



# Granskat & klart

Tema: Mediets genomslagskraft





# Granskat & klart

Tema: Mediets genomslagskraft

---

GRANSKNINGSNÄMNDENS PRAXISSAMLING

ISSN 1400-1680

ISBN 978-91-985712-2-6

Publicerad 2020

Grafisk form: Martin Zachrisson och Katarina Akerman

Distribution: Myndigheten för press, radio och tv

## FÖRORD

Den som sänder radio, tv, beställ-tv eller sökbar text-tv ska följa reglerna i radio och tv-lagen. De som har sändningstillstånd ska även följa villkoren i dessa. För att kontrollera att reglerna följs finns granskningsnämnden för radio och tv, ett självständigt beslutande organ inom Myndigheten för press, radio och tv. Nämnden granskar program efter anmälningar från tittare och lyssnare, eller på initiativ av myndigheten.

För förtroendet och tilliten till programföretagen är det viktigt att deras program granskas. Det gäller även public service som ju finansieras av medborgarna. Granskningen ger också programföretagen vägledning om hur bestämmelserna ska tolkas.

Nämnden publicerar sina beslut löpande på [www.mpr.se](http://www.mpr.se). Nämnden ger också ut temaskriften Granskat och klart där praxis inom ett visst område samlas. Den skrift du nu har framför dig handlar om bestämmelsen om mediets genomslagskraft, som bland annat finns i public service-företagens och TV4:s sändningstillstånd. Vidare behandlas den reglering om våldsskildringar och pornografi som gäller för alla svenska programföretag. 2008 gjordes den första temaskriften om mediets genomslagskraft, den har därefter uppdaterats en gång. Det här är tredje upplagan som samlar och beskriver utvecklingen av granskningsnämndens praxis under 25 år, från det att nämnden bildades 1994 till och med september 2019. Vid denna uppdatering liksom vid tidigare har en del äldre avgöranden fått utgå på grund av platsbrist. Om du vill ha en mer fullständig bild av utvecklingen av nämndens praxis hänvisar vi till tidigare upplagor av temaskriften.

*Stockholm, januari 2020*

**Charlotte Ingvar-Nilsson**

*Generaldirektör för Myndigheten för press, radio och tv*

# INNEHÅLL

<b>FÖRORD</b>	<b>4</b>
<b>INLEDNING</b>	<b>7</b>
MEDIETS GENOMSLAGSKRAFT	7
VÅLDSSKILDRINGAR OCH PORNOGRAFI	7
FÖRKORTNINGAR OCH SYMBOLER	8
<b>1. VÅLD</b>	<b>9</b>
1.1 VÅLD – FIKTIVT	9
1.2 VÅLD – VERKLIGT, OCH ANNAT SKRÄMMANDE INNEHÅLL	48
1.3 PSYKISK MISSHANDEL, MOBBNING	67
<b>2. SEX</b>	<b>69</b>
<b>3. DROGER</b>	<b>82</b>
3.1 ALKOHOL	82
3.2 NARKOTIKA	87
3.3 TOBAK	92
<b>4. DISKRIMINERING/FÖRDOMAR</b>	<b>95</b>
4.1 KÖN	95
4.2 HUDFÄRG, ETNICITET, RELIGION	100
4.3 SEXUELL LÄGGNING	127
4.4 FUNKTIONSNEDSÄTTNING, SJUKDOM	130
<b>5. UPPMANING TILL BROTT M.M.</b>	<b>139</b>
<b>6. FARLIGT/OLÄMPLIGT BETEENDE</b>	<b>156</b>
<b>7. SPRÅKBRUK</b>	<b>161</b>
<b>8. MEDIETS GENOMSLAGSKRAFT – ÖVRIGT</b>	<b>163</b>

<b>9. VÅLDSSKILDRINGAR OCH PORNOGRAFI</b>	<b>170</b>
<b>9.1 VÅLDSSKILDRINGAR ENLIGT 5 KAP. RADIO- OCH TV-LAGEN</b>	<b>171</b>
9.1.1 Sändningar anmälda till JK	171
9.1.2 Sändningar som var försvarliga	183
9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning	183
<b>9.2 PORNOGRAFI</b>	<b>190</b>
<b>PROGRAMREGISTER</b>	<b>193</b>

# INLEDNING

## MEDIETS GENOMSLAGSKRAFT

För public serviceföretagen Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB samt för övriga svenska tv-kanaler som sänder i marknätet finns en skyldighet att ta hänsyn till televisionens och radions särskilda genomslagskraft när det gäller programmets ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen. Bestämmelsen tillämpas vid bedömning av program som innehåller eller behandlar till exempel våld, sex och droger och innebär att programföretagen då ska visa varsamhet. Bestämmelsen innebär också att program eller inslag som kan uppfattas uppmana till brott inte är tillåtna. Bestämmelsen tillämpas även när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Det innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot människor med visst kön, hudfärg, etnicitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar. Bestämmelsen omfattar även det som sänds under annonstid.

## VÅLDSSKILDNINGAR OCH PORNOGRAFI

Enligt radio- och tv-lagen (5 kap. 2 §) måste program som innehåller ingående, verklighetstroga våldsskildringar eller pornografiska bilder vara försedda med en varning. De får inte sändas på sådan tid och på sådant sätt att det finns betydande risk att barn kan se dem om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt. Denna bestämmelse gäller för alla svenska programföretag, alltså även för kabel- och satellitkanaler.

Enligt radio- och tv-lagen (5 kap. 3 §) får program som tillhandahålls i beställ-tv och som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder inte tillhandahållas på ett sådant sätt att det finns en betydande risk att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 14 november 2018 direktiv (EU) 2018/1808 om ändring av direktiv 2010/13/EU (direktivet om audiovisuella medietjänster). Ändringsdirektivet innehåller bland annat ändringar i bestämmelserna gällande skydd av barn och kommer att medföra vissa ändringar av dessa bestämmelserna i radio- och tv-lagen.

I denna temaskrift redovisas beslut om mediets genomslagskraft och våld/pornografi som granskningsnämnden meddelat under perioden 1994 – september 2019.

## FÖRKORTNINGAR OCH SYMBOLER

SR	Sveriges Radio AB
SVT	Sveriges Television AB
UR	Sveriges Utbildningsradio AB
JK	Justitiekanslern

**FÄLLT** - Inslaget blev fällt

**KRITISERAT** - Inslaget blev kritiserat men friat

**FRIAT** - Inslaget blev friat

Besluten refereras i kronologisk ordning med fällande beslut först, därefter kritiserande, följt av friande beslut.





# 1. VÅLD

Bestämmelsen om mediets genomslagskraft tillämpas bland annat vid bedömningen av program som innehåller våld. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis ett krav på återhållsamhet i fråga om våldsskildringar och våldsinslag som sänds på tider då barn kan antas ta del av programmen. Den kan även tillämpas vid bedömning av inslag som utgör uppenbar psykisk misshandel eller mobbning.

Nämnden tillämpar en strängare bedömning för program eller inslag före kl. 21.00 än för senare sändningar. Nämnden tar även hänsyn till programsammanhanget och om någon varning föregick sändningen.

Tidsgränsen 21.00 gäller dock inte för våldsskildringar i nyhetsprogram. För att inte lägga alltför stora hinder i vägen för nyhetsförmedlingen gäller huvudregeln att man vid nyhetssändningar före kl. 19.00 ska visa återhållsamhet i framställningssättet.

## 1.1 VÅLD – FIKTIVT

### FÄLLT

#### Nyhetsmorgon

TV4, 2019-04-01, kl. 5.45

Beslut 19/01079

Inslaget var en del av Utrikeskollen i *Nyhetsmorgon*. En av huvudkandidaterna inför presidentvalet i Ukraina, NN, presenterades. NN hade tidigare spelat president i en tv-serie och en bildsekvens från tv-serien visades på en skärm bakom studiodeltagarna under samtalet. I bildsekvensen sågs NN skjuta med automatvapen mot en samling människor i vad som såg ut som en riksdag. Människor föll till marken efter att ha träffats av skotten. Reportern i studion berättade samtidigt om NN:s partiprogram.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget sändes på en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om skildringar av våld och annat skrämmande innehåll. Nämnden ansåg att bildsekvensen där NN sågs skjuta mot människor kunde verka skräm-

mande för barn. Mot bakgrund av sändningstidpunkten fann nämnden därför att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Hawaii-five-0**

Sjuan, 2019-01-15, kl. 20.00

Beslut 19/00160

Sändningen var ett avsnitt av en tv-serie om en elitstyrka på Hawaii. I en scen blev två karaktärer attackerade av en man. Efter att männen slagits en stund slog karaktären Steve den attackerande mannen med en eldpinne i nacken. Mannen föll död till marken och i flera klipp syntes mannen liggandes på en matta med en stor blodfläck. Mot slutet av programmet förekom en längre scen där flera personer sköt mot varandra. Flera av de som blev skjutna syntes sjunka ihop. Steve syntes också slåss med flera personer. Bland annat hölls Steve fast under vatten med en slang runt halsen. Därefter sjönk den person som försökte strypa Steve ihop och blod flöt ut runt hans huvud.

Granskningsnämnden ansåg att sändningen innehöll scener som kunde verka skrämmande för barn och givet tidpunkten för sändning stred den därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Härlig är jorden!**

SVT1, 2018-12-25, kl. 18.15

Beslut 18/04560

Kortfilmen inleddes med en scen i vilket ett naket barn satt på en lastbilsramp och gallskek. Runt lastbilen stod flera personer iklädda kostym och inne i lastbilen stod flera nakna personer tätt intill varandra. En man sparkade på lastbilsrampen varpå barnet gick in i lastbilen. Därefter stängdes lastbilen med reglar varpå lastbilens avgasrör kopplades till ett hål i lastutrymmet. Lastbilen körde därefter iväg samtidigt som det inifrån lastbilen hördes hur personer skrek och bankade på väggarna.

Granskningsnämnden ansåg att öppningsscenen, där ett naket och skrämt barn samt andra personer tillsynes gasades ihjäl, var en sådan scen som kunde verka skrämmande för barn. Sändningen av filmen vid den aktuella tidpunkten stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Zombie-Lars**

Barnkanalen, 2018-08-24, kl. 19.40

Beslut 18/02833 och 3201

Programmet var ett avsnitt ur en norsk dramaserie som handlade om barnet Lars som var en zombie. Programmet föregicks av en varning som bestod av en elektronisk skylt med följande text: "Programmet som kommer nu kan vara läskigt, så titta gärna tillsammans med en vuxen." Bakom texten syntes röda tecknade dödsfallar med korslagda ben. Texten på skylten lästes upp av en speakerröst.

Granskningsnämnden ansåg att scenerna när Lars kastade sig handlöst ut från ett fönster samt när hans klasskamrater kastade honom framför en lastbil och från ett hustak kunde verka skrämmande för barn och var olämpliga att visa före kl. 21.00. Med hänsyn till tidpunkten stred sändningen av programmet därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Den inledande varningen ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### **Mordutredarens egna fall**

TV4 Fakta, 2017-10-28, kl. 19.00

Beslut 18/03329

Programmet var en amerikansk dokumentärserie som handlade om mordfall. Det aktuella avsnittet föregicks av texten "Programmet innehåller dramatiseringar. Vissa inslag kan verka stötande". Programmet innehöll bland annat en filmatiserad scen där en man sköt en annan man i halsen med en pistol.

Granskningsnämnden ansåg att den scenen kunde verka skrämmande för barn och att programmet inte borde ha sänts före kl. 21.00. Sändningen stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Score – den ultimata filmmusiken**

SVT2, 2018-05-19, kl. 19.05 och 2018-05-20, kl. 11.45

Beslut 18/01739

I programmet diskuterades filmmusikens betydelse och historia. Bland annat visades den kända scenen i filmen *Psycho* där en mördare med kniv attackerar en kvinna som duschar. I programmet spelades sekvenser ur scenen upp två gånger varvat med intervjuer.

Nämnden konstaterade att scenerna sändes när varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar. Även om scenerna förekom i en filmvetenskaplig kontext kunde de verka skrämmande för barn. Mot den bakgrunden ansåg nämnden att sändningarna av programmet stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Matiné: Deadline**

SVT1, 2018-04-03, kl. 14.50

Beslut 18/01134

Den svenska långfilmen handlade om hur befolkningen i en ort drabbades av en okänd epidemi. I en scen sköt en soldat en man som föll ihop till synes livlös. I en annan scen drogs tre drunknade, bland annat ett barn, upp på en strand. I en scen syntes ett mindre barn ligga till synes livlös i gräset med blåsor i ansiktet. I flera scener syntes döda personer ligga på gatorna.

Nämnden ansåg att ett flertal scener i filmen kunde verka skrämmande för barn, bland annat bilderna på döda barn och scenen där en man blev skjuten. Då filmen sändes på en tid då barn kunde tänkas ta del av den stred sändningen mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden friade sändningen vad gäller avancerade sexuella framställningar.

>> Beslutet refereras även i kapitel 2. Sex, sida 74.

## FÄLLT

### **Hashtag mord**

TV4 Fakta, 2017-10-30, kl. 20.00

Beslut 17/03906

Programserien handlade om hur intriger på sociala medier kan leda till mord. Det aktuella avsnittet handlade om en kvinna som hade huggits ihjäl i sitt föräldrahem av sin före detta pojkvän. Programmet skildrade kvinnan och mannens relation och hur mordet hade gått till. Programmet innehöll flera rekonstruktioner av hur den före detta pojkvännen bröt sig in i huset och knivhögg kvinnan till döds. Bland annat visades bilder av hur den före detta pojkvännen vid upprepade tillfällen knivhögg kvinnan i magen.

Programmet sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar. Nämnden konstaterade att programmet innehöll flera scener med våld som var av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Mot denna bakgrund borde programmet inte ha sänts före kl. 21.00. Sändningen av programmet stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### House

TV4, 2015-08-06, kl. 12.55

Beslut 15/01976

Sändningen var ett avsnitt av den amerikanska tv-serien *House*. Det aktuella avsnittet innehöll bland annat en scen där huvudkaraktären, doktor House, drömde. I scenen var doktors kollegor zombies som attackerade honom. Bland annat visades en sekvens där doktorn högg huvudet av en av dem. Zombiens kropp visades i bild och blod forsade ut ur kroppens hals. Därefter visades när doktorn sköt ytterligare tre kollegor med sin käpp som laddats som ett gevär. I slutet av scenen visades när doktorn vaknade upp på sitt kontor.

Granskningsnämnden ansåg att den aktuella scenen innehöll bilder av sådant slag som kunde vara skrämmande för barn och som inte borde ha sänts före klockan 21.00. Sändningen av programmet stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Super

TV4, 2016-01-31, kl. 13.55

Beslut 16/00264

>> *Beslutet refereras i avsnitt 9.1.1 Sändningar anmälda till JK.*

## FÄLLT

### De omisstänkta

#### Batman Begins

TV4 Fakta, 2014-10-13, kl. 18.00 och TV4 Film, 2014-10-19, kl. 16.25

Beslut 14/02595

*De omisstänkta* var ett avsnitt av en dokumentärserie som handlade om anmärkningsvärda och svårlösta brott som inträffat i modern tid. Det aktuella avsnittet handlade om en familj där föräldrarna och ett av deras barn blivit mördade. I dokumentären gjordes iscensättningar av de verkliga händelserna med hjälp av skådespelare och rekvisita.

Granskningsnämnden ansåg att iscensättningarna av de verkliga morderna innehöll bilder som kunde verka skrämmande för barn och att sändningen av dokumentären, med hänsyn till sändningstiden, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

*Batman Begins* handlade om en rik man som bekämpade brott i sin roll som Batman. Filmen innehöll bland annat scener där personer blev skjutna och scener där personer drogades med hallucinationer som följd. Nämnden ansåg att flera scener i filmen, särskilt scenerna med hallucinationer, kunde verka skrämmande för barn och att filmen inte borde ha sänts före klockan 21.00. Nämnden fann därmed att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Världens fakta: Världskrigen

SVT2, 2014-10-13, 2014-10-17, kl. 18.00 och 2014-10-18, kl. 17.20  
14/02592

*Världens fakta: Världskrigen* var en dokumentärserie i sex avsnitt. Dokumentären skildrade perioden från första till andra världskriget och samtliga avsnitt innehöll scener som enligt granskningsnämnden kunde verka skrämmande för barn, särskilt yngre barn. I synnerhet var de krigsscener som skildrade våld och effekterna av våld skrämmande. Sändningarna av samtliga avsnitt av dokumentärserien vid de aktuella tidpunkterna stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### The Leftovers Concrete Blondes

C More Series, 2014-10-07, kl. 16.50 och 2014-10-08–2014-10-10,  
2014-10-13–2014-10-17 och 2014-10-20 kl. 17.00 samt C More First,  
2014-10-16, kl. 16.00  
Beslut 14/02591

Tv-serien *The Leftovers* utspelade sig i en nordamerikansk småstad tre år efter att en oförklarlig händelse skett, där två procent av jordens befolkning spårlöst försvunnit. Serien handlade om de människor som blev kvar och skildrade hur samhället påverkades av de mystiska försvinnandena. Granskningsnämnden ansåg att nio av de tio avsnitt som granskades innehöll scener med närgånget och i vissa fall mycket verklighetstroget våld som kunde verka skrämmande för barn. Med hänsyn till detta borde de aktuella avsnitten inte ha sänts före klockan 21.00. Sändningarna stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden beslutade att anmäla två avsnitt till JK (se avsnitt 9.1.1. Sändningar anmälda till JK).

Filmen *Concrete Blondes* handlade om tre väninnor som av en händelse kom över en större mängd pengar. Granskningsnämnden konstaterade att filmen innehöll flera scener med våld som var av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Mot den bakgrunden borde filmen inte ha sänts före

klockan 21.00. Sändningen av filmen stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Lara Croft - Tomb Raider**

TV4, 2014-06-07, kl. 14.55

Beslut 14/01559

Filmen var en amerikansk actionfilm där huvudpersonen Lara Croft slogs mot en organisation som ville kontrollera världen. Granskningsnämnden konstaterade att filmen sändes på en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar. Enligt nämndens bedömning förekom scener i filmen som kunde vara skrämmande för barn. Trots filmens utpräglad fiktiva karaktär ansåg nämnden att filmen innehöll scener som inte borde ha sänts före kl. 21.00. Sändningen av filmen vid den aktuella tidpunkten stred därmed mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

En ledamot var skiljaktig och ansåg att filmen borde friats.

## FÄLLT

### **Trailer för filmen The Machinist**

SILVER, 2014-01-02, kl. 7.00–19.00

Beslut 14/00117

Trailern för *The Machinist* innehöll blandade scener från filmen. Scenerna präglades av en mörk stämning och dramatisk musik. Bland annat visades skrikande personer och en person som föreföll vara paranoid.

Granskningsnämnden ansåg att trailern hade en sådan utformning som medförde att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Mänsklighetens historia**

SVT2, 2013-07-10, kl. 16.55

Beslut 13/01654

Programmet var en dokumentärserie som handlade om historiska händelser och skeenden som varit avgörande i mänsklighetens historia. Berättartonen i dokumentärerna var bitvis mörk med stämningsfull musik och ljudeffekter. Historiska händelser rekonstruerades och dramatiserades av skådespelare. Flera scener i det aktuella avsnittet innehöll våldsskildringar. Granskningsnämnden konstaterade inledningsvis att programmet sänts vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i

fråga om våldsskildringar. Programmet innehöll flera obehagliga och våldsamma scener som enligt nämndens mening kunde verka skrämmande för barn. I synnerhet en scen där en man stack en kniv i en annan mans bröstorg var av sådan karaktär att sändningen av programmet vid den aktuella tidpunkten stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

En ledamot var skiljaktig och ville fria sändningen.

## FÄLLT

### **London Boulevard Road to Perdition**

C More Hits, 2013-02-22, kl. 10.15 och 2013-02-23, kl. 11.55

Beslut 13/00477

Filmen *London Boulevard* handlade om en man som blev utsläppt från fängelse och försökte lämna Londons undre värld bakom sig. Filmen innehöll flera scener där slag utdelades, främst mot huvudet. Filmen innehöll även scener där personer blev skjutna i ansiktet och huggna med kniv. Nämnden ansåg att filmen innehöll flera scener som kunde verka skrämmande för barn och sändningen av filmen vid den aktuella tidpunkten stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Filmen *Road to Perdition* handlade om en ung pojke som blev vittne till tre mord. Filmen innehöll bland annat flera scener där personer blev skjutna. Nämnden konstaterade att filmen innehöll scener som var av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Mot den bakgrunden borde filmen inte ha sänts före kl. 21.00. Sändningen av filmen vid den aktuella tidpunkten stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Två ledamöter var skiljaktiga och ansåg att filmerna *London Boulevard* och *Road to Perdition* innehöll sådant våld som föll under bestämmelsen i 5 kap 2 § radio- och tv-lagen. Nämnden skulle därför enligt deras mening även anmäla de aktuella sändningarna till JK.

## FÄLLT

### **Let me in Banshee**

C More Hits, 2013-02-20, kl. 18.05 och C More Series, 2013-02-23, kl. 15.00

Beslut 13/00477 och 13/00476

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.1 Sändningar anmälda till JK.



## FÄLLT

### **Boardwalk Empire**

C More Series, 2013-02-22, kl.18.00

Beslut 13/00476

Den amerikanska tv-serien *Boardwalk Empire* utspelade sig i staden Atlantic City under 1920-talets amerikanska spritförbudstid. Det aktuella avsnittet innehöll bland annat en scen där en man, vars kropp var nedgrävd i sanden, blev slagen upprepade gånger med en spade i huvudet.

Granskningsnämnden, som konstaterade att det sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar, ansåg att det innehöll scener med närgånget och verklighetstroget våld som kunde verka skrämmande för barn. Sändningen stred därför mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### **El Callejón de los Milagros**

SILVER, 2012-11-11, kl. 19.00

Beslut 12/02452

Filmen innehöll en sekvens där en man blev stucken i magen med en kniv. Granskningsnämnden ansåg att sekvensen kunde verka skrämmande för barn och konstaterade att filmen sänts vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar. Mot denna bakgrund och med hänsyn till sändningstiden, stred sändningen mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Trailer för filmen Hypnotisören**

TV4 Film och TV4, 2012-09-21–09-22, kl. 19.35 och kl. 18.55

Beslut 12/01871 och 1874

Inslagen var en trailer för den bioaktuella filmen *Hypnotisören* och bestod av ihopklippta scener från filmen. I inledningen skymtades under ett ögonblick hur någon högg en person med en kniv. Det förekom även bilder på en kvinna som skrek när någon tog stryptag på henne, en man som jagades och en blodig kvinna som tittade upp bakom ett bord. Till bilderna spelades dramatisk musik.

Enligt granskningsnämnden var trailern av sådan karaktär att den kunde verka skrämmande för barn. Mot denna bakgrund borde den inte ha sänts före kl. 21.00 och sändningarna stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Verkligheten bakom skräckfilmer: Varulven** **Verkligheten bakom skräckfilmer: Frankenstein** **Verkligheten bakom skräckfilmer: Dracula**

Axess Publishing AB, 2012-01-06, kl. 15.40, 2012-01-13, kl. 15.30 och  
2012-01-20, kl. 15.15  
Beslut 12/00218

Sändningarna bestod av dramadokumentärer i tre avsnitt som berättade om den historiska bakgrunden till skräckhistorierna om varulvar, Frankenstein och Dracula. Intervjuer gjordes med historiker som berättade om myterna bakom berättelserna samtidigt som redogörelserna dramatiserades för tittarna. Filmerna var mörka och stämningsfulla och innehöll blodiga scener med bland annat slagsmål och påspetsning.

Granskningsnämnden konstaterade att de aktuella filmerna sändes vid en tidpunkt då varsamhet skulle ha iakttagits ifråga om våldsskildringar. Även om det enligt nämndens mening inte innehöll våld av sådant slag som skulle falla under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen, så ansåg nämnden att sändningarna innehöll flera scener som var av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Sändningarna stred därför enligt nämnden mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft i sändningstillståndet.

## FÄLLT

### **Kim Novak badade aldrig i Genesarets sjö**

TV4, 2011-10-24, kl. 17.00  
Beslut 11/03280

Den svenska långfilmen innehöll en slagsmåls scen där förövaren slog offrets huvud upprepade gånger mot en sten. Nämnden ansåg att scenen kunde uppfattas som skrämmande för yngre barn och att den, men hänsyn till att programmet sändes med start kl. 17.00, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Tre ledamöter var skiljaktiga och ansåg att sekvensen, sedd till det sammanhang i vilket den förekom, inte stred mot bestämmelsen.

FÄLLT

## Bollywoodfilmen Vishnu-Devaa

Kanal Global, 2011-09-05, kl. 11.00

Beslut 11/02754

Den indiska Bollywoodfilmen *Vishnu-Devaa* handlade om två bröder vars föräldrar mördades av en grym markägare. Sändningen av filmen innehöll bland annat en scen då fadern konfronterade markägaren som högg fadern i magen med en kniv. Fadern föll till marken. Närbilder visades på kniven i buken och på hur den ena sonen drog ut kniven och försökte hugga markägaren men missade och träffade en annan man i buken. Scenen innehöll mycket skrik och dramatisk musik.

Även om de flesta slagsmålsscenerna inte var av särskilt verklighetstrogen karaktär så förekom det scener som enligt nämndens mening kunde verka skrämmande för barn. I synnerhet scenen där barnens far dödades med en kniv var enligt nämnden av sådan karaktär att sändningen av filmen, med hänsyn till sändningstiden, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

FÄLLT

FRIAT

## Final Combination

### Program om skapandet av filmen Priest samt en trailer

Showtime, 2011-09-01, kl. 11.00–14.00

Beslut 11/02753

Den amerikanska filmen *Final Combination* handlade om en polis och en reporter som jagade en seriemördare. Filmen innehöll flera scener med slagsmål där bland annat sparkar och slag utdelades och i en scen fick en person en spruta instucken i strupen. En annan scen innehöll bilder på två mördade kvinnor.

Sändningarna innehöll även en trailer för en kommande film med bilder på en kraftigt brännskadad person som hamnade i vad som såg ut att vara helvetet. En monsterliknande figur, troligen djävulen, förekom tillsammans med andra övernaturliga inslag.

Sändningarna innehöll vidare korta program om inspelningen och skapandet av filmen *Priest*. I programmen intervjuades skådespelare, regissören och personer som hade hand om specialeffekterna i filmen. I flera korta klipp förekom våld med vapen mot bland annat vampyrer.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen *Final Combination* sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas i fråga om våldsskildringar. Enligt nämndens mening innehöll filmen flera scener som var av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Mot denna bakgrund borde filmen inte ha sänkts före kl. 21.00. Sändningen av den aktuella filmen stred därmed mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Trailern hade ett innehåll som enligt nämnden kunde verka skrämmande, åtminstone för yngre barn. Med beaktande av det uppenbart fiktiva innehållet ansåg nämnden dock att trailerns utformning inte stred mot bestämmelsen.

Programmet om skapandet av filmen *Priest* innehöll flera korta klipp där det förekom våld med vapen mot bland annat vampyrer som säkerligen kunde verka skrämmande för yngre barn. Sekvenserna, som var korta, ingick dock i ett sammanhang där det bland annat redogjordes för skapandet av de aktuella scenerna. Nämnden kunde inte finna att sändningarna av programmet stred mot bestämmelsen.

## FÄLLT

### What I learned from the movies?

#### Best! Movies! Ever! Best Fights

Star!, 2011-09-05, kl. 10.00–11.00 och 15.00–17.00

Beslut 11/02751

Programmet *What I learned from the movies?* innehöll bland annat korta klipp från filmen *The Bourne Identity*. Klippen innehöll sparkar, slag och en sekvens där en person högg en annan person flera gånger med en penna. Klippen kommenterades av skådespelare, komiker och programledare. I programmet *Best! Movies! Ever! Best Fights* presenterades en topplista på de tio bästa slagsmålen i olika filmer. Även här visades klipp som innehöll olika våldsscener från såväl actionfilmer som komedifilmer. Det var bland annat klipp från filmerna *Kill Bill*, *Tjuren från Bronx*, *Evil Dead II* och *Monty Python and the Holy Grail*.

Även om det aktuella klippet från filmen *The Bourne Identity* var kort och sändes i ett skämtsamt och kommenterande sammanhang var våldet som skildrades av sådan karaktär att sändningen, med beaktande av sändningstiden, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Enligt nämndens mening förekom det i programmet *Best! Movies! Ever! Best Fights* klipp som var utpräglat fiktiva och humoristiska till sin karaktär men även klipp som innehöll kraftigt våld av mer skrämmande karaktär som exempelvis klippen från *Kill Bill*, *Tjuren från Bronx* och *Evil Dead II*. Mot bakgrund av att programmet sändes vid en tid då barn kunde antas ta del av det, ansåg nämnden att innehållet i programmet i dessa delar var av sådan karaktär att sändningen av

programmet vid den aktuella tidpunkten stred mot bestämmelsen.

>> *Beslutet refereras även i kapitel 2. Sex, sida 77.*

## FÄLLT

### **Eddie**

SVT2, 2011-08-23, kl. 21.30

Beslut 11/02509

Sändningen fälld för utebliven varning.

>> *Beslutet refereras i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.*

## FÄLLT

### **The Cell**

TV11, 2011-08-21, kl. 22.50

Beslut 11/02481

Sändningen av den amerikanska långfilmen *The Cell* fälldes av granskningsnämnden för utebliven varning. Eftersom TV4 AB tidigare fällts för utebliven varning vid sändningen av filmen *The Cell* beslutade nämnden att förelägga TV4 AB vid vite om 100 000 kronor att följa bestämmelsen om varning i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen vid sändning av filmen *The Cell*. Beslutet refereras utförligare i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning. Nämnden fann att sändningen även stred mot bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Trailer för sommarens skräckfilmer**

SVT1, 2011-07-09, kl. 16.10

Beslut 11/01918

Trailern bestod av filmsnuttar från skräckfilmer som skulle visas kommande fredagar på temat skräck. I inslaget förekom bland annat närbilder på kvinnor som skrek, monster med huggtänder, barn som springandes försökte undfly svarta fåglar, zombies och mörka miljöer. Under hela inslaget sjöng ett barn psalmen ”Den blomstertid nu kommer”. Granskningsnämnden ansåg att inslagets tema och flera av de bildsekvenser som förekom i kombination med dramatiska ljud var av sådan skrämmande karaktär att inslaget med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Historiens farligaste krigare

TV4, 2010-11-21, kl. 19.05

Beslut 10/01265

Programmet handlade om hur olika stridstekniker och vapen skiljde sig åt mellan shaolinmunkar från Kina och maorikrigare från Nya Zeeland. I ett antal olika tester visades de två krigarnas olika vapen och de testades på dockor som skulle likna människor. Under programmet visades också korta iscensättningar av strider. Flera av dessa scener innehöll våldsamma inslag med blod och närbilder på döende krigare.

Granskningsnämnden konstaterade att det aktuella programmet sändes före kl. 21.00 och att det innehöll scener som kunde verka skrämmande för barn. Programmet stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Det förhållandet att programmet föregicks av en skylt med uppmaningen att inte imitera vapentesterna i programmet ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### Morgonpasset Helg

P3, 2010-09-04, kl. 8.05

Beslut 10/00552

Temat i *Morgonpasset Helg* var ondska. Med anledning av det läste en av programledarna ett stycke ur boken *American Psycho*. Innan hon började läsa sa hon att texten var obehaglig och att hon ville utfärda en liten varning om man hade barn vid radion.

Granskningsnämnden konstaterade att det aktuella inslaget var obehagligt och skrämmande och att det sändes vid en tidpunkt då barn kunde antas ha tagit del av det. Även med beaktande av det aktuella sammanhanget och den varning som gjordes ansåg nämnden, mot bakgrund av textens karaktär, att uppläsningen av den stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Pearl Harbor

TV4, 2010-04-05, kl. 15.30

Beslut 10/00182

Filmen var ett amerikanskt krigsdrama om två vänner som tagit värvning i det amerikanska flygvapnet och deras kärlek till samma kvinna. En sekvens som varade i över en halvtimme skildrade japanernas anfall mot Pearl Harbor. Den innehöll utdragna krigsscener med dramatiska bilder där fartyg bombades,

flygplan besköts och människor träffades. Det förekom närgångna scener med människor som var sårade, blödande och som dog, bland annat genom att de blivit beskjutna eller för att de drunknade. En scen visade hur döda kroppar bärgades ur havet med ett nät.

Granskningsnämnden ansåg att de utdragna krigsscenerna var av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Filmen visades med start kl. 15.30, det vill säga vid en tidpunkt då det fanns risk att barn tog del av sändningen. Mot den bakgrunden fann nämnden att sändningen stred mot bestämmelsen.

## FÄLLT

### Ghost whisperer

TV4, 2010-02-26, kl. 15.05

SB 319/10

Programmet var ett avsnitt av en amerikansk dramaserie som handlade om en kvinna som kunde kommunicera med döda personer. I programmet förekom bland annat klipp ur skräckfilmer som karaktärerna i avsnittet hade spelat in. I en scen kom plötsligt en levande begravd kvinna skrikandes upp ur en grav. I andra scener jagades karaktärerna av ett spöke.

Granskningsnämnden konstaterade att programmet sändes vid en tidpunkt då barn kunde antas ta del av sändningarna och att det innehöll många scener som till sin karaktär kunde vara skrämmande för barn. Nämnden ansåg mot den bakgrunden att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Bruksanvisning

SVT2, 2010-02-06, kl. 18.55

Beslut SB 226/10

Programmet var en cirka 2,5 minuter lång animerad film som visade hur en ung man blev brutalt misshandlad av tre muskulösa och aggressiva män. Mannen försökte utan framgång följa de instruktioner i självförsvarsteknik som gavs av en speakerröst. Filmen avslutades med att den misshandlade mannen låg livlös på gatan och en skylt med texten ”game over” visades. Programmet sändes kl.18.55.

SVT uppgav att filmen tagits bort ur tablån på grund av att den innehöll grovt våld. Att den ändå sändes berodde på ett tekniskt fel.

Granskningsnämnden konstaterade att programmet innehöll grovt våld. Eftersom sändningen skedde vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga

om våldsskildringar fann nämnden att överträdelse skett av bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**FÄLLT**

**FRIAT**

### **Långfilmer i Canal+ First och Canal+ Hits**

Canal+ First och Canal+ Hits, 2008-12-25, kl. 15.50, 17.05 och 17.55  
Beslut SB 682/09

>> *Beslutet refereras i kapitel 2. Sex, s. 71.*

**FÄLLT**

### **Trailer för filmen 300**

Kanal Lokal Göteborg, 2007-04-05, kl. 6.57 och 20.58  
Beslut SB 691/07

En trailer för filmen *300* innehöll flera våldsamma sekvenser där personer blev huggna med svärd så att blodet sprutade. Trailern sändes vid tidpunkter då barn kunde se den och nämnden ansåg att utformningen var av sådan karaktär att den kunde verka skrämmande för barn. Enligt nämnden borde trailern inte ha visats före kl. 21.00 och sändningen stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**FÄLLT**

### **Turn it up**

TV4, 2006-07-19, kl. 16.50  
Beslut SB 772/06

Filmen *Turn it up* handlade om två vänner som gjorde kriminella affärer för att få ihop pengar till en musikkariär. Cirka en timme in i filmen visades en scen där en av huvudpersonerna blev misshandlad och hotad genom att en skärmaskin sattes nära hans huvud. Vid flera andra tillfällen under filmen visades längre och kortare sekvenser med dödsskjutningar och misshandel genom sparkar och slag.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas ifråga om våldsskildringar och att det fanns en stor risk att barn skulle kunna se filmen. Nämnden ansåg att de scener med våldsskildringar som förekom i filmen var av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Filmen borde därmed inte ha sänts före 21.00, vilket också TV4 medgav.



Nämnden fann att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Nattbuss 807**

TV4 Film, 2006-06-22, kl. 20.00

Beslut SB 473/06

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.1 Sändningar anmälda till JK.

## FÄLLT

### **Violinspelet**

SVT2, 2005-06-02, kl. 20.45

Beslut SB 823/05

Kortfilmen *Violinspelet* innehöll en scen där en restaurangägare misshandlades av två andra män. De gav honom knytnävsslag mot ansiktet upprepade gånger, skallade honom, dunkade hans huvud mot väggen och slängde honom i golvet. Blod rann från restaurangägarens ansikte.

Granskningsnämnden ansåg att våldsinslaget var av sådan verklighetstrogen karaktär att det kunde ha verkat skrämmande för barn. Med hänsyn till sändningstiden fann nämnden att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Kniven i hjärtat**

SVT1, 2004-12-04, kl. 16.00

Beslut SB 347/05

*Kniven i hjärtat* var en dramamusikal i fyra delar som gick i repris på eftermiddagstid. I ett avsnitt förekom en scen där tre pojkar stal varor i ett industriområde. En väktare dök upp och en av pojkarna rusade fram och hoppade på väktaren som klivit ur sin bil. Pojken sparkade väktaren i magen och i sidan när han låg på marken och slog honom med knytnävslag i ansiktet tills blod rann ur näsa och ansikte.

Granskningsnämnden ansåg att scenen var av sådan verklighetstrogen karaktär att den kunde verka skrämmande för barn. Med hänsyn till sändningstiden fann nämnden att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**Garagefilm****Kunskapskanalen/UR, 2004-11-17, kl. 18.45****Beslut SB 95/05**

Kortfilmen *Forkboy* ingick i programmet *Garagefilm* i Kunskapskanalen och före filmen varnades känsliga tittare. Filmen handlade om hur några pojkar i 10–11-årsåldern lekte krig. Pojkarna riktade vapen och sköt mot varandra och i flera stridsscener förekom knivar. Genom att leken varvades med verklighetstrogna vapenljud upplevdes bilderna visa ömsom lek och ömsom allvar. I några scener visades ”skador” som pojkarna åsamkat varandra genom att blod rann ur kulhål på en pojkes rygg och ur munnen på en annan pojke. I slutscenen hade en pojke brottat ner en annan på marken och dunkade en stor sten flera gånger till synes rakt ner mot den besegrades huvud med kraft som om han dödade honom.

Granskningsnämnden ansåg att särskilt slutscenen var av sådan verklighetstrogen karaktär att den kunde verka skrämmande på barn. Med hänsyn till sändningstiden fann nämnden att filmen, oavsett förekommande varning, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**Rosemary’s Baby****TV4 Film, 2004-08-10, kl. 12.30****Beslut SB 54/05**

Skräckfilmen *Rosemary’s Baby* handlade om hur en kvinna hamnade i klorna på djävulsdyrkare. Den innehöll bland annat en längre scen då huvudpersonen Rosemary drömde att ett sektliknande sällskap hade en ceremoni där hon våldtogs av en omänsklig varelse. I filmen förekom även en scen då Rosemary försökte fly från djävulsdyrkare som överföll henne, stoppade trasor i munnen på henne och höll fast henne med våld. Innan filmen började upplystes med text och speakerröst att filmen rekommenderades från 15 år.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen visades med start kl. 12.30 och att den innehöll scener som säkert kan ha varit skrämmande för barn. Nämnden fann därför att sändningen stred mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft. Den omständigheten att filmen föregicks av en rekommendation från 15 år ändrade inte den bedömningen.

En senare sändning av samma film i Canal + First med start kl. 17.45 bedömdes på samma sätt av nämnden (SB 100/08).

## FÄLLT

### Den osynlige

TV4, 2004-06-20, kl. 21.00

Beslut SB 798/04

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.

## FÄLLT

### 24

TV4, 2004-03-18, kl. 21.00

Beslut SB 796/04

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.

## FÄLLT

### Cutting Class

TV4 Film, 2004-04-24, kl. 18.30

Beslut SB 667/04

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.

## FÄLLT

### The Cell

TV4, 2003-12-07, kl. 21.00

Beslut SB 219/04

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.

## FÄLLT

### Andromeda

TV4, 2002-01-21, kl. 16.30

Beslut SB 267/02

I ett avsnitt av science fiction-serien *Andromeda* förekom scener med våldsamma och utdragna slagsmål där sparkar, slag mot ansiktet och knivhot ingick. Hot förekom även mot en 16-årig pojke och en kvinna.

Enligt granskningsnämnden var slagsmålsscenerna påträngande och av sådan verklighetstrogen karaktär att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Sunset Beach

TV4, 2002-01-11 m.fl. dagar, ca kl. 17.00

Beslut SB 248/02, SB 315/01, SB 205/00, SB 88/00

Den amerikanska serien *Sunset Beach* anmäldes vid flera tillfällen till granskningsnämnden på grund av det våld som förekom i serien.

2002-01-11 Avsnittet innehöll slagsmålsscener som visade hur en man tryckte ner en annan med våld under vattnet och hur en av männen kraftfullt dunkade den andres huvud in i en burvägg. Det förekom också flera strypscener där det tydligt visades i närbild att den angripne blev röd i ansiktet och att han inte fick luft.

2001-03-14 Avsnittet innehöll en scen med skottlossning. Personen som sköts i bröstet föll till golvet och blev liggande på rygg med skottskadan synlig i bild.

2000-03-23 Avsnittet innehöll bland annat ett slagsmål mellan två av seriens huvudpersoner i vilket stryptag och knivhugg förekom.

1999-10-07 Avsnittet innehöll scener som skildrade våld och hot om våld. En av seriens huvudpersoner hotades, jagades och blev slutligen dödad av en person utrustad med en köttkrok.

Enligt granskningsnämnden innehöll programmen verklighetstroga scener som kunde ha verkat skrämmande för barn. Med hänsyn till sändningstiden fann nämnden därför att dessa stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Buffy och vampyrerna

TV4, 2001-10-18, kl. 16.30

Beslut SB 124/02

Ett avsnitt i den amerikanska ungdomsserien *Buffy och vampyrerna* utspelade sig på barnavdelningen på ett sjukhus. Avdelningen hemsöktes nattetid av ett monster som anföll barn och sög livet ur dem. I programmet förekom scener där monstret attackerade skrikande barn och en scen där en läkare dödades av monstret.

Enligt granskningsnämnden var det aktuella avsnittet av *Buffy och vampyrerna* till hela sitt innehåll sådant att det kunde verka skrämmande för yngre barn.

Programmet innehöll också flera scener med våld direkt riktat mot barn. Nämnden ansåg det anmärkningsvärt att TV4 sände detta program vid en tidpunkt då barn kunde förutsättas ingå i publiken. Nämnden fann att programmet, med hänsyn till sändningstiden, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

>> Jämför nämndens friande bedömning av ett annat avsnitt i serien *Buffy och vampyrerna* SB 217/01 (s. 45).

## FÄLLT

### Merlin

TV4, 2001-09-14, kl. 19.00

Beslut SB 444/01

Den amerikanska dramaserien *Merlin* skildrade kampen mellan det goda och det onda. Det aktuella avsnittet innehöll en längre våldsskildring med en intensiv närkamp mellan två av rollfigurerna. Bland annat visades hur en man genombrades av ett svärd och hur den blodiga svärdsspetsen stack ut ur hans rygg. Båda dog av de skador de tillfogat varandra.

Enligt granskningsnämnd var den avslutande skildringen av närkampen av sådan karaktär att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Hornblowers äventyr

SVT1, 2001-07-07 m.fl. dagar, kl. 16.30, 17.30 och 20.00

Beslut SB 443/01

Den engelska äventyrsserien *Hornblowers äventyr* handlade om livet ombord på ett brittiskt örlogsfartyg under 1790-talet. En anmälare kritiserade att avsnitten sändes före kl. 21.00, och därtill i ett fall i anslutning till *Disneydags*.

Samtliga anmälda avsnitt innehöll sekvenser med ingående våldsskildringar. Bland annat skildrades i ett avsnitt hur en sjöman piskades blodig under ett gatlop på fartygsdäcket tills han föll ihop med svåra smärtor. Närbilder på mannens såriga rygg visades flera gånger. Ett annat avsnitt innehöll en sekvens som först skildrade dödandet av en man med ett pistolskott i bröstet och därefter ett pistolhot mot en liten pojke, mot vilken vapnet lyfts. Sekvensen avslutades med en hastig bild av den döde mannen liggande i en blodpöl på marken.

Granskningsnämnden konstaterade att programmen innehöll scener som kunde verka skrämmande för barn. Nämnden ansåg att särskild varsamhet måste iakttas i fråga om sådana sändningar i direkt anslutning till barnprogram. Enligt nämndens

mening var våldsskildringarna i samtliga granskade avsnitt av sådan karaktär att programmen med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### **From Dusk till Dawn**

TV4, 2001-07-22, kl. 21.00

Beslut SB 401/01

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.

## FÄLLT

### **The Visitor**

TV4, 2001-03-15, kl. 16.30

Beslut SB 314/01

I ett avsnitt av den amerikanska actionserien *The Visitor* förekom scener med skottlossning i ett fängelse. En man träffades av ett dödande skott i bröstet. Han föll till golvet och blev liggande på rygg med skottskadan väl synlig i bild.

Granskningsnämnden ansåg att scenerna med skottlossning var av sådan karaktär att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Mörkrets furste**

SVT1, 2000-11-20, kl. 20.00

Beslut SB 80/01

I tv-versionen av spelfilmen *Mörkrets furste* förekom en avrättningsscen. Två män, far och son, hade dömts till döden för häxeri. Vid själva avrättningen fördes männen upp på en jordkulle intill vilken ett bål hade byggts. Bålet tändes och männen störtades under höga ångestskrik ned i elden. Efter en kort stund lyckades den yngre mannen brinnande ta sig ut ur bålet och vacklade ned mot vattenbrynet intill. Svårt medtagen fördes han åter upp på jordkullen, överhölls med tran och störtades på nytt ner i bålet. Framställningen var tämligen långdragen och innehöll flera närbilder av männen samt deras ångestskrik.

Granskningsnämnden ansåg att scenerna när de båda männen brändes levande på bål var så påträngande och skrämmande att programmet med hänsyn till sändningstiden, oavsett förekommande varning, stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Rumble in the Bronx**

TV4, 2000-06-18, kl. 21.00

Beslut SB 21/01

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.

## FÄLLT

### **Bound**

TV4, 1999-07-25, kl. 21.00

Beslut SB 368/99

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.

## FÄLLT

### **Moll Flanders**

TV4, 1998-05-28, kl. 13.35

Beslut SB 364/98

I det sista avsnittet av den brittiska dramaserien *Moll Flanders* förekom en ca 20 sekunder lång scen där Moll Flanders vän och kompanjon Lucy hängdes. Scenen visade hur snaran drogs åt kring hennes hals och hur det åtskilliga gånger ryckte i hennes kropp när hon hängde fritt i snaran och benen sprattlade i luften.

Granskningsnämnden konstaterade att den aktuella sekvensen visade en realistiskt framställd hängningsscen som sändes på tidig eftermiddagstid. Nämnden ansåg att scenen var av sådan karaktär att den kunde ha verkat skrämmande för barn. Med beaktande av tiden för sändningen fann nämnden att scenen sändes i strid med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Hammarkullen eller vi ses i Kaliningrad**

SVT1, 1997-12-15, kl. 20.00

Beslut SB 79/98

Det sista avsnittet i dramaserien *Hammarkullen eller vi ses i Kaliningrad* innehöll en scen där en av seriens huvudpersoner brutalt dödade ledaren för en rysk maffiagrupp. I scenen visades hur maffialedaren mördades genom ett stort antal hugg i buken och bröstet med en stilet. Sedan dådet genomförts lämnade mördaren platsen och kameran återvände till offret som sjönk till marken där han vred sig i dödsplågor och med blodet strömmande från såren.

Granskningsnämnden konstaterade att sekvensen var ganska lång, att framställningen var mycket realistisk och att programmet sändes före kl. 21.00. Enligt nämnden var mordscenen av sådan karaktär att den säkert kunde ha verkat skrämmande för barn och den hade därför sänts i strid med bestämmelsen om televisionens genomslagskraft. Vad SVT hade anfört om att scenen var motiverad i sitt sammanhang eller det förhållandet att programmet föregicks av en varning föranledde ingen annan bedömning.

## FÄLLT

### Söndagsöppet

SVT1, 1997-02-09, kl. 18.15

Beslut SB 256/97

Programmet *Söndagsöppet* innehöll en intervju med en skådespelerska. Intervjun varvades med korta avsnitt ur några av de filmer som hon hade medverkat i. Bland annat visades en scen ur filmen *Falsk som vatten*, som innehöll en strid på liv och död mellan två kvinnor.

Granskningsnämnden ansåg att det våld som förekom i den aktuella scenen var mycket realistiskt och att det hade sådan karaktär att det kunde te sig skrämmande för mindre barn. Nämnden anförde vidare att det visade avsnittet skildrade ett tämligen utdraget händelseförlopp och konstaterade att det inte heller föregicks av någon varning, även om det av det samtal som föregick visningen fick anses ha framgått att avsnittet skulle vara våldsamt. Nämnden fann att inslaget stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Den enda chansen

TV4, 1996-10-24, kl. 11.35

Beslut SB 109/97

Det aktuella avsnittet av den amerikanska dramaserien *Den enda chansen* innehöll ett inslag med en gruppvåldtäkt. Granskningsnämnden ansåg att scenen innehöll våld och hot som kunde te sig skrämmande för barn och att inslaget med hänsyn till tiden för sändningen stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

Tre ledamöter var skiljaktiga. De ansåg att inslaget brast i förhållande till bestämmelsen men att skildringen av våldet inte var så ingående eller påträngande att det förelåg brott mot bestämmelsen.



## FÄLLT

### En kvinna av stål

TV4, 1996-05-08, kl. 20.00

Beslut SB 341/96

Ett avsnitt i den brittiska dramaserien *En kvinna av stål* innehöll en scen där två interner misshandlade en annan intern som dömts för sexförbrytelser mot barn. Bilder i ultrarapid visade slag samt hur den misshandlade åkte mot en vägg. Han ”frustade” ut blod. Misshandeln fortsatte och internen skrek. Han blev skuren med kniv och slutligen skars hans hals upp. En av mördarna tryckte en trasa mot offrets hals och skrev sedan ”pervert killer” på väggen med blodet. Närbilder av offrets blodiga ansikte och hand visades.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget innehöll utdragna, realistiska och påträngande våldsscener. Nämnden ansåg det anmärkningsvärt att scener av det aktuella slaget sändes under tidig kvällstid. Med beaktande av tiden för sändningen och våldsscenernas karaktär fann nämnden att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens genomslagskraft.

## FÄLLT

### Batman

TV4, 1996-01-20 och 01-27, kl. 9.30

Beslut SB 176/96

Två avsnitt av den tecknade serien *Batman* handlade om hur Läderlappen i kampen mot gangstern Twoface fick hjälp av den kvinnliga brottsbekämparen Batgirl. Det förekom ett flertal sekvenser med explosioner, utdragna strider med skjutvapen och andra våldshandlingar. I vissa av scenerna förekom slagsmål och misshandel. Bland annat visades hur den civilklädde Läderlappen blev nedslagen med gevärskolv, hur han fick el genom kroppen samt scener där olika personer blev sparkade.

Granskningsnämnden ansåg att avsnittens uppläggning och innehåll närmast kunde jämföras med vissa deckar- eller agentserier för vuxna, med den skillnaden att *Batman*-serien var tecknad. Programmen innehöll ett flertal våldsscener som sannolikt var skrämmande för barn. Nämnden ansåg att TV4 inte hade iakttagit den återhållsamhet som krävs då det gäller våldsinslag som sänds i barnprogram och att programmet därför stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Tittarnas Television, TV Botnia

TV4, 1995-03-13, kl. 17.30

Beslut SB 529/95

Programserien *Tittarnas Television* var en tävling där tittarna skickade in filmer och den första uttagningen ägde rum vid TV4:s lokal-tv-stationer. Vinnarna gick sedan vidare till huvudtävlingen i TV4:s rikssändningar. Det bidrag som skickats in till TV Botnia handlade om en man som gick till arbetsförmedlingen för att söka jobb. Filmen innehöll flera, delvis blodiga, våldsscener. Bland annat misshandlade mannen en kvinna och han sköt sedan ihjäl henne och flera andra personer.

Granskningsnämnden ansåg att våldscenerna var av sådan karaktär att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Baywatch

TV4, 1995-01-08, kl. 15.25

Beslut SB 143/95

Ett avsnitt av serien *Baywatch* handlade bland annat om en ung man som ägnade sig åt kickboxning och som råkade i händerna på några oseriösa personer som arrangerade kickboxningsmatcher som "gladiatorspel".

Granskningsnämnden konstaterade att programmet innehöll flera mycket utdragna våldsscener. Dessa scener utgjorde en betydande del av programtiden och programmet glorifierade enligt nämndens mening kickboxning som sport. Nämnden konstaterade vidare att våldscenerna förekom i ett ungdomsprogram och att detta sändes vid en tidpunkt då även barn kunde förväntas ingå i publiken. Mot denna bakgrund fann nämnden att programmet stred mot bestämmelsen om televisionens genomslagskraft.

## KRITISERAT

### Våld i tv-trailrar

SVT och TV4

Beslut SB 254/97, 255/97

Granskningsnämnden undersökte på eget initiativ förekomsten av våld i tv-trailrar i SVT, TV3 och TV4 under två veckor i september 1996. Resultaten redovisades i en särskild rapport, Våld i TV-trailrar. Nämnden prövade även om trailersändningarna i SVT och TV4 överensstämde med programföretagens skyldighet att

ta hänsyn till televisionens genomslagskraft och det härav följande kravet på försiktighet med våldsskildringar. Med ledning av undersökningen fann nämnden anledning att närmare ta del av tre enskilda trailrar från SVT och lika många från TV4. Samtliga dessa hade vid upprepade tillfällen sänts på dagtid eller tidig kvällstid. Nämndens majoritet ansåg att TV4, genom en trailer för en amerikansk långfilm hade brustit i fråga om försiktighet med våld. En ledamot var skiljaktig och ansåg att också två trailrar i SVT skulle bedömas på samma sätt.

## KRITISERAT

### Synk

TV2, 1994-03-14, kl. 17.45

Beslut SB 3/94

Ungdomsprogrammet *Synk* innehöll kortfilmer av unga filmare. En av filmerna handlade om en ung kvinnas känslor och upplevelser på en gynekologisk mottagning där hon sökte abort. Bland annat visades hur kvinnan, Anneli, i väntrummet sköt ner en hel familj bestående av mamma, pappa och ett litet barn. Mordscenen var realistisk och blodig och den avslutades med att några andra abortsökande kvinnor applåderade Annelis gärning. Omedelbart efter denna scen framgick det dock att mordet hade skett i Annelis fantasi, genom att det lilla barnet stod oskadat framför henne och frågade varför inte hon hade någon stor mage. Även mamman och pappan syntes oskadda i bakgrunden.

Granskningsnämnden ansåg att filmen innebar en klart konstnärlig gestaltning av hur en ung kvinna upplevde situationen att söka abort och att visningen stod i god överensstämmelse med SVT:s skyldighet att främja konstnärlig och kulturell förnyelse samt bedriva skapande verksamhet med konstnärliga uttrycksformer. Genom den förekommande skildringen av mordet på en hel familj innehöll filmen emellertid ett avsnitt som sannolikt var skrämmande för barn, även om det omedelbart efteråt framgick att det rörde sig om en fantasiscen. Enligt nämndens mening borde den aktuella sändningen ha föregåtts av en tydlig varning. Den varning som förekom var placerad långt före filmen och det framgick inte klart vilken av filmerna i programmet som den avsåg. Vid en samlad bedömning fann nämnden att inslaget brast i förhållande till bestämmelsen om mediets genomslagskraft, men inte i så allvarlig grad att det förelåg brott mot bestämmelsen.

## FRIAT

### Trailer för *Midnattssol*

SVT1, 2016-12-01, kl. 15.44

Beslut 16/03342

Inslaget var en trailer för dramaserien *Midnattssol* och bestod av flera korta sekvenser ur serien. En sekvens föreställde en skrikande man som var fastbunden på ett långsamt snurrande rotorblad på en helikopter. I nästa sekvens visades

helikoptern med blod på flygkroppen. Därefter följde flera korta scener ur serien varav den sista föreställde en skrikande kvinna som fastbunden hängde över en fors. Under trailern spelades genomgående en musikslinga och vid två tillfällen var höga dramatiska ljud pålagda.

Granskningsnämnden hade förståelse för att det förekom scener i inslaget som kunde verka skrämmande för barn. Enligt nämndens mening var inslaget dock inte utformat på ett sådant sätt att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **Beetlejuice**

TV4 Film, 2015-10-09, kl. 14.25

Beslut 15/03093

Filmen *Beetlejuice* var en amerikansk skräckkomedi. Filmen handlade om ett par som dog i en bilolycka och blev spöken. Därefter flyttade en familj in i deras hus. Spökparet ogillade att familjen bodde i deras hus och ville därför skrämma bort familjen. Spökparet försökte flera gånger men lyckades inte, de var för harmlösa. För att skrämma familjen tillkallade det spöket Beetlejuice för experthjälp.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen sändes på en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar. Enligt nämndens bedömning förekom scener i filmen som kunde vara skrämmande för barn. Med särskilt beaktande av filmens utpräglad fiktiva och humoristiska karaktär ansåg nämnden dock att filmen inte innehöll scener som stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **Science-fiction filmer i C More First**

Beslut 15/03092

**Pacific Rim, C More First, 2015-10-15, kl. 18.50**

Filmen var en amerikansk science fiction som utspelade sig i framtiden och handlade om ett krig på jorden mellan människor och stora havsmonster.

**After Earth, C More First, 2015-10-18, kl. 16.40**

Filmen var en amerikansk science fiction som handlade om en far och en son som kraschlandat på jorden, ett årtusende efter det att människorna tvingats fly ifrån planeten. Filmen innehöll bland annat scener med aggressiva djur som jagade pojken.

### **Transformers: Age of Extension, C More First, 2015-10-18, kl. 18.20**

Filmen var en amerikansk science fiction-action som handlade om goda och onda robotar som kunde förvandlas till bilar och krigade mot varandra på jorden.

### **Apornas Planet: Uppgårelsen, C More First, 2015-10-21, kl. 18.50**

Filmen var en amerikansk science fiction som handlade om ett stort apsamhälle som utvecklats efter att människosläktet nästan utrotats av en epidemi. Filmen innehöll bland annat våldsamma krigsscener mellan apor och människor.

Granskningsnämnden konstaterade att samtliga science fiction-filmer sändes vid tidpunkter då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar och att det förekom scener i filmerna som säkert kunde vara skrämmande för barn. Nämnden ansåg dock, mot bakgrund av filmernas utpräglat fiktiva karaktär, att sändningarna inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Två ledamöter var skiljaktiga och ansåg att sändningarna av filmerna stred mot bestämmelsen.

## **FRIAT**

### **Lögner**

**SVT2, 2014-05-22, 06-02, 06-11 och 06-23, kl. 19.30**

**Beslut 14/01562**

Sändningarna innehöll bland annat en sekvens där en man bröt sig in i ett hus där en kvinna befann sig. Kvinnan ringde polisen som efter att de anlant sköt mannen. Sekvensen avlutades med en närbild på den döda mannen. Vidare visades en närbild på en kvinna som slagit sig blodig mot en sten. Det var oklart om hon var död eller svårt skadad.

Enligt granskningsnämnden kunde några av scenerna säkert uppfattas som skrämmande för barn. Sändningarna var dock inte utformade på ett sådant sätt att de kunde anses strida mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## **FRIAT**

### **Star Trek: Into Darkness**

**C More First, 2014-06-08, kl. 12.15**

**Beslut 14/01558**

Filmen var en amerikansk action/science fiction som utspelade sig i framtiden och handlade om jordens militär, Stjärnflottan. I filmen förekom bland annat scener där personer besköt varandra med skjutvapen och scener med slagsmål. Det förekom även scener där ett rymdskepp besköts och skrikande personer

ombord på skeppet sögs ut i rymden samt ett slagsmål där en man blev nerslagen, en kvinna blev hårt sparkad på sitt ben och en annan man fick skallen krossad. Delar av scenen visades inte i bild utan skildrades genom ljudeffekter.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen sändes på en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar. Enligt nämnden förekom scener i filmen som kunde vara skrämmande för barn. Nämnden ansåg dock inte att de våldsscener som förekom var av sådan karaktär att de medförde att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Trailer för filmen *Beck – Skarpt läge*

TV4, 2014-06-22, kl. 20.35

Beslut 14/01531

Inslaget var en trailer för filmen *Beck – Skarpt läge* där scener från filmen visades och en berättarröst annonserade att Beck-filmer skulle visas på kanalen framöver. I ett antal scener medverkade barn och dramatisk musik spelades. Granskningsnämnden hade förståelse för att scener i trailern kunde uppfattas som skrämmande, inte minst de bilder som visade barn i hotfulla situationer. Vid en sammantagen bedömning ansåg dock nämnden att trailern inte hade en sådan utformning som stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Tjockare än vatten

SVT1, 2014-04-03, kl. 12.55

Beslut 14/00882

Inslaget var en del av tv-serien *Tjockare än vatten* där en slagsmålsscen mellan två bröder utspelades. Scenen innehöll ett flertal slag samt en sekvens där den ena brodern skallades av den andra. Nämnden ansåg att slagsmålsscenen kunde uppfattas som skrämmande för barn men att scenen inte hade en sådan utformning som medförde att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### PP3

SR, P3, 2014-03-19, kl. 14.00

Beslut 14/00716

Temat för de aktuella inslagen var tortyrscener från film och tv-serier. Programledarna och en medverkande filmrecensent diskuterade och beskrev ett flertal

tortyrscener och sammanställde tillsammans med lyssnarna en lista över de värsta tortyrscenerna. I inslagen medverkade även en filmregissör som diskuterade hur tortyrscener för film och tv skapas.

Enligt granskningsnämnden kunde det diskuteras om SR iakttagit tillräcklig återhållsamhet i fråga om de våldsskildringar som förekom i inslagen. Nämnden ansåg dock att inslagen inte getts en sådan utformning som medförde att de stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Trailer för *Det okända*

7 En del av TV4-Gruppen, 2014-01-02, kl. 7.00–19.00

Beslut 14/00118

Två olika trailrar, en kort och en lång version, visades för programmet *Det okända*. Den långa versionen innehöll blandade klipp från programmet med dramatisk musik. En speakerröst sa bland annat ”Skulle du våga sova i det här rummet?” Trailern innehöll korta klipp på personer som bland annat sa att de ”upplevde det som väldigt skrämmande” och ”jag ville bara härifrån”. Vidare visades en bild på en spöklik gestalt som gick in i ett rum.

Granskningsnämnden ansåg att trailrarna inte hade en sådan utformning som medförde att sändningarna stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Två ledamöter var skiljaktiga och ansåg att den långa trailern för *Det okända* hade en sådan utformning som medförde att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Skärgårdsdoktorn

SVT1, 2013-06-08, kl. 12.05

Beslut 13/01480

Programmet var en dramaserie och handlade om en läkares liv på en skärgårdsö. Det aktuella avsnittet handlade bland annat om kvinnomisshandel. I två scener visades hur en kvinna blev misshandlad av en man som gav henne en örfil och ett slag i magen. I en scen såg två barn i yngre tonåren hur en man slog en kvinna i ansiktet så att hon föll omkull och försvann ur synhåll. Därefter såg de hur mannen sparkade kvinnan som var utom synhåll.

Avsnittet, som sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar, skildrade våld i hemmet – ett tema som enligt nämndens mening kunde verka skrämmande för barn. Lämpligheten i att sända ett avsnitt som innehåller våld av detta slag vid den aktuella tidpunkten kunde enligt nämndens mening diskuteras. Nämnden ansåg vid en samlad bedömning att de våldsamma

sekvenserna var korta och inte skildrades på ett sådant sätt att sändningen av det aktuella avsnittet stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Världshistorien

P1, 2013-03-23, kl. 20.50

Beslut 13/00764

Programmet var ett avsnitt i Radioteaterns serie *Världshistorien* som utgjordes av korta pjäser som sändes under år 2013 och som var inspirerade av människor som hade riskerat sin tillvaro för yttrandefrihet, demokrati och mänskliga rättigheter. Pjäsen utspelade sig i ett svenskt hem och utgjordes till största delen av ett samtal mellan ett par. Paret's samtal om vardagliga saker varvades med att de bland annat berättade att det låg ett dött barn i kylan, kroppsdelar i juicen, döda kroppar i badrummet och våldtagna och lemlästade kvinnor på uppfarten, på ett sådant sätt att det verkade vara en naturlig del i vardagen. Senare i pjäsen sköt mannen ihjäl en syrisk besökare och slog en hammare i huvudet på en person som låg skadad utanför paret's ytterdörr.

Granskningsnämnden konstaterade att pjäsen innehöll flera sekvenser som säkert kunde uppfattas som smaklösa och stötande av många lyssnare – särskilt de sekvenser som skildrade våld och effekterna av våld. Nämnden ansåg dock vid en samlad bedömning att det aktuella programmet inte var utformat på ett sådant sätt att det stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Barda

SVTB, 2012-12-07, kl. 19.30

Beslut 12/02682

*Barda* var ett rollspelsprogram som utspelade sig i en sagovärld. I varje avsnitt medverkade två barn som fick spela olika roller och genomföra olika uppdrag. I det aktuella avsnittet förekom ett gladiatorspel där olika personer slogs mot varandra. Slutstriden ägde rum mellan de två vännerna Karl och Sirion. Det var en intensiv kamp och kraftiga slag med vapen utdelades. De två medverkande barnen stod vid sidan om slagsmålet och försökte förmå Karl och Sirion att sluta slåss. Slagsmålet varvades med intervjuer där de medverkande barnen fick svara på frågor om varför de trodde att Karl och Sirion inte hörde dem. Inslaget med gladiatorspelet varade i cirka sex minuter.

Granskningsnämnden konstaterade inledningsvis att programmet sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar. Enligt nämnden var slagsmåls scenen som förekom i programmet utdragen och lämpligheten i



att sända en sådan scen i ett program riktad till barn kunde enligt nämnden diskuteras. Mot bakgrund av att slagsmålsscenen varvades med intervjuer med de medverkande barnen och att fokus till stor del låg på barnens försök att avbryta slagsmålet ansåg nämnden, vid en samlad bedömning, att scenen inte kunde anses vara av sådan karaktär att sändningen av programmet vid den aktuella tidpunkten stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

En ledamot var skiljaktig och ville fälla inslaget.

## FRIAT

### **Flykten**

SVT2, 2012-04-16, kl.18.50

Beslut 12/00921

Programmet var en fransk animerad kortfilm som handlade om en soldat som flydde in i en fantasivärld när han befann sig i en skyttegrav under första världskriget. Filmen var till största delen animerad förutom två korta sekvenser, en i början och en i slutet av filmen. Filmen var uppdelad i två delar, en ljus lättäm del och en mer allvarsam del.

Enligt granskningsnämndens mening innehöll kortfilmen sekvenser som var av allvarsam och mörk karaktär. Även om filmen var animerad och symboliken i filmen eventuellt inte kunde uppfattas av barn ansåg nämnden att filmen kunde verka skrämmande, särskilt för yngre barn. Lämpligheten i att sända en kortfilm med detta innehåll vid den aktuella tidpunkten kunde enligt nämndens mening diskuteras. Vid en sammantagen bedömning ansåg dock nämnden att sändningen inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft i SVT:s sändningstillstånd.

## FRIAT

### **Sum of All Fears**

TV4 Plus, 2011-03-05, kl. 18.55

Beslut 11/00596

Den amerikanska actionfilmen handlade om en grupp med äldre herrar med högerextrema åsikter som planerade att lura in USA och Ryssland i ett tredje världskrig. Filmen innehöll bland annat en scen där en agent undersökte en byggnad och fann tre människolik. Samtliga verkade ha blivit skjutna. I en annan scen åkte huvudpersonen i filmen till en hamn i Baltimore för att leta efter en man som misstänktes för att ha fört in en atombomb i USA. Mannen hittas död, hängd med kedjor runt halsen. Plötsligt dök en annan man upp och tog struptag på huvudpersonen som lyckades ta sig loss. Ett slagsmål bröt ut där sparkar och slag utdelades.

Det förekom scener i filmen som säkert kunde vara skrämmande för barn. Nämnden ansåg dock att det våld som förekom i dessa scener inte var av så allvarlig karaktär att sändningen av filmen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **Men in Black**

TV4, 2011-03-05, kl. 16.00

Beslut 11/00595

*Men in Black* var en amerikansk action/komedi/science-fiction-film som handlade om en hemlig myndighet som reglerade förekomsten av utomjordingar på jorden. Filmen innehöll bland annat scener där en utomjording dödade en insektsutrotare och två andra utomjordingar. Flera överraskande och våldsamma inslag förekom vidare i slutet av filmen där en utomjording bland annat blev sprängd i bitar.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen sändes vid en tidpunkt då barn kunde antas ta del av sändningarna och att den innehöll scener som säkerligen kunde verka skrämmande, åtminstone för de yngre barnen. Mot bakgrund av filmens utpräglad fiktiva och humoristiska karaktär ansåg dock nämnden, vid en samlad bedömning, att sändningen inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **Anaconda**

UR/SVT1, 2008-04-18, kl. 10.00 (repris)

Beslut SB 503/08

Det aktuella avsnittet av populärkulturprogrammet *Anaconda* handlade i sin helhet om zombier. Programmet innehöll bland annat ett reportage om en grupp personer som sminkade och klädde ut sig till zombier och därefter genomförde en så kallad zombie walk i en tysk stad. Närbilder på deras såriga och blodiga ansikten visades vid några tillfällen. I ett annat inslag presenterade en filmrecensent en lista på de fem bästa zombiefilmerna. Korta klipp ur filmerna, som bland annat visade zombier som åt från en blodig människokropp, visades.

Granskningsnämnden konstaterade att reprissändningen av programmet skedde vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas ifråga om våldsskildringar. De bildsekvenser med blodiga och människoätande zombier som förekom i programmet kunde säkerligen verka skrämmande, åtminstone för yngre barn. De aktuella sekvenserna var dock förhållandevis korta och ingick i ett sammanhang av humor och ironi. Nämnden, som även beaktade att programmet var försett med en varning, kunde inte finna att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden friade även en trailer för programmet som sändes kl. 17.59 mellan två barnprogram.

**M**

SVT1, 2007-06-27, kl. 14.10

Beslut SB 99/08

Den tyska långfilmen *M* från 1931 handlade om en barnamördare som jagades av både polisen och stadens brottslingar. Han tillfångatogs av brottslingarna som ställde honom inför rätta i en skenrättegång där publiken skrek att han skulle dödas. När han försökte fly slogs han ner och släpades tillbaka till rättegången. I scenens avslutning rusade publiken fram för att döda honom men de avbröts av att polisen kom in i lokalen och arresterade honom.

Granskningsnämnden ansåg att lämpligheten i att sända en film om en barnamördare på dagtid kunde diskuteras. Det sätt som våldshandlingar skildrades på i filmen var dock enligt nämndens mening inte sådant att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**Getting Any?**

NonStop Filmfestival, 2007-09-03, kl. 19.00

Beslut SB 775/07

Filmen *Getting Any?* var en japansk komedi som handlade om en man på jakt efter sexuella förbindelser. I filmen blev huvudpersonen indragen i den japanska maffian och utförde ett antal mord. I några scener sköts personer till döds och en man halshöggs.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas ifråga om våldsskildringar. Enligt nämnden var dock inte våldsscenerna av sådan karaktär att sändningen av filmen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**Malcolm – ett geni i familjen**

TV4, 2005-12-08, kl. 16.10

Beslut SB 244/06

I det aktuella avsnittet av komediserien *Malcolm – ett geni i familjen* ingick en slagsmålsscen med upprepade närbilder på personer som tog emot knytnävsslag. Personerna blev blodiga i ansiktet, en tand flög ut, det förekom slag mot huvudet och en av personerna uppmanades att använda en skruvmejsel som tillhygge.

Granskningsnämnden konstaterade att scenen ingick i ett sammanhang av humor och ironi, vilket gav slagsmålet en inte särskilt verklighetstrogen karaktär. Nämnden

ansåg därför att programmet inte var utformat på ett sådant sätt att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Två ledamöter var skiljaktiga och ville fälla sändningen.

## FRIAT

### **Bokhandlaren som slutade bada**

SVT1, 2002-12-26, kl. 14.35

Beslut SB 294/03

I filmen, som var baserad på en roman av Fritiof Nilsson Piraten, förekom flera våldsamma inslag, bland annat en kvinna som tog strupgrepp på sin bror, skrek åt honom och slog honom med en tavla så att glaset gick sönder. När mannen låg på golvet slog hon honom med tavelramen. Mannen kröp blödande därifrån samtidigt som en annan man av misstag trampade honom på handen. Under scenen skrek kvinnan bland annat ”jävlar, jävlar” och kraftfull musik spelades. Enligt granskningsnämnden kunde flera av scenerna i filmen säkert uppfattas som skrämmande för barn. Det våld som skildrades var dock inte av så allvarlig art att det kunde anses strida mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### **South Park**

TV4, 2002-04-03, kl. 15.55

Beslut SB 605/02

Det aktuella avsnittet av den tecknade serien *South Park* handlade om elever och lärare vid en skola. Två pojkar uppmanades av sina kamrater att slåss. Slagsmåls-scenerna varvades med bland annat lektioner i hemkunskap och slöjd. Flera gånger under avsnittet drömde slöjdläraren om en kvinna på ett fotografi. Drömmarna var inte tecknade. Vid varje tillfälle han drömde om kvinnan började det med fina minnen för att sedan övergå till bilder från en flygplansolycka. Kvinnan var pilot och hon flög ett plan. Det stänkte plötsligt upp blod i hennes ansikte, hon skrek, planet exploderade och kraschade i vatten. Kvinnan befann sig i en sekvens under vatten och i en annan satte hon sig upp i en begravningskista.

Granskningsnämnden uttryckte sin förståelse för att framförallt scenväxlingarna från de tecknade miljöerna till de förhållandevis dramatiska ”verkliga” sekvenserna med flygplansolyckan kunde verka skrämmande, särskilt för yngre barn. Enligt nämnden skulle det med hänsyn till barnpubliken i och för sig kunna vara motiverat att tillämpa en strängare bedömningsnorm för program som sänds på eftermiddagstid. Detta skulle dock strida mot nämndens sedan länge etablerade praxis med en tidsgräns kl. 21.00. Programmet kunde enligt nämnden inte anses ha getts en sådan utformning att det inte skulle kunna sändas före kl. 21.00. Det stred därför inte mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## Farmen

TV4, 2001-10-24, kl. 19.30

Beslut SB 77/02

I ett avsnitt av dokusåpan *Farmen* skildrades en grisslakt. En medverkande bonde sköt en gris i huvudet med ett gevär medan den stod stilla i en hage och åt från marken. Bonden skar därefter ett snitt i grisens hals med en kniv och den sparkade kraftfullt med bakbenen. Bilder visades när grisen flåddes med kniv och hängdes upp. Härefter skars huvudet av, kroppen tappades på blod, inälvor togs ut och en av deltagarna sågade den hängande grisen i två delar. Scenerna varvades med intervjuer där deltagarna berättade om hur de upplevde dödandet och slakten.

Granskningsnämnden ansåg att de aktuella scenerna med dödande och slakt av en gris sannolikt kunde verka skrämmande för unga tittare. Med hänsyn till sändningstiden fanns det också risk att barn skulle se programmet. Nämnden konstaterade dock att en varning föregick sändningen och fann med hänsyn härtill att programmet inte hade getts en sådan utformning att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Frågan om det var lämpligt att bygga ett underhållningsprogram kring en slakt var enligt nämnden en programetisk fråga som det ankom på programföretaget att bedöma.

## Buffy och vampyrerna

TV4, 2001-02-02, kl. 16.30

Beslut SB 217/01

Det aktuella avsnittet av *Buffy och vampyrerna* sändes på eftermiddagen i TV4:s ungdomsblock. Det handlade om skolflickan Buffy som i egenskap av ”dråpare”, med uppdrag att förgöra flera hundra år gamla vampyrer, var en ung hjältinna. Flera slagsmål utkämpades mellan människor och vampyrer, i vissa fall användes yxor eller andra vapen. De vampyrer som dödades i duell med Buffy gick bokstavligen upp i rök. Det antydades att vampyrer dödade människor och drack människoblod, dock utan att några sådana scener visades direkt.

Granskningsnämnden hade förståelse för att programmet kunde verka skrämmande, särskilt för yngre barn. Enligt nämndens mening skulle det med hänsyn till barnpubliken i och för sig kunna vara motiverat att tillämpa en strängare bedömningsnorm för program som sänds på eftermiddagstid. Detta skulle dock strida mot nämndens sedan länge etablerade praxis med en tidsgräns kl. 21.00. Med särskilt beaktande av den utpräglad fiktiva karaktären i avsnittet där våldet framför allt riktade sig mot övernaturliga väsen, ansåg nämnden att programmet inte getts en sådan utformning att det, i förhållande till gällande praxis, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Två ledamöter var skiljaktiga och ville fälla sändningen av programmet.

>> *Jämför nämndens fällande bedömning av ett annat avsnitt i samma serie SB 124/02 (s. 28).*

## FRIAT

### Våroffer

SVT1, 1999-02-27, kl. 17.55

Beslut SB 282/99

Det fem minuter långa musikprogrammet var en tolkning av Igor Stravinskys verk *Våroffer*. Det innehöll bland annat bilder från en balett med en scen som gestaltade hur en ung kvinna bestänktes med blod och därefter slängdes på ett bål. Omedelbart efter programmet sändes barnprogram.

Granskningsnämnden konstaterade att programmet sändes på en tid då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar och ansåg att särskild varsamhet måste iakttas med sådana sändningar i direkt anslutning till barnprogram. Nämnden ansåg dock inte att scenerna var av sådan karaktär att brott förelåg mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### SM i nidvisor

SR, P4, 1998-09-26

Beslut SB 45/99

Sveriges Radio P4 sände finalen i SM i nidvisor från Arbetetsmuseum i Norrköping. I programmet framfördes de åtta tävlingsbidrag som hade kvalificerat sig till finalen och en jury utsåg därefter en kvinnlig deltagare till segrare i tävlingen. I den segrande sången "Hämnden är ljuv" beskrev kvinnan för en avskydd person hur hon hade tänkt sig "pjäsens sista akt". Hon skulle sticka honom i ögat med en sax, borra sönder tänderna, klippa av hans tunga, skära skivor av hans hud med en begagnad osthyvel osv.

Enligt granskningsnämnden kunde den aktuella visan säkerligen uppfattas som smaklös och provocerande av många lyssnare. Med hänsyn till det sammanhang i vilket visan framfördes ansåg dock nämnden att det inte förelåg något brott mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## Bakom kulisserna: Jägarna

TV4, 1996-02-04, kl. 16.30

Beslut SB 394/96

Programmet handlade om inspelningen av och bakgrunden till spelfilmen *Jägarna*. Mestadels korta avsnitt från den färdiga filmen och inspelningen varvades med intervjuer med regissören, olika skådespelare och personer från den norrländska inspelningstrakten. Av programmet framgick att filmen innehöll stundtals starka ingredienser av våld i olika former, från tjuvjakt på renar till våldtäkt och mord.

I sin bedömning konstaterade granskningsnämnden att programmet innehöll flera sekvenser med våld eller hot som kunde te sig skrämmande, åtminstone för mindre barn. Nämnden beaktade dock att det oftast rörde sig om korta sekvenser, att det – med något undantag – visades hur de hade skapats samt att de omgavs av längre intervjuer med de medverkande. Även om det kunde diskuteras hur långt dessa ”förklaringar” till förekommande våld var begripliga för mindre barn, fann nämnden att sändningen av programmet inte innebar något brott mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Två ledamöter var skiljaktiga och ansåg att programmet, på grund av sändningstiden, stred mot bestämmelsen.

## Hård rock

ZTV, 1996-02-18, kl. 14.55

Beslut SB 316/96

Programmet innehöll bland annat en musikvideo med hårdrockgruppen Gwar. I musikvideon visades en grupp människor/varelser som var klädda i läder och metall. Vidare visades människor som uppträdde aggressivt och som grillade något som skulle föreställa råttor. Med i gruppen fanns en tatuerad man som tillsammans med de övriga samlades kring en grill. Ledaren för gruppen pekade på den tatuerade mannen. Härefter syntes kött, bland annat en köttbit med tatueringen, på grillen och man åt av köttet.

Granskningsnämnden ansåg att inslaget gav associationer till våld och offer. Det sätt på vilket inslaget var utformat gjorde emellertid att det inte blev så skrämmande eller ägnat att tas på sådant allvar att det förelåg brott mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## 1.2 VÅLD – VERKLIGT, OCH ANNAT SKRÄMMANDE INNEHÅLL

### FÄLLT

#### Född i fel kropp

Sjuan, 2018-01-13, kl. 13.00

Beslut 18/00163

Programmet var en del i en dokumentärserie som följde tre transpersoner som var i olika stadier i sina könsbekräftande behandlingar. I programmet visades bland annat bilder från könsbekräftande operationer och bilder på hur penisproteser fungerade.

Granskningsnämnden ansåg inte att programmet innehöll avancerade sexuella framställningar i strid med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Däremot kunde de filmsekvenser som visades från operationerna verka skrämmande för barn. Med hänsyn till sändningstidpunkten gjorde nämnden därför bedömningen att programmet stred mot bestämmelsen.

### FÄLLT

### FRIAT

#### Annonser för organisationerna UNHCR, Unicef och Röda Korset

TV4, 2017-12-27, cirka kl. 15.11, 15.41, 16.14, 16.48 och 16.51

Beslut 17/03942

Filmer för de tre organisationer UNHCR, Unicef och Röda Korset sändes under annonsavbrott i långfilmen *Harry Potter och fången från Azkaban*. I filmerna, samtidigt som bland annat sjuka, gråtande och undernärda barn syntes, uppmanades tittarna att skänka pengar. I filmen för Röda Korset syntes bland annat hur ett svårt utmärslat barn vägdes på en väg samtidigt som en speakerröst bland annat sa att barnet var på väg att dö av svält.

Granskningsnämnden ansåg att filmen för Röda Korset, där det berättades om och visades bilder på ett döende barn, var utformad på ett sådant sätt att den kunde verka skrämmande för barn. Mot bakgrund av sändningstidpunkten stred sändningen av filmen därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Filmerna för UNHCR och Unicef var enligt nämndens mening inte utformade på sådant vis att sändningarna av dessa stred mot bestämmelsen.



## FÄLLT

### SVT Nyheter Stockholm

SVT1, 2017-10-02, kl. 18.30

Beslut 17/02719

Inslaget handlade om att kameraövervakning hade börjat användas för att minska kriminaliteten i en förort. Bland annat visades en sekvens ur en övervakningsfilm där en man som stod i en klunga människor fick ett slag i ansiktet varpå han föll baklänges över en planteringskruka och sedan ned i marken. Personernas ansikten var blurrade och även slaget mot mannen doldes delvis av maskeringen. Sekvensen visades även i slowmotion.

Granskningsnämnden konstaterade att nyhetsinslaget sändes vid en tidpunkt då barn kan antas ha tagit del av det och ansåg att SVT inte visat den återhållsamhet som krävs eftersom misshandelssekvensen upprepades flera gånger. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Min förstörda kropp

TV4 Fakta, 2016-10-15, kl. 13.00

Beslut 16/02816

Programmet handlade om kända personers plastikoperationer och personer som genomgått operationer för att likna dem. I programmet visades bilder på skadade kroppsdelar och från operationer.

Granskningsnämnden ansåg att programmet innehöll synnerligen explicita autentiska filmsekvenser från plastikoperationer samt bilder på komplikationer som kunde uppröra eller skrämja barn. Med hänsyn till att programmet sändes klockan 13.00 på dagen ansåg nämnden att programmet stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden har också tidigare fällt ett avsnitt i dokumentärserien *Min förstörda kropp*, beslut 16/00708.

## FÄLLT

### Rapport

SVT1, 2016-01-14, kl. 18.00

Beslut 16/00105

Nyhetsinslaget handlade om ett terrorattentat i Indonesiens huvudstad Jakarta och innehöll bland annat en amatörvideo som visade ett av bombdåden. En kort bildsekvens visade några personer på en parkering utanför ett café och därefter hur en sprängladdning detonerade precis vid dem. I inslaget visades sedan två olika sekvenser med livlösa kroppar på avstånd i bild.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas i fråga om våldsskildringar. Videofilmen som innehöll bilder på hur minst två personer sprängdes till döds av en bomb och på döda kroppar kunde enligt nämndens bedömning verka skrämmande för barn. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Tre ledamöter var skiljaktiga och ville fria inslaget.

## FÄLLT

### Överleva

TV4 Fakta, 2015-10-09, kl. 18.00

Beslut 15/03093

*Överleva* var en amerikansk dokumentärserie om människor som överlevt hemska upplevelser. Inledningsvis i det aktuella avsnittet varnades tittarna med den svenska texten "Programmet har starkt innehåll. Känsliga tittare varnas". I programmet berättade bland andra en kvinna utförligt om hur hon blev brutalt överfallen av en tidigare kollega på väg hem från jobbet. Kvinnan berättade att hon skjutsade mannen hem efter jobbet med sin bil. Mannen överföll kvinnan med knytnävslag i ansiktet, drog henne i håret och puttade henne till baksätet. Mannen våldtog och misshandlade sedan kvinnan i bilen. Hon berättade hur hon försökte fly flera gånger men misslyckades. Hon berättade därefter hur mannen släpade ut henne från bilen till ett fält där misshandeln och våldtäkten fortsatte. Kvinnan bad för sitt liv men blev misshandlad med sparkar och en gren från ett träd så att hon nästan dog. Kvinnan lämnades på fältet för att dö men lyckades ta sig därifrån och få hjälp. Dramatisk bakgrundsmusik spelades emellanåt under kvinnans berättelse.

Granskningsnämnden ansåg att inslagets tema och den muntliga beskrivning som förekom i inslaget av det mycket våldsamma och brutala skeendet, i kombination med dramatiskt ljud, var av sådan skrämmande karaktär att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Den omständigheten att inslaget hade en engelsk berättarröst och endast svensk text ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### Rapport

SVT1, 2015-04-08, kl 18.00

Beslut 15/00926

Inslaget handlade om en polisskjutning i USA där en man dött efter att ha blivit skjuten med åtta skott i ryggen av en polisman. Både i det så kallade löpet och i inslaget visades en filmvideo med skjutningen. Videosekvensen visade på avstånd

hur polismannen sköt en springande man i ryggen som föll ner till marken. Inslaget sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar och inslag som kan verka skrämmande för barn. Granskningsnämnden ansåg att videofilmen där en man blev skjuten till döds bakifrån kunde verka skrämmande för barn. Sändningen av inslaget vid den aktuella tidpunkten stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### TV4Nyhetererna

TV4, 2014-08-26, kl. 8.30

Beslut 14/02010

>> Beslutet refereras i avsnitt 9.1.1 Sändningar anmälda till JK.

## FÄLLT

### Sändningar i Axess

Axess, 2014-06-02 till 06-07, kl. 17.00–19.00

Beslut 14/01561

Sändningarna granskades på initiativ av Myndigheten för radio och tv och innehöll flera olika program som sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar.

Enligt granskningsnämndens mening innehöll de granskade timmarna tre program som stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. *Den demoniska apan – Om våldets ursprung* innehöll realistiska scener med våld från övervakningskameror som inte borde ha sänts före kl. 21.00. I sändningarna av trailern för *Spionerna från Cambridge* och programmet *Människans långa färd - Del 4 av 5: Australien* förekom det enligt nämndens bedömning scener som kunde vara skrämmande för barn.

## FÄLLT

### Nyhetererna

TV4, 2014-03-09, kl. 8.00, 9.00, 10.00 och 11.00

Beslut 14/00618

Inslagen var en del av en nyhetsrapportering från en kampsportsgala där en svensk kampsportsutövare vunnit sin match. Inslagen innehöll ett antal matchsekvenser där kraftiga sparkar och slag delades ut. Granskningsnämnden ansåg att inslagen var av sådan karaktär att de, med hänsyn till sändningstiden, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

En ledamot var skiljaktig och ansåg att inslagen inte var av sådan karaktär att de stred mot bestämmelsen.

## FÄLLT

### **K-special – At night I fly**

SVT2, 2012-04-20, kl. 20.00

Beslut 12/00961

Dokumentärfilmen *At night I fly* handlade om livstidsdömda fångar på ett fängelse i USA. Filmen innehöll ett inslag med bilder från en övervakningskamera på fångar som i ett upplopp misshandlade varandra på fängelsegården. En man blev svårt misshandlad och låg livlös på marken i en pöl av blod.

Granskningsnämnden konstaterade att den aktuella dokumentärfilmen sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas ifråga om våldsskildringar. Den aktuella sekvensen från övervakningskameran innehöll enligt nämndens mening inte våld av sådant slag som föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. De våldsskildringar som förekom var emellertid av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Sändningen av dokumentären vid den aktuella tidpunkten stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Flygplanskrascher**

SVT2, 2012-03-19, kl. 18.00

Beslut 12/00713

Programmet var en brittisk dokumentärserie som handlade om kända flygplansolyckor. Det aktuella avsnittet hade temat flygplanskollisioner. Programmet hade en svensk berättarröst och innehöll både autentiska bilder, dramatiseringar och rekonstruktioner av olika flygplansolyckor. Till bilderna spelades dramatisk musik. I programmet visades åtskilliga bilder av flygplan som kolliderade och exploderade samt brinnande flygplan och vrakdelar. Vittnesmål från överlevande varvades med bilder från olika olycksplatser. Bilderna föreställde bland annat kroppar på båtar, liksäckar, bilder på uppradade kistor och blodiga människor med trasiga kläder.

I påannonseringen till filmen sa programpresentatören följande.

*Vår sedan länge inplanerade serie om flygplanskrascher har fått obehaglig aktualitet efter olyckan i Kebnekaise. Kvällens dokumentär handlar om flygplanskollisioner och vi varnar för att programmet innehåller otäckta bilder.*

Enligt granskningsnämndens mening var dokumentärens tema och flera av de bildsekvenser som förekom i kombination med dramatiska ljud av sådan karaktär att de kunde verka skrämmande för barn. Nämnden beaktade särskilt att delar av dokumentären handlade om barn som förolyckades i flygplanskrascher. Mot denna bakgrund borde filmen inte ha sänts före kl. 21.00. Sändningen av programmet stred därmed mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Det förhållandet att filmen föregicks av en varning ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### Svenska hjältar-galan

TV4, 2011-12-16, kl. 20.00

Beslut 11/03778

Programmet uppmärksammade personer som hade utsetts till svenska hjältar. Personerna fick priser och olika bildsekvenser visades som handlade om sådant som personerna hade gjort eller situationer som personerna hade varit inblandade i eller råkat ut för. Programmet innehöll ett inslag med en rekonstruktion av ett fall där en man misshandlade en kvinna på en äng. Ett annat inslag visade en rekonstruktion av ett slagsmål mellan tre män i en spårvagn varvat med autentiska bilder av händelsen från en övervakningskamera.

Mot bakgrund av att dessa scener innehöll kraftigt våld, och med beaktande av programmets karaktär av familjeunderhållning, stred sändningen mot bestämmelsen om hänsyn till mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Nyhetsmorgon

TV4, 2011-11-28

Beslut 11/03618

I *Nyhetsmorgon* medverkade en före detta boxare och arrangör för en kampsports-gala samt en kampsportsutövare som deltagit vid den aktuella galan. Inslaget innehöll flera matchsekvenser där kraftiga sparkar och slag delades ut. Enligt granskningsnämnden var inslaget av sådan karaktär att det, med hänsyn till sändningstiden, stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Nämnden har meddelat beslut i flera ärenden som gällt sändningar från MMA-matcher, se avsnitt 9.1.1 Sändningar anmälda till JK (Beslut SB 98/08), 9.1.2 Sändningar som var försvarliga (Beslut 10/00308), samt avsnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning (Beslut SB 885/09).

## FÄLLT

### Nära döden

TV4Sport, 2011-09-23, kl. 11.00

Beslut 11/02966

Programmet handlade om olika våldsamma händelser som hade fångats på film. I programmet förekom bilder från rån och rånförsök och bilder från flera olika slagsmål som bland annat visade kraftigt våld mot huvud, blodvite och personer som slogs till synes medvetslösa. Enligt granskningsnämndens mening kunde scenerna med våldsinslag verka skrämmande för barn. Eftersom programmet sändes vid en tidpunkt då barn kunde ta del av innehållet stred sändningen mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Bowling for Columbine

TV4 Plus, 2011-09-11, kl. 13.25

Beslut 11/02841

Dokumentärfilmen handlade om den amerikanska vapenindustrin. Den utgick ifrån dödsjutningarna i Columbine High School i Littleton, Colorado, där två tungt beväpnade tonårspojkar sköt ihjäl tretton personer och sedan tog sina egna liv. Filmen innehöll avsnitt med olika collage över historiska händelser. I collageen förekom bland annat filmklipp på avrättningar och döda människor.

Flera av de bildsekvenser som förekom i filmen föreställde verkligt våld och effekterna av våld. Särskilt sekvenserna med döda människor och avrättningar var enligt granskningsnämnden av sådan karaktär att sändningen med hänsyn till sändningstiden stred mot nämndens praxis när det gällde verklighetsvåld och bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Den omständigheten att det var fråga om en samhällsdebatrerande film ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### Road Wars

TV4Sport, 2011-02-27, kl. 11.00

Beslut 11/00523

I programmet förekom ett antal kortare sekvenser med bilder från övervakningskameror. I sekvenserna visades bland annat en polisman som blev misshandlad, en pojke som misshandlade en jämnårig med upprepade kraftiga slag mot huvudet och två ungdomar som misshandlade en hemlös man med basebollträn. I samtliga sekvenser visades bilderna även i slow motion.

Enligt granskningsnämndens mening innehöll programmet scener med våldsinslag som kunde verka skrämmande för barn. Eftersom programmet sändes vid en sådan tidpunkt att barn kunde ta del av innehållet stred det mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Varför döda sin familj?**

SVT2, 2010-11-18, kl. 18.00

Beslut 10/01263

Programmet var en brittisk dokumentär och handlade om en man som skjutit sin fru och sitt barn i huvudet samt deras djur och därefter begått självmord genom att tända eld på sitt hus. I programmet visades bilder inifrån det nedbrunna huset och bilder på en ihjälbränd häst samt blodspår på marken från en skjutten hund. Till bilderna spelades det dramatisk musik. I programmet redovisades det muntligen på engelska – och med svensk text hur brottet hade gått till.

Enligt granskningsnämndens mening var programmets tema och flera av de bildsekvenser som förekom i kombination med dramatiskt ljud av sådan skrämmande karaktär att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Den omständigheten att programmet hade en engelsk berättarröst och endast svensk text ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### **Det ondas vetenskap**

SVT2, 2008-10-17, kl. 18.00

Beslut SB 137/09

Programmet var en dokumentär om mänsklig ondska och inför visningen sa presentatören att det kunde förekomma otäcka bilder i programmet. Ondska som begrepp diskuterades utifrån fyra olika reportage som tillsammans med bilder på lik, barnsoldater och massgravar växelvis visades genom hela programmet. Olika brott och otäcka händelser beskrevs också på ett detaljerat sätt.

Granskningsnämnden konstaterade att programmet sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas ifråga om våldsskildringar. Enligt nämndens mening var programmets tema samt flera av de bildsekvenser som förekom av sådan karaktär att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Den omständigheten att SVT i presentationen av programmet gjorde tittarna uppmärksamma på att otäcka bilder kunde förekomma ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### Kamera: Bildbevis

SVT2, 2003-11-15, kl. 12.00 (reprise)

Beslut SB 291/04

I programmet visades ett reportage från ön Mindanao i Filippinerna med bland annat en skjuten man som hade ett stort skottsår i benet. Bilderna visade hur blodet välde ut ur skothålet och att mannen dog.

Granskningsnämnden ansåg att de ovan beskrivna sekvenserna var av sådan karaktär att inslaget med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Kobra

SVT1, 2002-11-08, kl. 14.15 (reprise)

Beslut SB 146/03

Det aktuella avsnittet av kulturprogrammet *Kobra* avslutades med att programledaren sa följande.

*Vi avslutar programmet där vi har befunnit oss nästan hela tiden; i krigets värld. Den amerikanske komikern Will Rogers sa en gång i tiden att man inte kan klaga på mänskligheten, att den inte utvecklas, för i varje krig kommer de att kunna döda dig på ett nytt sätt. Vi varnar känsliga tittare.*

Härefter visades krigsbilder i form av ett collage med klipp. Det visades missiler som avfyrades, soldater som marscherade, bilder på kranier och andra skelettdelar, plan som sköts ner, bomber, människor som flydde, explosioner med mera. Krigsbilderna varvades med bilder på skadade vuxna och barn, blodiga kroppar och döda människor. Bildcollaget varade i drygt fyra minuter.

Granskningsnämnden ansåg att collaget med krigsbilder var av sådan karaktär att programmet med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft. Den omständigheten att programledaren varnade känsliga tittare ändrade inte den bedömningen.



## FÄLLT

### Kultursöndag

SVT2, 2002-10-20, kl. 18.15

Beslut SB 145/03

I *Kultursöndag* visades de kända bilderna från Saigon under Vietnam-kriget där en polischef sköt en tillfångatagen FNL-medlem i huvudet. Den skjutne ramlade och blodet sprutade ur kulhålet i huvudet.

Granskningsnämnden ansåg att avrättningsscenen var av sådan karaktär att inslaget med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

>> *Jämför nämndens friande bedömning av Iris med tittarkontakt, SB 2/94 (s. 67).*

## FÄLLT

### Polback, Radio Kronoberg

SR, P4, 2000-08-08--10, kl. 16.00

Beslut SB 170/01

I radioprogrammet *Polback* sändes tre dagar i följd en intervju, sammanlagt en och en halv timme lång, med Thomas Quick. I det första inslaget berättade Quick bland annat om sin uppväxt, det andra handlade om mord och det sista om Quicks framtid. Inslagen innehöll skildringar av övergrepp på barn, mord och andra gärningar.

Med hänsyn till att inslagen sändes vid en tidpunkt då barn kunde förväntas ingå i publiken ansåg nämnden att inslagen getts ett innehåll som stred mot bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft.

Tre ledamöter var skiljaktiga och ville fälla inslagen oavsett sändningstiden.

## FÄLLT

### Trailer för Det grymma barnet

TV4, 1998-12-08 m.fl. dagar

Beslut SB 162/99

Inför dokumentären *Det grymma barnet* sändes vid ett flertal tillfällen en trailer för programmet. I trailern, som vid två tillfällen sändes kl. 20.54 respektive 20.57, förekom ett par våldsscener. I den ena visades ett par handskbeklädda händer som höll ett stryptag om en liten hund och i den andra höll ett par händer om en försluten soppåse samtidigt som något rörde sig i påsen. En speakerröst sa att en

tonårspojke i USA mördat sina klasskamrater och att han innan mordet hade plågat och dödat sin egen hund.

Granskningsnämnden konstaterade att de scener då djur plågades var av sådan karaktär att de kunde ha verkat skrämmande för barn. Nämnden konstaterade vidare att trailern vid två tillfällen hade sänts före kl. 21.00. Med hänsyn till sedan länge etablerad praxis fann nämnden att trailern vid dessa tillfällen sänts i strid med bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

## FRIAT

### Aktuellt

SVT2, 1997-07-08, kl. 18.00

Beslut SB 479/97

### Nyhetererna

TV4, 1997-08-26, kl. 12.00 och 22.00

Beslut SB 470/97

*Aktuellts* 18-sändning innehöll ett inslag som handlade om soldatutbildning i Tyskland. Från en övning visades en simulerad, men ändå realistiskt utformad, avrättning av två män. Männerna var bundna rygg mot rygg och de ”dödades” genom ett skott i munnen på den ene mannen. *Nyheterernas* 12- och 22-sändningar innehöll ett inslag som handlade om den stora mängd avrättningar som enligt Amnesty förekom i Kina. I detta sammanhang visades bland annat hur flera människor avrättades med nackskott.

Granskningsnämnden konstaterade att den praxis som därtills gällt ifråga om våldsskildringar innebar att inslag som sänts före kl. 21.00 bedömts betydligt strängare än sådana som sänts senare. Med beaktande av den skyldighet som programföretagen har att – bland annat i nyhetsprogram – informera publiken om det faktiska våld som förekommer ansåg dock nämnden att kl. 21.00 var en väl sen tidpunkt att tillämpa vid bedömning av våldsskildringar i nyhetsprogram. För att inte lägga alltför stora hinder i vägen för nyhetsförmedlingen ansåg nämnden därför att huvudregeln bör vara att man vid nyhetssändningar före kl. 19.00 ska visa stor återhållsamhet i framställningssättet.

Nämnden ansåg att båda de aktuella inslagen innehöll framställningar av våld av sådan karaktär att de säkert kunde ha verkat skrämmande för barn. Med hänsyn till sändningstiderna fann nämnden därför att inslaget i *Aktuellts* 18-sändning och inslaget i *Nyheterernas* 12-sändning stred mot programföretagens skyldighet att ta hänsyn till televisionens genomslagskraft.

## FÄLLT

### I skuggan av solen

SVT2, 1997-01-23, kl. 20.00

Beslut SB 257/97

>> *Beslutet refereras i SB 292/04 (s. 65).*

## FRIAT

### Tillbaka från döden

Axess TV, 2017-10-30, kl. 10.00

Beslut 17/03903

Programmet handlade om människor som varit nära döden. En läkare beskrev hur en ung norska vars hjärta hade stannat i över tre timmar efter att ha blivit nedkyld ändå blev helt återställd. I programmet förekom bilder från en hjärtoperation. Kirurger hade skurit upp bröstet på en patient och utförde en operation. Ett inslag handlade om ett nyfött barn med hjärtproblem. Flera bildsekvenser innehöll närbilder på hur barnet låg i en kuvös och var omgiven av teknisk utrustning som det var uppkopplat till med sladdar och slangar. Det framkom i slutet av inslaget att barnets operation gått bra och att det inte fanns risk för framtida men.

Granskningsnämnden konstaterade att programmet sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas i fråga om innehåll som kan verka skrämmande för barn. Enligt nämndens mening var programmet dock inte utformat på ett sådant sätt att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Ekot och P1-morgon

P1, 2017-02-07, kl. 6.00, 7.00, 8.00, 9.00 och 5.30

Beslut 17/00463

Inslagen utgick från en Amnesty-rapport om tortyr och avrättningar i syriska fångelser. I inslagen i *Ekot* återgav en korrespondent delar ur rapporten som bland annat innehöll uppgifter om masshängningar och tortyr. I inslaget i *P1-morgon* intervjuade samma korrespondent en syrisk människorättsadvokat. Hon återgav därefter hans uppgifter och berättade bland annat om en fånge som torterats med en råtta och våldtagits av flera män framför sin son. Hon berättade också om barn som tvingats våldta varandra och hur en person gått över människolik. Samtliga inslag sändes vid en tidpunkt då barn kan antas ha tagit del av dem och då varsamhet ska iaktas i fråga om skildringar av våld och annat skrämmande innehåll.

Enligt granskningsnämndens mening var beskrivningarna detaljerade, utdragna och skrämmande för barn. Nämnden beaktade dock att beskrivningarna förekom i nyhetsinslag respektive aktualitetsprogram och att de utgjorde mycket angelägna vittnesmål om omfattande och systematiska övergrepp inom ramen för den pågående konflikten i Syrien. Mot bakgrund av vad SR hade anfört i sitt yttrande om syftet med rapporteringen ansåg nämnden att inslagen, trots att de sändes vid de aktuella tidpunkterna, inte stred mot bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

Tre ledamöter var skiljaktiga och ville fälla inslagen. De ansåg att SR borde ha varit mer återhållsamma i sin rapportering med hänsyn till sändningstiden.

## FRIAT

### Lilla Aktuellt

Barnkanalen, 2016-07-06, kl. 10.00

Beslut 16/01967

Inslaget handlade om ett terrordåd i Irak och i inslaget visades bilder på hur människor tände levande ljus. Reportern berättade att personer hade samlats för att visa att de var ledsna och arga över en terrorattack som inträffat i Bagdad som dödat och skadat flera hundra personer. Därefter visades bilder från en gatumiljö med utbrända och skadade hus.

Granskningsnämnden ansåg att det i nyhetsprogram riktade till barn måste vara möjligt att rapportera även om otäcka händelser. Nämnden fann inte att det aktuella inslaget hade utformats på sådant sätt att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### TV4Nyhetererna

TV4, 2015-12-17, kl. 19.00 och 22.00

Beslut 15/03559

De två nyhetsinslagen handlade om slutna konton på sociala medier, där korta videoklipp som visade hur barn och ungdomar misshandlade varandra hade fått stor spridning. Tre autentiska exempel på hur dessa videoklipp kunde se ut visades i inslagen. I de korta videoklippen syntes bland annat hur en ungdom satt grensle över en annan ungdom och slog personen som låg på marken i ansiktet och mot huvudet.

Nämnden konstaterade att nyhetsinslagen sändes klockan 19.00 respektive 22.00 och att båda inslagen föregicks av en varning. Nämnden kunde mot den bakgrunden inte finna att inslagen stred mot bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft. Inslagen prövades även i fråga om respekt för privatlivet och fälldes i den delen.

## Kvinnor som mördar

TV4 Fakta, 2015-10-09, kl. 19.00

Beslut 15/03093

*Kvinnor som mördar* var en amerikansk dokumentärserie om kvinnor som hade begått mord. Det aktuella avsnittet handlade om en kvinna som mördat två män som hon hade levt ihop med. Autentiska uppspelningar från telefonsamtal mellan kvinnan och larmcentralen spelades upp i programmet. Autentiska bilder från brottsplatsen visades också. Bland annat visades en bild på en livlös man i en säng. Bilden var delvis blurrad.

Enligt granskningsnämndens mening var dokumentärens ämne och särskilt de närbilder som visades på den mördade mannen av sådan karaktär att den kunde verka skrämmande för barn. Lämpligheten i att sända en dokumentär av detta slag vid den aktuella tidpunkten kunde enligt nämndens uppfattning diskuteras. Närbilderna på den mördade mannen visades dock under en kort tid och var delvis blurrade. Vid en sammantagen bedömning ansåg nämnden att sändningens innehåll och utformning i övrigt inte var av sådan karaktär att den stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Nyhetsmorgon

TV4, 2015-09-06

Beslut 15/02276

Inslaget handlade om människor som flydde från Syrien till Europa. I inslaget medverkade tre syskon som hade flytt från Syrien till Sverige. Programledaren frågade i en del av studiosamtalet vad syskonen hade känt när de såg en uppmärksam bild på en drunknad treårig pojke från Syrien. Bilden på den avlidne pojken visades därefter i helbild samtidigt som samtalet fortsatte. På bilden, som var tagen på en strand, syntes ett barn liggandes på mage i vattenbrynet. Barnets ansikte var delvis riktat nedåt i sanden och vattnet. Bilden visades i cirka 45 sekunder och barnets kropp zoomades långsamt in, samtidigt som studiosamtalet pågick. Bilden visades sedan ännu en gång i cirka 15 sekunder.

Granskningsnämnden konstaterade att syftet med inslaget var att belysa en viktig fråga, som ett led i rapporteringen om flyktingsituationen. Nämnden hade förståelse för att den långa exponeringen av bilden på det drunknade barnet kunde väcka starka känslor hos tittare. Mot bakgrund av inslagets syfte att konkretisera en viktig problematik, och med beaktande av dess utformning, gjorde nämnden, med viss tvekan, bedömningen att tidpunkten för sändningen inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Eftermiddag i P4 Gävleborg och Nyheter i P4 Gävleborg

P4 Gävleborg, 2015-01-07-01-08 och 2015-01-14-01-16, kl. 15.00 och 15.30

Beslut 15/00168

Inslagen var en rapportering om en pågående styckmordsrättegång. Rapporteringen bestod huvudsakligen av nyhetsinslag och inslag med rapportering från en reporter på plats vid rättegången.

Granskningsnämnden ansåg att det kunde diskuteras om SR tagit hänsyn till radions särskilda genomslagskraft i fråga om de förhållandevis detaljerade beskrivningarna som gjordes i inslagen, särskilt i fråga om ett ljudklipp från rättegången med ett vittnesmål av en polis. Nämnden ansåg dock, vid en sammantagen bedömning, att SR tillräckligt tagit hänsyn till radions särskilda genomslagskraft och att de beskrivningar som gjordes inte medförde att inslaget stred mot bestämmelsen.

En ledamot var skiljaktig och ansåg att inslagen stred mot bestämmelsen.

## Rapport

SVT1 och SVT2, 2013-06-15, kl. 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.10, 16.10, 19.30

## Sportnytt

SVT1, 2013-06-15, kl. 17.55 och 19.45

Beslut 13/01489

Under en hel dag sände *Rapport* och *Sportnytt* inslag om att en svensk boxare knockades så våldsamt under en match i professionell boxning att hon blev utburen på bår och förd till sjukhus. I inslagen visades bland annat bildsekvenser från matchen som innehöll slag mot boxarens huvud och när hon låg medvetlös i ringen. I flera av inslagen medverkade bland annat en läkare som berättade om farorna med sporten. Alla inslag visades vid tidpunkter då varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar tre av inslagen föregicks av en varning.

Granskningsnämnden, som hade förståelse för att vissa tittare kunde uppfatta matchsekvenserna som obehagliga, ansåg att sekvenserna var förhållandevis korta, att de sändes inom ramen för nyhetsbevakningen och i huvudsak fokuserade på farorna med sporten. Därför stred inslagen enligt nämnden inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Rapport

SVT1, 2013-01-19, kl. 18.00

Beslut 13/00195

Inslaget var ett bildsatt telegram som visade ett mordförsök på en bulgarisk politiker. I inslaget visades hur en man med en pistol rusade fram till politikern som stod i en talarstol. Mannen riktade en pistol mot politikerns huvud men lyckades inte avlossa ett skott. Mannen brottades sedan ner av ett antal män.

Granskningsnämnden hade förståelse för att det aktuella inslaget kunde uppfattats som obehagligt av vissa tittare, men kunde inte finna att inslaget innehöll bilder som var av sådan karaktär att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Sportspegeln

SVT1, 2012-12-09, kl. 19.00

Beslut 12/02697

Inslaget handlade om en Mixed Martial Arts (MMA)-match där en svensk man deltog. Inslaget innehöll matchsekvenser där sparkar och slag delades ut. Granskningsnämnden hade förståelse för att vissa tittare kunde uppfatta dessa sekvenser som obehagliga. Nämnden ansåg dock vid en sammantagen bedömning att de aktuella matchbilderna, som var förhållandevis korta, inte var av sådan karaktär att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## En våldsam uppväxt

SVT2, 2012-05-10, kl. 18.00

Beslut 12/01139

Dokumentärfilmen handlade om en 16-årig flicka som hade skjutit ihjäl en man i hans hem. Filmen var en redogörelse om den unga flickans liv samt vad som hade inträffat under mordnatten. Det visades delar ur den rättspsykiatriska undersökning flickan fick genomgå med intervjuer med läkaren samt intervjuer med hennes familjemedlemmar och delar ur hennes rättegång. I filmen visades under en kort sekvens bilder från brottsplatsen. Svartvita närbilder visades på mannen där han låg i sin säng med blod i ansiktet samt en blodpöl på golvet intill sängen.

Granskningsnämnden ansåg att dokumentärens ämne och särskilt de närbilder som visades på den mördade mannen var av sådan karaktär att den kunde verka

skrämmande för barn. Lämpligheten i att sända en dokumentär av det slaget vid den aktuella tidpunkten kunde enligt nämnden diskuteras. Nämnden, som beaktade att bilderna på den mördade mannen visades under en kort tid, ansåg vid en sammantagen bedömning att dokumentärens innehåll eller utformning i övrigt inte var av sådan karaktär att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Världens största kinarestaurang

SVT2, 2009-07-28, kl. 19.00

Beslut SB 847/09

Den kinesiska dokumentären handlade om en restaurang i södra Kina och visade bland annat hur levande djur hanterades i detta sammanhang. En ankuppfödare höll en anka i ett fast grepp, förde in en smal pinne ner genom ankans bröst och plockade ut hjärtat med fingrarna. I ett inslag från en kocktävling tog kockarna upp varsin orm ur en påse, högg av ormens huvud, flådde den och tog ur inälvorna. Bilder visades på ormdelar som var upplagda på fat och som rörde sig. En annan tävlingsgren bestod av att tillaga friterad levande fisk. Kockarna tog tag om fiskens huvud med en handduk, fjällade fisken, snittade upp den och friterade fiskkroppen i olja. Därefter lades fisken upp på ett fat och en sås hälldes över. Fiskens huvud rörde sig då fortfarande, vilket enligt en tävlingsvärdinna var ett krav för att bli godkänd.

Granskningsnämnden beaktade att sekvenserna med djurhanteringen utgjorde en förhållandevis kort del av en halvtimmes lång dokumentär. Mot den bakgrunden kunde nämnden inte finna att programmet hade utformats på sådant sätt att det stred mot bestämmelsen.

## FRIAT

### Rapport

SVT1, 2004-11-16, kl. 12.00

### Nyheter och Nyhetsmorgon lördag

TV4, 2004-11-16, kl. 7.30 och 11-20, kl. 9.15

Beslut SB 432/05

Inslagen handlade om att amerikanska marinkårssoldater under sin offensiv mot staden Falluja skulle ha skjutit ihjäl en obebäpnad irakier som befann sig i en moské. I stort sett samma bildsekvens visades i alla tre inslagen. Bilderna från moskén var suddiga och oskarpa. Enligt vad som uppgavs visade de hur soldaterna gick in i moskén och siktade mot flera män som låg på golvet. I *Rapport*-inslaget hördes skott medan en fryst bild visades. Samma sekvens med den frysta bilden, men utan ljud av skott, visades i TV4:s båda inslag. Inslagen i *Nyheter* och i



*Rapport* föregicks av varningar för bilderna. Den sekvens som sändes i *Nyhetsmorgon lördag* ingick i programledarens genomgång av nyheter under den gångna veckan och var mycket kort.

Granskningsnämnden konstaterade att speakertexterna till den aktuella sekvensen visserligen talade om att en amerikansk soldat skjutit ihjäl en obehäpnad och sårad irakier. De bilder som förekom visade emellertid inte att någon sköts. Nämnden ansåg inte att inslagen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **A la sombra del sol**

UR (SVT1), 2003-12-08, kl. 17.00 och 12-21, kl. 15.30

Beslut SB 292/04

Dokumentärfilmen om den kvinnliga tjurfäktaren Christina Sánchez ingick i en serie av UR:s språkprogram. Den visade bland annat hur hon tränade med sin värja och på andra sätt förberedde sig inför tjurfäktingarna. Korta scener från tjurfäktingar visades där tjurar fick spjut i sig och blod rann utmed djurens sidor.

Granskningsnämnden hade i ett tidigare beslut (SB 257/97) fällt SVT för att ha visat dokumentärfilmen i dess ursprungliga version. Filmen, med den svenska titeln *I skuggan av solen*, sändes med början kl. 20.00 och föregicks av en varning om att den innehöll autentiska bilder från tjurfäktingar. Den innehöll flera scener med tämligen utdragna händelseförlopp med blodiga inslag. Bland annat visades en längre scen med Christina Sánchez när hon skadades och hur hon attackerades våldsamt och slungades upp av tjurens horn.

Granskningsnämnden uttalade att det måste finnas utrymme för UR att skildra tjurfäktingar som en kulturyttring. Vid sådana verklighetsskildringar är det i det närmaste ofrånkomligt att det visas obehagliga bilder på skadade djur. Nämnden konstaterade att de mest utdragna och skrämmande bilderna från den ursprungliga dokumentärfilmen hade klippts bort och att de bilder som fanns kvar i dessa program inte hade en onödigt skrämmande utformning. Enligt nämndens uppfattning hade UR därmed visat sådan återhållsamhet som krävs med hänsyn till bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **TV4 Mitt**

TV4, 2002-11-07, kl. 6.35, 7.35, 8.35 och 18.10

Beslut SB 348/03

Under den aktuella dagen sände *TV4 Mitt* ett återkommande nyhetsinslag med anledning av ett seminarium om sexövergrepp. I inslaget visades bland annat

tavlor i textil där konstnären skildrade olika situationer med barn som blev utsatta för övergrepp av vuxna. Inslaget kl. 6.35 introducerade på följande sätt.

*NN:s tavlor har fått folk att gråta. I tre dagar hänger de på Folkets Hus i Östersund. I ett samarbete med ABF så ingår de i ett seminarium om sexövergrepp mot barn.*

I övriga sändningar var påannonserna något kortare, men en tydlig varning förekom i stället.

Enligt granskningsnämndens bedömning introducerades publiken till ämnet genom de påannonser som föregick inslaget. Tavlorna var i textil och kameran svepte tämligen hastigt över motiven. Även om någon kortare sekvens kunde verka skrämmande framstod det som motiverat att skildra innehållet i den aktuella utställningen. Nämnden ansåg därför att inslaget inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Kalla fakta

TV4, 2001-11-17, kl. 11.30 (repris)

Beslut SB 163/02

Inslaget handlade om hantering av djur vid svenska slakterier. Det inleddes med en resumé från ett tidigare reportage i samma fråga med bilder på döda och skadade djur. Bilderna visade grisar som blev slagna och som föstes fram hårdhänt, ett flertal döda grisar som låg på golvet i en transportbil, en ko med ett skadat och blodigt öra samt en ko som låg fastkedjad och livlös på golvet. I inslaget visades även hur en bonde bedövade en gris med elchock och sedan dödade den med ett skott i pannan.

Granskningsnämnden hade förståelse för att de aktuella sekvenserna kunde uppfattas som skrämmande för barn. Nämnden noterade att TV4 utfärdade en varning inför originalsändningen den 15 november 2001 kl. 20.00, och det kunde enligt nämndens uppfattning diskuteras om inte TV4 borde ha varnat även inför repriserna som sändes med början kl. 11.30. Sekvenserna var emellertid korta och kunde inte sägas ha visat något utdraget våld. Med beaktande även av att sekvenserna visades i ett samhällsprogram som ett led i debatten om hantering av djur vid svenska slakterier fann nämnden vid en samlad bedömning att frånvaron av en varning vid reprissändningen inte medförde att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Iris med tittarkontakt

TV2, 1994-01-27, kl. 17.45

Beslut SB 2/94

Programmet var det första i en serie på 13 program om etik och moral och hade temat "Liv och död". I en film som inledde programmet förekom några avrättningsscener. Den ena var från Biafra-kriget på 1970-talet och den andra var de kända bilderna från Saigon under Vietnam-kriget där polischefen skjuter en tillfångatagen FNL-medlem (jämför med SB 145/03, s. 57). Filmen innehöll även ett reportage från USA om en automat för avrättning på kemisk väg och den föregicks av en varning av programledaren.

Granskningsnämnden konstaterade att avrättningsscenerna, eller delar av dem, visades flera gånger och att de kontrasterades mot bilder av liv och födelse – en fjäril som kom ut ur sin puppa och ett barn som föddes. Bilderna var känslomässigt starkt laddade och nämnden ansåg att de säkert kunde ha verkat skrämmande för små barn. Nämnden beaktade emellertid att syftet med att visa avrättningsscenerna var att diskutera viktiga frågor om liv och död, moral och etik. Vidare beaktade nämnden att visningen föregicks av en varning. Mot den bakgrunden kunde nämnden vid en samlad bedömning inte finna att filmen stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## 1.3 PSYKISK MISSHANDEL, MOBBNING

### Big Brother

TV4, 2012-03-21, kl. 22.00

Beslut 12/00735

>> *Beslutet refereras i avsnitt 4.3 Sexuell läggning.*

### Reklam för Comviq Kompis

TV4, 2010-09-02

Beslut 10/00530

Inslaget var en reklamfilm för mobiltelefon-tjänsten Comviq Kompis. I filmen visades en man som satt i en matsal och åt. En kvinna kom fram till honom och frågade "Hej, är det du som är Johan Persson?". Mannen svarade ja och kvinnan

började då sjunga ”Här sitter du, äter lunch i din ensamhet”. Resten av personerna i matsalen stämde in i sången och de sjöng:

*Men om du haft Comviq Kompis hade du ringt för noll kronor till någon. Han är trög, trög. Varför är du ett sånt megapucko, du tänker som en drogad apa.*

De tog tag i mannen och bar honom ut ur matsalen, till en container som stod på gatan. De kastade honom i containern medan de sjöng ”Du är dum i hela huvudet och så jävla korkad att man skäms!”. Sedan syntes texten ”Ingen kompis utan kompis” och en röst sa ”Jag fattar inte hur trög man kan bli.”.

Granskningsnämnden uttryckte förståelse för att reklamfilmen kunde uppfattas som likgiltig inför mobbning. Filmen var dock inte utformad på ett sådant sätt att den stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Reklamfilmen fälldes av Reklamombudsmannen.

## FRIAT

### **Expedition Robinson**

SVT1, 1997-09-13

Beslut SB 497/97

Det första avsnittet av programserien *Expedition Robinson* föranledde ett flertal anmälningar till granskningsnämnden. Anmälarna riktade främst kritik mot de avsnitt i programmet där ”Örådet” sammanträdde och röstade bort en av deltagarna. Anmälarna tyckte att omröstningen och uteslutningen av lagmedlemmar utgjorde ett slags mobbning och psykiskt våld.

Granskningsnämnden ansåg att bestämmelsen om skyldighet att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft i SVT:s sändningstillstånd kunde tillämpas även vid bedömning av inslag som utgör uppenbar psykisk misshandel eller mobbning. Nämnden hade förståelse för att en del personer kunde uppleva visst obehag av att vara åskådare till det omröstningsförfarande som ledde till att en av deltagarna fick lämna tävlingen och ön. Nämnden kunde emellertid inte finna att programmet innehöll avsnitt, uttalanden eller några andra framställningar som kunde betraktas som psykisk misshandel eller mobbning och friade därför programmet.



## 2. SEX

Bestämmelsen om mediets genomslagskraft innebär enligt granskningsnämndens praxis också ett krav på återhållsamhet när det gäller avancerade sexuella framställningar. Vid sin bedömning har nämnden beaktat bland annat programsammanhanget, sändningstidpunkten samt om programmet eller inslaget presenterades på ett sådant sätt att dess karaktär tydligt framgick.

### FÄLLT

#### **American Swing**

TV4 Fakta, 2017-01-07, kl. 17.20

Beslut 17/00086

*American Swing* var en dokumentärfilm om en swingersklubb och dess grundare på 1970- och 80-talet i New York. Dokumentärfilmen bestod av intervjuer med besökare eller andra personer involverade i klubbverksamheten. Intervjuerna varvades med filmklipp och stillbilder från klubben. I flera av filmklippen och bilderna skildrades nakna personer, oralsex och samlag.

Granskningsnämnden ansåg att det i programmet förekom avancerade sexuella framställningar. Mot bakgrund av sändningstiden stred inslaget därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

### FÄLLT

#### **Girl**

SVT1, 2016-05-31, kl. 18.45

Beslut 16/01526

Programmet var en kortfilm om en 32-årig kvinna som hamnade på en fest med en grupp 20-åriga killar. Filmen innehöll många scener där karaktärerna drack alkohol och rökte tobak samt använde kokain. I en scen i slutet av kortfilmen visades en kort sekvens där en av de 20-åriga killarna drog ner gylfen och förde ner sin penis i kvinnans drinkglas när hon inte var i rummet. Medan penisen var nedstoppad i glaset utförde killen en gnuggande handrörelse mot sitt könsorgan. Kvinnan drack i nästa scen av drinken, ovetandes om vad en av killarna gjort.

Granskningsnämnden konstaterade att det förekom konsumtion av alkohol, tobak och narkotika i kortfilmen och att scenen där en av karaktärerna förde ner sin penis i kvinnans drink utgjorde en sexuell framställning. Med hänsyn till sändningstidpunkten ansåg nämnden att det sätt på vilket bruket av alkohol, tobak och narkotika speglades, samt förekomsten av den sexuella framställningen, medförde att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Easy

Sändningarna i SILVER, 2012-11-11, kl. 19.00

Beslut 12/02452

I filmen förekom ett antal scener där personer hade samlag. Scenerna var mellan cirka 30 sekunder och två minuter långa. Filmen innehöll flera utdragna scener som enligt granskningsnämndens mening fick anses vara sådana avancerade sexuella framställningar som avses i bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Med hänsyn till sändningstiden stred sändningen därför mot bestämmelsen. Den omständigheten att filmen föregicks av ett meddelande om att filmen var lämplig från 15 års ålder ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### Eastbound and Down

SVT2, 2012-03-27, kl. 16.20

Beslut 12/00811

Programmet inleddes med en scen där en man och en kvinna hade samlag. Båda var nakna och samlaget visades i helbild. Senare i programmet förekom en scen där huvudpersonen sköt en annan man i benet. Han försökte stoppa blodflödet genom att hålla en drinkmix över såret. Den inledande scenen innehöll en sådan avancerad sexuell framställning som med hänsyn till sändningstidpunkten innebar att sändningen stred mot bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft. Våldsscenen var av sådan karaktär att den kunde verka skrämmande för barn och stred därför också mot bestämmelsen.

## FÄLLT

### Big Brother

TV11, 2011-03-20 och 03-23, kl. 21.00 och 22.00, 03-24, kl. 07.00 och 19.00 samt 03-27, kl. 21.00

Beslut 11/00751

>> Beslutet refereras i avsnitt 4.1 Kön.

## Långfilmer i Canal+ First och Canal+ Hits

2008-12-25, kl. 15.50, 17.05 och 17.55

Beslut SB 682/09

- I komedin *Reno 911 – Miami* blev en man nedskjuten och i en annan scen hade två personer sex i olika positioner som visades både i närbild och på längre avstånd under drygt en minut.
- I *Batman Returns* förekom flera scener med sparkar och slag, skottlossning och slagsmål. I en scen knuffades en kvinna ut genom ett fönster, föll flera våningar och landade på rygg på marken där katter började slicka på henne. Senare betedde hon sig zombieaktigt och våldsamt.
- I *Skamgrepp* hade en man och en kvinna sex på hennes kontor. Kvinnan utförde oralsex på mannen, han rev sönder några av hennes klädesplagg men kastade henne så småningom åt sidan.

Granskningsnämnden ansåg att de båda sexscenerna var sådana avancerade sexuella framställningar som med hänsyn till sändningstiderna stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Våldsscenerna i *Batman Returns* kunde enligt nämnden säkert verka skrämmande för barn. Med hänsyn till det och sändningstiden stred enligt nämnden även denna sändning mot bestämmelsen. Däremot friades skottsekvensen i *Reno 911 – Miami*.

Den omständigheten att alla filmerna föregicks av åldersrekommendationer ändrade inte nämndens bedömning.

## Kobra

SVT1, 2006-03-26, kl. 14.10 (repris)

Beslut SB 484/06

Inslaget, som var ca sju minuter långt, handlade om den argentinska filmaren Albertina Carri. Bland annat visades scener ur hennes animerade kortfilm "Barbie kan också vara ledsen". Scenerna, som varade i sammanlagt ca 30 sekunder, visade i ljud och bild hur en Barbiedocka hade bland annat oralsex med en Ken-docka. Under större delen av scenerna hade dockorna inga kläder på sig.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget innehöll avancerade sexuella framställningar som kunde uppfattas som stötande av många tittare. Med hänsyn till sändningstidpunkten ansåg nämnden att inslaget stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

En ledamot var skiljaktig och ville fria inslaget.

## FÄLLT

### Alexänder, Radio Stockholm

SR, P5, 2002-09-12, kl. 11.00

Beslut SB 256/03

I kultur- och nöjesprogrammet *Alexänder* förekom ett inslag om pjäsen ”Manlighet” med anledning av pjäsens nypremiär. Inslaget innehöll en intervju med skådespelarna samt två korta utdrag ur föreställningen, varav de första spelades upp helt utan förvarning eller introduktion. I de avsnitt som spelades upp pratade de manliga rollfigurerna om avancerade sexuella handlingar med inslag av anal- och oralsex.

Enligt granskningsnämndens uppfattning innehöll utdragen från föreställningen mycket avancerade och grova sexuella framställningar. Med hänsyn till sändningstidpunkten ansåg nämnden att inslaget stred mot bestämmelsen om skyldigheten att ta hänsyn till radions särskilda genomslagskraft. Denna bedömning gjorde nämnden trots det kulturella sammanhanget, det vill säga att syftet var att diskutera pjäsens innehåll och informera om pjäsens nypremiär.

## FÄLLT

### Mediteve-chatt

TV4, 2002-07-16

Beslut SB 827/02

>> *Beslutet refereras i avsnitt 4.2 Hudfärg, etnicitet, religion.*

## FÄLLT

### Showgirls

TV4, 2000-08-13, kl. 23.00

Beslut SB 391/00

Långfilmen *Showgirls* handlade om en ung kvinna som gjorde karriär som nakendansös i Las Vegas. I filmen förekom stripteasescener från en porrklubb, scener med nakendans på en nattklubb (varav en med sadomasochistiskt tema), en samlagsscen i en simbassäng med mera.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen sändes på mycket sen kvällstid. Det sexuella innehållet i filmen var dock enligt nämnden sådant att sändningen, trots den sena sändningstiden, borde ha föregåtts av en varning. Eftersom någon varning inte förekom, stred sändningen mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.



## KRITISERAT

### TV4Nyheterna

TV4, 2009-03-13, kl. 18.30

Beslut SB 399/09

Inslaget handlade om att det under våren skulle bli möjligt för anhöriga till sexköpare och porrsurfare att vända sig till stödgruppen Köpare Av Sexuella Tjänster (KAST) för att få hjälp. Under en intervju med en rådgivare vid KAST förekom ett flertal pornografiska bilder och korta filmklipp med främst lättklädda eller nakna kvinnor. I ett av klippen förekom också ljud av en kvinna som stönade. Reportaget var 2 minuter och 17 sekunder långt och den totala exponeringen av bilderna och filmklippen uppgick till cirka 40 sekunder.

Granskningsnämnden konstaterade att de aktuella bilderna och filmklippen var av den karaktären att bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft aktualiserades. Med hänsyn till sändningstiden brast inslaget enligt nämnden i förhållande till den bestämmelsen. Mot bakgrund av att inslaget förekom i en nyhetsändning och att bilderna hade en koppling till det aktuella ämnet var dock bristen inte så allvarlig att inslaget stred mot bestämmelsen.

## FRIAT

### Herrens vägar

SVT1, 2018-04-29, kl. 8.45

Beslut 18/01540

Sändningen var ett avsnitt ur en dansk dramaserie. I sändningen förekom en scen i vilken en man och en kvinna inledningsvis kysste varandra. Därefter klädde mannen av sig naken med ryggen vänd mot kameran. En samlagsscen, i vilken den nu nakna kvinnan satt ovanpå mannen, visades därefter i cirka tio sekunder. Scenen var filmad på ett visst avstånd i ett dovt belyst rum.

Granskningsnämnden konstaterade inledningsvis att en samlagsscen sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iakttas i fråga om sexuella framställningar. Nämnden ansåg dock inte att scenen var en sådan avancerad sexuell framställning som stod i strid med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Matiné: Deadline

SVT1, 2018-04-03, kl. 14.50

Beslut 18/01134

Den svenska långfilmen handlade om hur befolkningen i en ort drabbades av en okänd epidemi. I filmen förekom en scen där en man och kvinna hade samlag på en filt.

Granskningsnämnden ansåg inte att filmen innehöll avancerade sexuella framställningar i strid med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Sändningen fälldes dock för att filmen innehöll ett flertal scener som kunde verka skrämmande för barn, se avsnitt 1.1 Våld – fiktivt, sida 12.

## FRIAT

### Född i fel kropp

Sjuan, 2018-01-13, kl. 13.00

Beslut 18/00163

>> Beslutet refereras i avsnitt 1.2 Våld – verklighet, och annat skrämmande innehåll.

## FRIAT

### Anomalisa

TV4, 2017-12-27, kl. 11.30

Beslut 17/03935

*Anomalisa* var ett amerikanskt drama, animerad med en så kallad stop-motion teknik. Filmens karaktärer gestaltades av människolika dockor. I filmen förekom en längre sexscen mellan två karaktärer. Bland annat utförde en man oralsex på en kvinna.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen innehöll en samlagsscen mellan två människolika dockor och sändes på en tid då varsamhet ska iakttas. Nämnden ansåg dock inte att filmen innehöll sådana avancerade sexuella framställningar som avses i bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Sändningen stred därmed inte mot bestämmelsen.

## FRIAT

### Crossing Lines

TNT, 2017-12-27, kl. 11.30

Beslut 16/03073

I kriminaldramat *Crossing Lines* förekom ett inslag där en man och en kvinna hade samlag. Båda var nakna på överkroppen och mannen var fastbunden i sängkarmen. Den samlagsscen som förekom i inslaget varade i cirka åtta sekunder.

Granskningsnämnden ansåg, mot bakgrund av att inslaget var mycket kort och att inga närbilder förekom, att inslaget inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Junior i P4

SR, 2014-05-10, kl. 9.30

Beslut 14/01193

Det aktuella inslaget var en del av programpunkten ”1 000 modiga frågor” i *Junior i P4* där en expert svarade på frågor från lyssnare. I det anmälda inslaget hade en 11-årig anonym flicka skickat in ett brev som en expert besvarade på följande sätt.

*Hej anonym 11-åring. Du ska inte ha sex bara för att din pojkvän vill. En schysst pojkvän eller flickvän, för den delen, förstår den som man är tillsammans med och gör inget mot den andras vilja. Jag tycker det är dumt och oschysst av honom att pressa dig genom att fråga om du inte är kär i honom för att du inte gör som han vill. Så ska det inte vara. Och det är alltid fel att tjata eller att övertala någon att ha sex. Om han tjarar, då kan du säga åt honom att du faktiskt bestämmer själv, och lyssnar han inte på dig kanske du ska fundera på om du vill vara tillsammans med honom. Nu vet jag ju inte exakt vad du menar med att han vill ha sex, om det är att hångla eller att kyssas, vara nakna tillsammans eller ha samlag eller något annat. Men det spelar egentligen ingen roll för man ska aldrig göra något man inte vill. Du känner dig inte beredd att göra det han vill och då ska du vänta. Jag förstår ju att det kan vara svårt att prata med sina föräldrar om sånt här och antagligen kommer de att säga att du inte ska ha sex och att du är för liten för det. Men fortsätter han att pressa och tjata så tycker jag ändå att du bör prata med dem eller någon annan vuxen du kan lita på.*

Granskningsnämnden ansåg inte att den medverkande expertens uttalanden eller det förhållandet att det inte redogjordes i inslaget för gällande lagstiftning medförde att inslaget stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft i SR:s sändningstillstånd.

## P3 med Sofie Nustad

P3, 2014-01-07, kl. 12.00

Beslut 14/00091

I inslaget samtalade programledaren med en inbjuden sexolog från programmet *Ligga i P3*. Sexologen sa bland annat att han fick många frågor om analsex och att han därför skulle skriva en guidebok om analsex. Därefter gav sexologen kort några tips vad man skulle tänka på vid analsex. Bland annat att man skulle ta det försiktigt och ta det väldigt långsamt.

Granskningsnämnden konstaterade att ämnet för inslaget var av sådant slag att det – med tanke på sändningstiden – kunde uppfattas som stötande för många lyssnare. Enligt nämnden kunde det diskuteras om SR iakttagit tillräcklig återhållsamhet i fråga om den sexuella framställningen som förekom i inslaget och som skedde utan förvarning. Mot bakgrund av att syftet med inslaget var att uppmärksamma ett sexualupplysande program i P3 ansåg nämnden vid en samlad bedömning att inslaget inte stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft i SR:s sändningstillstånd.

## FRIAT

### Ligga med P3

P3, 2012-06-07, 12.05

Beslut 12/01294

Programmet var en sex timmar lång sändning mellan klockan 12.05 och 18.00 på temat sex. Programmet tog upp många olika frågor som till exempel hur man flörtar med någon och medicinska problem så som vestibulit och klamydia. Vidare fick lyssnarna svar på sina frågor om sex av en sexualrådgivare och det redogjordes även för den historiska synen på sex. Varje timme ringde en programledare upp ett par som testade olika sexscener från filmer.

Granskningsnämnden konstaterade att ämnet för programmet var sådant att det – med tanke på sändningstiden – kunde uppfattas som stötande av många lyssnare. Enligt nämnden kunde det diskuteras om SR iakttagit tillräcklig återhållsamhet i fråga om de sexuella framställningar som förekom i programmet. Mot bakgrund av att det tydligt framgick att programmet hade ett sexualupplysande syfte ansåg nämnden vid en samlad bedömning att programmet inte stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft i SR:s sändningstillstånd.

## FRIAT

### Star! Special. Förbiden films

Star!, 2011-09-05, kl. 15.00–17.00

Beslut 11/02751

Med start kl. 15.00 sändes programmet *Star! Special. Förbiden films* som handlade om sex och censur i amerikanska filmer. Klipp från filmer gjorda i slutet av 1800-talet till moderna filmer visades. De flesta klippen hade ett sexuellt innehåll. Klippen varvades med intervjuer med olika personer med bland annat kunskap om amerikansk film- och censurhistoria. Mot bakgrund av sändningstiden kunde innehållet enligt nämndens mening i något enstaka klipp diskuteras. Nämnden ansåg dock vid en sammantagen bedömning att sekvenserna inte

innehöll sådana avancerade sexuella framställningar som avses i bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

>> *Beslutet refereras även i avsnitt 1.1 Våld – Fiktivt.*

## FRIAT

### **Sex på kartan**

UR (SVT1), 2011-01-17 m.fl.

Beslut 11/00160, 165, 166, 167, 202 och 213

*Sex på kartan* var en animerad sexualkunskapsfilm som bland annat innehöll detaljerade förklaringar om sex med illustrationer. I filmen visades även två ungdomar som hade sex med varandra. När filmen sändes dagtid föregicks sändningen av en informationsskylt.

Granskningsnämnden ansåg, mot bakgrund av programmets utformning och att sändningarna på dagtid föregicks av en skylt med information om filmens innehåll och syfte, att UR hade visat den hänsyn som krävdes enligt bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft när det gäller program som innehåller sex.

Nämnden, som konstaterade att den närmare åldern på ungdomarna i filmen inte framgick och beaktade att programmet hade ett sexualupplysande syfte, kunde inte finna att framställningen heller på den grunden kunde anses strida mot bestämmelsen.

## FRIAT

### **Världens modernaste land**

SVT2, 2007-01-10, kl. 20.00, med repris 2007-01-14, kl. 16.05

Beslut SB 330/07

Inslaget handlade om hur ryktet om Sverige som syndens näste uppkommit. Bland annat visades flera korta sekvenser med par som hade sex ur filmer från 1960-talet, ibland med programledaren Fredrik Lindström inklippt i bilden. I en sekvens, som visade ett naket par, zoomades kvinnans hand in när hon smekte mannens kön.

Granskningsnämnden ansåg inte att inslaget innehöll sådana avancerade sexuella framställningar som avses i bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**P3 Star**

SR, P3, 2004-11-07, kl. 14.03

Beslut SB 401/05

*Blommor och bin* var ett återkommande inslag i programmet *P3 Star* dit lyssnarna kunde ställa frågor om sex och kärlek. I inslaget svarade en sexexpert på tre brevfrågor. Den tredje frågan ställdes av en 13-årig pojke och handlade om att han ville ha sex med en tjejkompis. Eftersom han inte hade haft sex med någon tidigare ville han ha tips om hur han skulle göra. Experten svarade bland annat att ett tips var att pröva sig fram och våga vara ärlig och säga att han inte hade gjort det förut. Hon sa vidare att det dessutom var ovanligt att en 13-åring hade haft sex med någon och att det därför inte var konstigt att han inte haft det. Det gällde enligt experten att försiktigt pröva sig fram och se vad de båda tyckte. Några kanske tyckte att det kändes bra att långsamt vänja sig vid att vara nakna tillsammans, att bli tagen på, smekt på av någon annan och så vidare. Och sen när man hade provat det ett tag, då kunde man känna sig mer redo för sådant som samlag.

Granskningsnämnden ansåg att inslaget med råd som lämnades till den 13-åringe pojken från flera synpunkter framstod som diskutabelt. Nämnden ansåg emellertid inte att vare sig detta eller inslaget i övrigt var av sådan karaktär att det stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

**Frivolt**

TV4, 2001-10-15, kl. 20.30

Beslut SB 524/01

Ett inslag i programserien *Frivolt* handlade om oralsex och bestod av lättsamma samtal mellan programledaren och några unga kvinnor och män. Samtalen varvades med intervjuuttalanden av en sex- och samlevnadsexpert som förklarade vad man skulle tänka på i samband med oralsex. I inslaget förekom demonstration av oralsex med hjälp av en dildo och inklipta närbilder på en kvinna som sög på en banan.

Granskningsnämnden konstaterade att ämnet för inslaget var sådant att det – särskilt med tanke på sändningstiden – kunde uppfattas som stötande av många tittare. Syftet med inslaget var emellertid sexualupplysande och nämnden kunde – även med beaktande av att inslaget inte föregicks av någon varning – därför inte finna att det stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft att behandla ämnet på det sätt som skedde.

## Offer och gärningsmän

SVT1, 1999-02-08, kl. 20.00

Beslut SB 230/99

I ett avsnitt av dramaserien *Offer och gärningsmän* förekom en sekvens som skildrade ett samlag mellan huvudpersonen och en naken kvinna. Granskningsnämnden ansåg inte att framställningen var av sådan karaktär att den stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## I huvudet på Stockholm

SVT2, 1998-08-03, kl. 12.45 (repris)

Beslut SB 46/99

I kulturprogrammet *I huvudet på Stockholm* sändes ett inslag som uppmärksammade fotoutställningen *Soft Core* som hade visats på Historiska museet i Stockholm. Inslaget var föranlett av den uppståndelse som fotografen Donald Maders bilder av nakna tonårspojkar hade väckt i media. I inslaget diskuterades utställningen ur olika synvinklar. Flera av Donald Maders bilder visades. De flesta av dem hade dock beskurits eller ”softats”.

Granskningsnämnden ansåg inte att inslaget innehöll sådana otillåtna vålds- eller pornografiframställningar som nämnden är skyldig att anmäla till Justitiekanslern. Tvärtom ansåg nämnden att det låg i linje med programföretagets skyldigheter enligt sändningstillståndet att, i anslutning till en diskussion om utställningen *Soft Core*, illustrera denna med Donald Maders bilder. Nämnden kunde därför, även med beaktande av att inslaget repriserades vid en tidpunkt då barn kunde förväntas ha tillhört publiken, inte finna att inslaget stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## Sommar med Kjell Sundvall

SR, P1, 1996-06-09, kl. 13.05

Beslut SB 388/98

När regissören Kjell Sundvall var värd för programmet *Sommar* läste han ett avsnitt ur en bok som handlade om gamla morfar och hans sonson Pyret och deras äventyr i glesbygden. Han sade bland annat: ”Skriva går bra och läsa också, men tänk er en film med scener ungefär som den här.” Han läste därefter ett avsnitt som innehöll grovt språkbruk och i målande ordalag skildrade hur pojken, ”påhejad” av morfadern, hade sexuellt umgänge med en annan äldre man. Efter

uppläsningen frågade sig Sundvall vad som skulle hända om han gjorde en film i Sverige med liknande innehåll.

Granskningsnämnden ansåg att avsnittet säkerligen uppfattades som stötande av många lyssnare. Enligt nämnden kunde det ifrågasättas om innehållet var förenligt med kravet på återhållsamhet vad gäller sexuella framställningar. Det framgick emellertid att Sundvall ville göra lyssnarna uppmärksamma på vilken skillnad i frihet som finns mellan olika uttrycksformer. Mot bakgrund av att uppläsningen var avsedd att belysa Sundvalls resonemang kunde nämnden inte finna att inslaget sänts i strid med bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Trailer för Stop!

UR (SVT1), 1998-03-15, kl. 17.59

Beslut SB 145/98

I en trailer för ungdomsprogrammet *Stop!* visades en man och en kvinna som hade stående samlag i en bastu. Mannen råkade placera kvinnan på bastuaggregatet och hon skrek. Då hennes stjärt zoomades in syntes den inbrända texten ”STOP” på den. Trailern avslutades med en ringlande orm och texten ”stop! UR, tisdagar 22.45 SVT1, stop! om sex”.

Enligt granskningsnämnden kunde det diskuteras om det var lämpligt att sända ett inslag med det aktuella innehållet omedelbart före ett barnprogram. Inslaget var dock enligt nämndens mening inte särskilt påträngande. Det stred därför inte mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### Lördags-STEK

SVT2, 1996-01-13, kl. 16.00

Beslut SB 150/96

Ungdomsprogrammet *Lördags-STEK* innehöll ett inslag om sexhjälpmedel. Reportern samtalande i skämtsam ton med en sexolog. De satt i en soffa och drack vin och hade mellan sig en korg med mer eller mindre fantasifulla sexhjälpmedel som förevisades. Senare i programmet lät programledaren en av de tidigare visade penisattrapperna ”prata” in i kameran. Programledaren sa med förställd röst:

*Hejsan, hejsan, hejsan, alla barn. Det här är farbror John som pratar.*



Enligt granskningsnämnden var utformningen av inslagen – mot bakgrund av att programmet sändes vid en tidpunkt då även barn kunde förväntas titta – sådan att det kunde ifrågasättas om programföretaget hade iakttagit tillräcklig varsamhet. Nämnden ansåg dock inte att inslagen var av sådan art att de stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### **Housewife on heat**

FilmMax, 1995-07-21, kl. 0.15

Beslut SB 539/95

Satellitkanalen FilmMax\* sände den italienska porrfilmen *Housewife on heat*. Granskningsnämnden konstaterade att sändningen var krypterad och således endast kunde tas emot av hushåll som betalat avgift till företaget. Den aktuella filmen sändes dessutom efter midnatt. Nämnden kunde mot denna bakgrund inte finna att programmet sänts i strid med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

\* Fotnot: Före 1996-12-01 gällde bestämmelsen om mediets genomslagskraft även för svenska satellitkanaler.

## 3. DROGER



Bestämmelsen om mediets genomslagskraft innebär också ett krav på varsamhet vid speglingen av bruket av till exempel alkohol, tobak och narkotika.

### 3.1 ALKOHOL

#### FÄLLT

##### **Girl**

SVT1, 2016-05-31, kl. 18.45

Beslut 16/01526

>> Beslutet refereras i kapitel 2. Sex.

#### FRIAT

##### **Big Brother**

TV11, 2012-03-24, kl. 6.55

Beslut 12/00750

I ett inslag i programmet visades när en kvinna och två män satt i en bubbelpool. En deltagare hällde öl över kvinnans bröst och uppmanade männen att slicka upp ölen, vilket de gjorde. I ett annat inslag anordnades en ölhävertävling där deltagarna delades upp i två lag och tävlade om att dricka upp öl snabbast. Deltagarna drack öl, hejade på varandra och en del av dem kräktes.

I programmet förekom beteenden som enligt granskningsnämndens mening säkert kunde uppfattats som stötande och olämpliga av många tittare, särskilt mot bakgrund av att programmet sändes vid en tid då barn kunde antas ta del av programmet. Nämnden ansåg dock att programmet inte innehöll några inslag som stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Söndagsmorgon

TV4, 2004-11-14

Beslut SB 219/05

I inslaget medverkade den svenska mästaren i Dry Martini-blandning (NN). Under sammanlagt tio minuter visade och berättade han hur det gick till när man tävlade i Dry Martini. Samtidigt som NN blandade Dry Martini i studion intervjuades tre killar i popbandet Safari on Pluto. I samband med att NN sa att det vore häftigt om någon i Hells Angels-väst beställde en ”draja” förekom följande samtal med bandmedlemmarna.

*(Pgl) – Eller någon av oss. Men är det inte, det är ganska coolt. Det passar väl bra ihop med syntpop? Är det vad man ska kalla er musik, eller? (Bandmedlem) – Jag vet inte. Det är inte helt fel. (Pgl) – Inte helt fel. Vad skulle ni själva säga då, vad är det för musik ni spelar? (Bandmedlem) – Jag skulle bara säga pop, rakt av pop. Sen behöver man inte utveckla det mer. (Pgl) – Men det passar väl bra ihop med pop, en draja? (Bandmedlem) – Det borde det göra.*

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget om Dry Martini varvades med en intervju med ett popband som sannolikt vände sig till en publik med även yngre tittare. Enligt nämndens mening kunde det i detta sammanhang ifrågasättas om programledarens frågor till bandet var förenliga med skyldigheten att iakttä varsamhet vid speglingen av bruket av alkohol. Vid en samlad bedömning kunde nämnden dock inte finna att inslaget var utformat på ett sådant sätt att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Nyhetsmorgon

TV4, 2004-11-05 och 12-03

Beslut SB 218/05

I inslagen betygsattes och kommenterades alkoholdrycker i positiva och delvis skämtsamma ordalag. I ett av inslagen deltog även en representant för en romtillverkare som framhöll dryckens förtjänster såväl i allmänhet som vad gällde företagets produkter.

Granskningsnämnden ansåg att inslagen innebar ett visst förhålligande av bruket av alkohol. Med beaktande av sändningstiden gällde det också för tittare som inte var vuxna. Vid en samlad bedömning kunde nämnden dock inte finna att inslagen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Livshunger

SVT1, 2002-05-18

Beslut SB 652/02

Inslaget ingick i en tv-serie om en man i övre medelåldern (journalisten Christoffer Barnekow) som funderade över hur det kändes att bli äldre. I en drömsekvens visades Christoffer Barnekow och skådespelerskan Britt Ekland sittandes i en bil samtidigt som de skålade i champagne. Drömsekvensen hade karaktären av en gammal svartvit film med så kallad back projection som rullade utanför bilrutorna utan att synkroniseras med förarens rattrörelser.

Enligt granskningsnämnden måste särskilda krav på varsamhet ställas på inslag som skildrar alkoholförtäring i kombination med bilkörning. Det aktuella inslaget var dock utformat på sådant sätt att det tydligt framgick att det inte var någon verklig bilfärd och att det var de medverkandes samtal som var det centrala i inslaget. Mot denna bakgrund kunde nämnden inte finna att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Anna på nya äventyr

SVT2, 2002-04-06

Beslut SB 651/02

I programmet besökte programledaren Anna Mannheimer skådespelaren Dolph Lundgren i Toronto där han befann sig för en filminspelning. En bit in i programmet överlämnade Mannheimer en flaska svenskt brännvin till Lundgren. Sedan Lundgren hållt upp brännvin till sig och Mannheimer sjöng han en snapsvisa, varefter de båda skålade och drack. Senare i programmet förekom en kort sekvens där Mannheimer och Lundgren på nytt drack av brännvinet, varefter de sa följande.

*(AM) – Det blir liksom bara godare och godare. (DL, med en grimas)*

*– Ja. (AM) – Fast det är starkt.*

Enligt granskningsnämndens mening kunde det diskuteras om inslagen där Mannheimer och Lundgren drack brännvin var förenliga med skyldigheten att visa varsamhet när det gäller bruket av alkohol. De aktuella avsnitten utgjorde dock en mycket liten del av programmet och kunde knappast anses ha inneburit någon direkt uppmaning till konsumtion av spritdrycker. Nämnden kunde vid en samlad bedömning inte finna att programmet stred mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

## Morgonpasset

SR, P3, 1999-01-15

Beslut SB 195/99

Inslaget handlade om programledarnas partytips inför helgen. En av dem tipsade om drinkar som var bra att använda när man skulle ha omkull en tjej, det vill säga så mycket alkohol som möjligt utan att tjejen märker det. Ett drinktips bestod av vodka Cranberry, Peachtree och limejuice. Denna drink betecknade han som en typ av ”vältare” och sa att efter tre drinkar flög omdömet iväg som en efterlyst Cessna. Nästa drinktips, ”Svår lucka”, bestod av tre centiliter vardera av päronkonjak och vodka och resten starkcider – bara alkohol. Programledaren sa att han förstod att det här var politiskt inkorrekt och att han insåg att hans ”dater” framöver mer skulle komma att handla om morotsjuice i plomberad flaska.

Granskningsnämnden konstaterade att programledarna på ett skämtsamt sätt samtalade om och drev med traditionella könsroller. När det gällde de recept på drinkblandningar som lämnades kunde det enligt nämndens mening ifrågasättas om programföretaget iakttog sådan varsamhet som föreskrivs i sändningstillståndet. Med beaktande av inslagets skämtsamma karaktär kunde nämnden dock inte finna att inslaget stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## Sprit

TV4, 1998-11-30 m.fl. dagar

Beslut SB 160/99

*Sprit* var en programserie i fyra delar som till största delen utgjordes av reportage hos olika tillverkare av whisky, cognac, gin med flera spritsorter. Reportagen behandlade spritsorternas historia och bakgrund, produkternas tillverkningsprocess och andra näraliggande ämnen. I varje program hade programledaren också en ”lektion” som anknöt till det behandlade ämnet. Vid ett tillfälle berättade han om kryddblandningens sammansättning i spritsorterna OP Andersson, Gammal Norrlands och Skåne och sa: ”Prova de här tre och jämför hemma själva så får ni se.” I ett annat program visades en lista över Systembolagets tio mest sålda snapsar. Programledaren rådde den som hade svårt att välja att ”ta åttan, Svenska Nubbar, som är en samling småflaskor med olika kryddblandningar i”.

Granskningsnämnden konstaterade att programmen till största delen utgjordes av inslag om olika metoder att tillverka sprit, produkternas kulturhistoriska bakgrund och andra fakta kring sprit. Enligt nämndens mening kunde det emellertid ifrågasättas om programledarens uppmaningar att prova några brännvinsorter och att köpa en samling småflaskor var förenliga med skyldigheten att iaktta

varsamhet mot bruket av alkohol. Nämnden kunde dock vid en samlad bedömning inte finna att programmen hade utformats på sådant sätt att de stred mot bestämmelsen.

## FRIAT

### **Klara Tolv, Radio Väst**

SR, P4, 1994-08-12

Beslut SB 57/95

Programmet innehöll ett inslag där en inbjuden gäst gav råd om vilka drycker som passade att dricka till kräftor. Gästen uppgav i detta sammanhang bland annat artikelnummer och pris på förpackningen Svenska Nubbar, som han tyckte var ”ett alldeles utmärkt alternativ att stimulera att man provar olika sorter snaps”. Han nämnde också namnen på flera av de snapsorter som ingick i förpackningen. Härefter berördes drycker som passade att dricka till havskräftor. Exempel gavs på vinsorter, vinernas namn, pris och Systembolagets artikelnummer.

Granskningsnämnden ansåg att höga krav på varsamhet bör ställas på inslag som behandlar spritdrycker. Enligt nämndens mening borde det dock i ett program för vuxna vara möjligt att på det sätt som skedde och i det aktuella sammanhanget ge råd om alkoholhaltiga drycker. Utformningen av inslaget stred därför inte mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### **Gomorrön Sverige**

TV4, 1994-03-31

Beslut SB 55/95

Programmet innehöll ett ca 15 minuter långt inslag som handlade om vin, öl och sprit inför den stundande påsken. En vinexperten samtalade med programledarna och studiegästen och de provsmakade under samtalet ägglikör spetsad med cognac, några viner och olika ölsorter. Vinbuteljer och ölfaskor syntes i bild under inslaget. Vinexperten informerade om de olika produkternas namn och pris och avslutningsvis rekommenderade han även två av de viner som enligt uppgift skulle säljas på Systembolaget till nedsatt pris efter påsk.

Granskningsnämnden ansåg, med hänvisning till Radionämndens tidigare praxis, att det måste finnas utrymme för programföretagen att sända inslag av detta slag. Nämnden kunde inte finna att det aktuella inslaget hade utformats på ett sådant sätt att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## 3.2 NARKOTIKA

### FÄLLT

#### Girl

SVT1, 2016-05-31, kl. 18.45

Beslut 16/01526

>> Beslutet refereras i kapitel 2. Sex.

### KRITISERAT

#### Kulturnyheterna

SVT1, 2014-11-18

Beslut 14/02797

I inslaget, som var ett kort telegram, sa nyhetspresentatören följande.

*Den numera avlidna legendariska reggaeartisten Bob Marley har gett namn åt en cannabissort som kommer börja säljas internationellt nästa år. Marley Natural ska produkten heta och den har utvecklats tillsammans med Marleys familj. Bob Marley pratade ofta om det som han uppfattade som positiva egenskaperna hos cannabis och Marley Natural kommer att säljas på de ställen där drogen är laglig.*

Enligt granskningsnämndens bedömning hade SVT – genom att upplysa om försäljningen och i det sammanhanget redogöra för att Bob Marley ofta pratade om det som han uppfattade som positiva egenskaper hos cannabis – inte visat en sådan varsamhet som krävs vid speglingen av bruket av droger. Inslaget brast därför i förhållande till bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Mot bakgrund av att något direkt förhållande av drogbruk inte kunde anses ha skett ansåg nämnden att bristen inte var så allvarlig att inslaget stred mot bestämmelsen i SVT:s sändningstillstånd.

### KRITISERAT

#### Packat & klart

SVT1, 2007-10-25

Beslut SB 58/08

I ett resereportage från Bolivia köpte och provade reportern kokablad, som är bladen från den växt som kokain framställs av. I samband med detta sa hon att kokablad var ett samhällsproblem och det visades en skylt som informerade om att det var lagligt i Bolivia men illegalt i Sverige. Hon spottade sedan ut bladen.

Granskningsnämnden ansåg att lämpligheten i att reportern provade kokablad kunde ifrågasättas, särskilt i ett program som ger tips på resor och aktiviteter. Nämnden konstaterade dock att reportern samtidigt berörde de problem som var förbundet med bruket av kokablad i Bolivia och att en skylt med information om att kokablad är illegalt i Sverige visades. Nämnden ansåg mot denna bakgrund att bristen inte var så allvarlig att inslaget stred bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Morgonpasset i P3

P3, 2019-01-11

Beslut 19/00129

Inslaget handlade om att forskningen om psykedeliska droger fått en renässans. I inslaget deltog bland annat en psykolog som intervjuades av programledarna. Han berättade bland annat om forskningen om psykedeliska droger och sina upplevelser av att ta droger på utlandsresor.

Granskningsnämnden konstaterade att *Morgonpasset i P3* var ett underhållningsprogram som på ett lättsamt och humoristiskt sätt tog upp dagsaktuella frågor. Av inslagets inledning framgick att ämnet psykedeliska droger skulle diskuteras eftersom psykologer kommit att intressera sig alltmer för psykedeliska droger vid behandlingen av psykisk ohälsa. Med hänsyn tagen till programformen, samt att programledarna ställde kritiska frågor till den medverkande psykologen och vid flera tillfällen påtalade att de droger som diskuterades var olagliga i Sverige, kunde något förhållande av drogbruk inte anses ha skett i inslaget som helhet. Mot bakgrund av detta ansåg nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Ring P1

SR, P1, 2009-07-15

Beslut SB 971/09

I *Ring P1* talade flera inringande lyssnare om cannabis. Majoriteten av dem var tveksamma till en legalisering av drogen och talade om dess negativa effekter. Programledaren ifrågasatte de inringande lyssnarnas åsikter och frågade bland annat varför just cannabis var värre än alkohol. Han jämförde även cannabis med homosexualitet som han menade hade blivit en naturlig del av vår vardag och frågade varför inte cannabis skulle kunna bli det. I ett samtal med en kvinna som beskrev de negativa följderna av cannabisbruk sa programledaren bland annat följande:



*Fast det där låter liksom teoretiskt, med all respekt, du har aldrig prövat själv, så du, det där är någonting som du har läst dig till. [- - -] Jag känner ju liksom jätteakademiker som har skrivit massa med böcker och så där, som röker nu och då, de har alla, de har alla knivarna mycket vässade i lådan.*

Trots att programledarens argumentation var något tillspetsad kunde hans uttalanden enligt granskningsnämnden inte uppfattas som ställningstaganden i strid med kravet på opartiskhet. Nämnden, som beaktade programmets karaktär, ansåg inte heller att hans uttalanden innebar ett förhålligande av drogbruk.

## FRIAT

### Kulturfredag

SR, P1, 2007-10-21

Beslut SB 177/08

Inslaget handlade om en undersökning om författares drogvanor som hade gjorts i en tidskrift. I inslaget diskuterades resultatet av undersökningen med tidskriftens redaktör och en kulturjournalist. Bland annat gavs det exempel på vilka droger som författare använde och vad resultatet av droganvändningen blev för skapandeprocessen. Inslaget avslutades med att de medverkande fick frågan vad de trodde skulle bli 00-talets stora författardrog.

Granskningsnämnden konstaterade att användning av narkotika framställdes som något helt okontroversiellt i inslaget. Enligt nämndens mening kunde det diskuteras om den tillåtande inställning till droganvändning som kom till uttryck var förenligt med SR:s skyldigheter enligt sändningstillståndet. Mot bakgrund av programmets karaktär och att inget direkt förhålligande av drogbruk skett ansåg dock nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Faktum

SVT2, 2006-10-16

Beslut SB 181/07

Inslaget handlade om drogen GHB. En företrädare för organisationen Mobilisering mot narkotika intervjuades om den stora utbredningen av GHB i västra Sverige och hur denna drog verkade. Programledaren sa att i Göteborg dog lika många av GHB som av heroin och medelåldern för dem var 23 år. Därefter följde ett reportage om hur lätt det var att få tag i GHB i Göteborg. Reportern frågade även en grupp ungdomar om de hade testat GHB, om de hade den på sig och om vad som hände när man tog drogen.

Granskningsnämnden konstaterade att det framgick av inslaget att det var förenat med risker att använda GHB. Inslaget innehöll inte några uppmaningar till drogbruk. Nämnden fann mot den bakgrunden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

FRIAT

## Sommar med Alexander Bard

SR, P1, 2002-07-11

Beslut SB 782/02

Värd för programmet var Alexander Bard och han sa bland annat följande om ecstasy.

*I stället upptäcker man att på grund av drogen ecstasy visar man en öppenhet och tolerans och en enorm nyfikenhet mot varandra.[- - -] Problemet är ju bara att ecstasy precis som så många andra droger är någonting väldigt kriminellt att hantera och därför måste man hålla tyst om det.*

Granskningsnämnden ansåg att programvärdens uttalanden om drogen ecstasy närmast framstod som ett förordande av drogbruk. Det passerade gränsen för vad som kan accepteras med hänsyn till bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft. Men mot bakgrund av att SR i programmet *Studio Ett* redan dagen efter lät Alexander Bard och en överläkare vid Beroendeenheten vid Huddinge sjukhus utveckla sina respektive ståndpunkter och att detta inslag aviserades i repressändningen av *Sommar* samma dag, ansåg dock nämnden att SR sammantaget visat sådan varsamhet som kan krävas vid spegling av bruket av droger.

FRIAT

## Sommar med Henrik Wallgren

SR, P1, 2000-07-27

Beslut SB 361/00

Värd för programmet var Henrik Wallgren och han sa bland annat följande om droger.

*Marijuana är förmodligen minst dålig av alla droger och odlas till husbehov över hela jordklotet, från Alaska till Australien. Jag har rökt på, rikspolischefen har rökt på, Bill Clinton har rökt på, och han är ju chef för världens största hamburgerkedja, så hur farligt kan det vara egentligen? Självklart kan man bli beroende, men inte mer än av alkohol eller tobak. WHO gjorde en stor studie om marijuanans skadliga*

*effekter, för några år sedan och skulle publicera den i Newsweek. Men de fick avbryta alltsammans för allt de kom fram till var att det enda som kunde påvisas var måttliga skadeverkningar. Nu kanske någon säger att marijuana inte tillhör den svenska kulturen. Men vadå? Ändra den svenska kulturen då. Tillåt odling till husbehov och satsa alla resurser på att få bort den tunga narkotikan.*

Granskningsnämnden konstaterade att programvärden var en tillfällig medverkande som gav uttryck för sin personliga uppfattning. Nämnden kunde inte finna att hans uttalande var av sådan art att det utgjorde något brott mot bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Sefyr

SVT1, 1998-05-07

Beslut SB 276/98

Ungdomsprogrammet *Sefyr* innehöll ett inslag om svensk narkotikapolitik, i vilket den restriktiva svenska narkotikapolitiken ställdes mot den mer liberala syn på narkotikaanvändning som finns i vissa andra länder. Det genomgående temat i inslaget var att den svenska synen på narkotikans skadeverkningar inte är vetenskapligt grundad utan till stor del bygger på myter.

Granskningsnämnden konstaterade att inslagets genomgående budskap var att narkotikaanvändning inte är så farlig som vi fått lära oss i Sverige. Inslaget innehöll dock ingen direkt uppmaning till drogbruk eller någon förhållandevis beskrivning av sådant bruk. Nämnden kunde därför inte finna att det förelåg något brott mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Stormvarning

SR, P3, 1994-08-31

Beslut SB 197/95

I programmet framförde den svenska hiphopgruppen Latin Kings sin låt Mecka. Den hade en text med inslag på engelska och andra språk och anspelade på olika sätt på droger och drogmissbruk.

Granskningsnämnden konstaterade att sångtexten innehöll flera ord och uttryck hämtade från missbrukarjargong. Även om texten var svårtydd ansåg nämnden emellertid inte att den innehöll några uppmaningar till drogbruk eller någon förskönande beskrivning av sådant bruk. Mot denna bakgrund förelåg inget brott mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## 3.3 TOBAK

### FÄLLT

#### Girl

SVT1, 2016-05-31, kl. 18.45

Beslut 16/01526

>> *Beslutet refereras i kapitel 2. Sex.*

### FÄLLT

#### Nyhetsmorgon

TV4, 2014-07-02

Beslut 14/01628

Under Almedalsveckan sände *Nyhetsmorgon* från utomhusmiljöer på Gotland. I programmet valde en företrädare för programföretaget att röka pipa samtidigt som han och hans programledarkollega presenterade några av dagens gäster. Enligt granskningsnämndens bedömning kunde härigenom TV4 inte anses ha visat sådan varsamhet som krävs vid speglingen av bruket av tobak. Nämnden fann därför att inslagen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft i TV4:s sändningstillstånd.

### FRIAT

#### Lokala nyheter Uppsala

SVT1, 2017-11-24

Beslut 17/03546

I ett inslag som handlade om att en kommun testade en ny arbetsmodell intervjuades en person. Under intervjun visades en närbild på hur denne förberedde samt tog en snus. Den öppna snusdosan med snus i och hur den intervjuade flyttade snusen tillrätta i munnen syntes tydligt i cirka åtta sekunder.

Granskningsnämnden ansåg att lämpligheten i att SVT visade närbilder på snus samt någon som snusade, mot bakgrund av de krav på varsamhet som gäller för SVT vid speglingen av bland annat tobak, kunde diskuteras. Varken snuset eller snusandet framhölls dock på ett positivt sätt. Inslaget stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Upp till kamp

SVT1, 2007-09-03 och 09-24

Beslut SB 56/08

*Upp till kamp* var en dramaserie i fyra avsnitt. Den utspelade sig i Göteborg mellan åren 1965–1976 och handlade om några personers liv under en tid som präglades av musik, politiska motsättningar och ställningstaganden. Under de två avsnitt som nämnden granskat förekom rökning vid minst 25 respektive 30 olika tillfällen.

Enligt granskningsnämndens mening fick det omfattande rökandet ses som ett av flera olika uttryck för den tidsperiod som serien skildrade. Mot bakgrund av att rökandet inte heller framställdes som någonting positivt fann nämnden att programmen inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Bella bland kryddor och kriminella

SVT1, 2002-11-04 m.fl. dagar

Beslut SB 211/03

Programmen var tre avsnitt i en trivseldeckarserie, vars huvudperson Bella intresserade sig för kriminalgåtor. I varje avsnitt rökte hon cigaretter vid flera tillfällen. I det första avsnittet rökte hon vid fem tillfällen, varav två varade mellan en och två minuter. I det andra avsnittet förekom rökning vid nio tillfällen, varav fyra varade omkring en minut och i det sista avsnittet röktes vid nio tillfällen, varav fyra tillfällen varade mer än en minut. Alla övriga tillfällen var korta. I det sista avsnittet rökte Bella under ett samtal med en 7-årig pojke.

Enligt granskningsnämnden kunde lämpligheten av Bellas omfattande rökning i programmen, mot bakgrund av det krav på varsamhet som gäller för SVT vid speglingen av bruket av bland tobak, ifrågasättas. Nämnden ansåg emellertid att rökningen inte framhölls särskilt positivt och fann därför att programmen inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Hassan

SR, P3, 1994-07-31

Beslut SB 19/95

I programmet förekom en fingerad intervju med sångaren och författaren Ulf Lundell. Under intervjun beskrev programledaren vid flera olika tillfällen hur ”Ulf Lundell” rökte, bjöd honom på en cigarett med mera.

Granskningsnämnden ansåg inte att de inslag i den fingerade intervjun som handlade om rökning hade utformats på ett sådant sätt att det förelåg brott mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.



## 4. DISKRIMINERING/FÖRDOMAR

Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Det innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot människor med visst kön, hudfärg, etnicitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

### 4.1 KÖN

#### FÄLLT

#### **Big Brother**

TV11, 2011-03-20 och 03-23, kl. 21.00 och 22.00, 03-24, kl. 7.00 och 19.00 samt 03-27, kl. 21.00

Beslut 11/00751

I dokusåpan *Big Brother* förekom under en vecka ett temainslag som gick under benämningen ”Tusen och en natt”. Temat som presenterades som ”rena paradiset för killarna” som skulle få sitt ”alldeles egna lilla harem”. Killarna skulle tävla om att hamna i Oasen där tre tjejer skulle bo i tre dygn. Killarna skulle i slutet av veckan välja vem av ”haremsdamerna” som skulle få den sista platsen i Big Brotherhuset.

Granskningsnämnden ansåg att temat gav uttryck för en fördomsfull syn på roller och behov hos kvinnor och män. Presentationen av temat som ”rena paradiset för killarna” och upplägget där de killar som vann en tävling fick komma till Oasen där det fanns ”ett harem av utforskade kvinnor... med avsikt att behaga och passa upp”, innebar enligt nämndens mening en objektifiering av kvinnor. Genom detta iscensatta tema uppmuntrades ett beteende som enligt nämnden medförde att en kränkande och förlegad kvinnosyn snarare förstärktes än parodierades. Skildrandet av könen på detta stereotypa sätt var enligt nämndens uppfattning uppenbart kränkande för såväl kvinnor som män. Mot den bakgrunden ansåg nämnden att de aktuella inslagen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Nämnden ansåg vidare att ett avsnitt av *Big Brother* som sändes i repris kl. 7.00 och 19.00 innehöll flera scener med avancerade sexuella framställningar. Även med beaktande av att programmet hade föregåtts av en varning ansåg nämnden att det med hänsyn till sändningstiden stred mot bestämmelsen.

## FÄLLT

### Man Show

TV4 Plus, 2004-03-18 m.fl. dagar  
Beslut SB 97/05 och SB 834/04

Den amerikanska programserien *Man Show* var enligt programföretaget ”en chauvinistisk hyllning av allt manligt [...] fylld med provocativa sketcher, lättklädda kvinnor och allmänna galenskaper”. Programmen bestod av studioinslag med de två programledarna samt filmade inslag. Mellan inslagen gjordes panoreringar över studiopubliken och lättklädda ”studiovärdinnor”. Varje program avslutades med en sekvens där unga kvinnor iförda bikini eller korta kjolar hoppade studsmatta i slow-motion.

Granskningsnämnden ansåg att *Man Show* gav uttryck för en fördomsfull syn på egenskaper, roller och behov hos kvinnor och män. Eventuell satir eller ironi var inte tydlig och i vart fall kunde udden inte sägas vara riktad mot fördomar om kvinnor och män. *Man Show* förmedlade och förstärkte i stället kränkande, könsstereotypa uppfattningar. Några uttalanden från programledarna var nedvärderande för kvinnor, och även för män. Därmed stred programmen enligt nämnden mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

Två senare program i serien friades dock. Enligt nämnden gick det knappast att missta sig på att *Man Show* förstärkte en förlegad kvinnosyn. Inslag eller uttalanden av renodlat sexistisk karaktär förekom dock i liten utsträckning i de granskade programmen och vid en helhetsbedömning kunde nämnden – om än med viss tvekan – inte finna att programmen var utformade på ett sådant sätt att de stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft (SB 238/06).

## FÄLLT

### Mittnytt

TV2, 1994-11-18  
Beslut SB 202/95

Inslaget i *Mittnytt* handlade om att tre kvinnliga socialdemokratiska kommunpolitiker i Sundsvall hade erbjudits andra arbetsuppgifter. Reportern intervjuade de avgående kvinnorna samt ett kommunalråd som arbetat med dem. Reportern ställde bland annat följande frågor till kommunalrådet: ”Vem var snyggast av dem



tycker du?” och ”Vem var du mest tänd på?”. I inslaget framfördes även en sång med texten.

*Jag ska be att få ställa upp/med en visa om en tupp/som var gammal och utsliten / makt-potent men kvinnosviken / Hönsen klagade och gnällde/för han dem ej tillfredsställde/Dom skrev på en petition/ge vår tupp förtidspension.*

Enligt granskningsnämnden gav inslaget uttryck för en kränkande och fördomsfull syn på relationen mellan kvinnor och män i yrkeslivet. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Spisa med Price på tur

SVT1, 2016-08-10, kl. 10.00

Beslut 16/02120

Inslaget var en del av ett avsnitt ur en dansk programserie om matlagning och det aktuella avsnittet var inspelat i Toscana. I inslaget tillagade de två manliga programledarna friterad kalvhjärna utomhus och under tiden visade programmets producent in två kvinnor iklädda bikini (A och B) som blev instruerade att stå bakom programledarna och producenten sa (enligt textning).”Er hjärna skrämmer bort tittarna. De drar till sig dem. Det är Italien.”

Ett kort kollage med bilder från italienska tv-program med lättklädda kvinnor visades och följande sades

*(Producent) – Italiensk tv-produktion, när den är som bäst. De står där, och de hjälper. Det är er räddning. Ni bara kör på.*

*(Programledare 1) – Okej, det är italienskt.*

*(Programledare 2) – Medan [namn på A] och [namn på B] står där och ser så söta ut så skär jag centimetertjocka skivor [...].*

Programledarna fortsatte därefter att tillaga maten medan A och B stod och poserade bakom dem. I en sekvens låtsades programledarna att de skrämde A och B med kalvhjärnan de tillagade och de två kvinnorna låtsades bli rädda. I en avslutande sekvens provsmakade programledarna och kvinnorna den färdiglagade rätten och följande sades (enligt textning).

*(Programledare 2) – Det är gott, eller hur? (A) – Mycket gott. (B) – Får jag ta en bit till? (Programledare 2) – Ja! Är det inte fantastiskt? Hjärna! Nu vet vi. Vackra kvinnor gillar hjärna! (B) – Absolut.*

Genom att sända inslaget på det sätt som skedde, förmedlades en stereotyp bild av könsroller och även om syftet var att parodiera italiensk tv-tradition, kunde det diskuteras om SVT tagit hänsyn till bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Granskningsnämnden ansåg dock att inslaget inte var utformat på ett sådant sätt som innebar att det var uppenbart kränkande. Inslaget stred därför inte mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### **Grand Prix – Utmanarna**

Barnkanalen, 2007-09-21

Beslut SB 54/08

I programmet kunde tittarna se musikvideor och rösta fram nästa veckas topp-tio-lista. En av musikvideorna var ”50 Cent feat Justin Timberlake – Ayo Technology”. I videon visades de två fullt påklädda manliga artisterna och en mängd lättklädda eller avklädda kvinnor. Flera av kvinnorna åmade sig och klädde av sig, smekte sina bröst, rörde sig utmanande i baksäten på bilar och i knät på män etc.

Granskningsnämnden ansåg att musikvideon gav en schabloniserad och sexistisk bild av kvinnor och män. Enligt nämnden kunde det diskuteras om det var lämpligt att sända ett inslag med sådant innehåll i ett program som vände sig till barn. Inslaget var dock inte uppenbart kränkande mot kvinnor eller män och stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **P3 Star**

SR digitalradio, 2006-09-15

Beslut SB 72/07

En anmälare ansåg att låten ”Shake That” med Eminem var kränkande mot kvinnor och inte borde få sändas i en public service-kanal. Granskningsnämnden ansåg dock inte att det stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft att sända musik av det aktuella slaget.

## FRIAT

### **Ed The Sock**

Star, 2004-09-27 m.fl. dagar

Beslut SB 341/05

Underhållningsprogrammet *Ed The Sock* sändes vid flera tillfällen med lika innehåll och gäster. Det dominerande samtalsämnet var sex. Bland de medver-

kande fanns kvinnliga ”gogo-dansare”. I en wet t-shirt/bikini-tävling dansade lättklädda, unga kvinnor framför en manlig publik. I inslaget Hot Tub intervjuades en eller två män ur publiken tillsammans med en eller två kvinnor i en bubbelpool. I vissa av inslagen betonades att kvinnorna var porrfilmskådespelare.

Granskningsnämnden ansåg att de kommentarer och skämt om kvinnor, män och sex som förekom i programmen visserligen hade en sexistisk karaktär, men att de inte var uppenbart kränkande för någotdera könet. Sammantaget fann nämnden att de granskade programmen inte var utformade på ett sådant sätt att de stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft

>> Jämför SB 834/04 och 97/05 rörande Man Show (s. 96).

## FRIAT

### Pippirull

SR, P3, 2002-05-15

Beslut SB 704/02

Satirprogrammet *Pippirull* innehöll ett inslag där programledaren Olle Palmlöf (OP) intervjuade programledaren Bobbo Krull (BK) om olika aktuella nyheter och händelser. I inslaget berättade BK att kvinnliga narkotikamissbrukare som behandlades för avgiftning hade hamnat i klorna på manliga patienter som tvingat dem till prostitution. OP sa att ”det låter som ett ekorrhjul, hur är det med det?”. BK svarade ”sorgligt men sant, en gång hora, alltid hora”. OP hann kort säga ”nä” innan BK slog fast att ”så är det”.

Granskningsnämnden fann det uppenbart att vissa lyssnare kunde ha funnit det aktuella inslaget anstötligt och smaklöst. Nämnden kunde dock inte finna att inslaget var uppenbart kränkande mot ettdera könet och det stred därför inte mot bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Pohjoiskalotti, Radio Norrbotten

SR, P4, 1997-04-01, kl. 18.15

Beslut SB 390/97

Det finskspråkiga programmet *Pohjoiskalotti* innehöll ett inslag med grovkorniga sexuella visor och historier. Programledaren framförde inledningsvis en ”varning” med hänsyn till inslagets karaktär.

Granskningsnämnden uttalade sin förståelse för att inslaget, genom förekomsten av könsord med mera, kunde uppfattas som stötande – särskilt mot bakgrund av att det sändes vid en tidpunkt då även barn kunde förväntas lyssna. Inslaget

kunde dock inte uppfattas som uppenbart kränkande mot ettdera könet och det var enligt nämndens mening inte heller annars av sådan karaktär att det stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### Reklaminslag för Thorn

TV4, 1994-09-03

Beslut SB 60/95

I ett reklaminslag för TV företaget Thorn visades en naken kvinna med utmanande blick som låg på en säng. Efter en närbild på kvinnans ansikte rörde sig kameran långsamt ner för hennes kropp. I höjd med bröstet drabbades bilden av kraftiga störningar och när dessa upphörde hade kameran nått ner till kvinnans ben. Samtidigt visades en skylt med följande text.

*Fel på TV:n? Ring Thorn dygnet runt! 020-24 24 24. Thorn.*

Granskningsnämndens konstaterade att bestämmelsen om mediets genomslagskraft innebar en skyldighet för programföretaget att visa varsamhet med program eller inslag som är uppenbart kränkande mot ettdera könet eller mot människor med viss hudfärg, nationalitet eller religion. Nämnden kunde inte finna att det aktuella reklaminslaget hade utformats på ett sådant sätt att det stred mot denna bestämmelse.

## 4.2 HUDFÄRG, ETNICITET, RELIGION

## FÄLLT

### Skattjägarna

SVT2, 2019-04-01

Beslut 19/01082

Programmet var en del av en dansk programserie om antikhandlare. Programmet följde bland annat ett par, A och B, som var i Amsterdam för att leta efter antika fynd. Paret tittade på en bronsfigur föreställande en elefant med en pojke på. B sa då bland annat följande, enligt svensk textning.

*Nu säger jag något man inte får säga: En sådan där liten negerpojke, vi har haft sådana som röker eller gör något annat tokigt. De är charmerande och många samlare gör vad som helst för dem. Den är bra. Det är ett förnuftigt köp, och vi kommer att tjäna pengar på den.*

I slutet av programmet sammanfattade de två antikhandlarna hur de tyckte att dagen hade varit. Figuren med pojken på elefanten visades i närbild och A sade bland annat följande, enligt svensk textning.

*Det är särskilt en sak som jag är riktigt glad över. Det är elefanten med negerpojken på.*

Granskningsnämnden fann att det språkbruk som A och B upprepade gånger använde sig av för att beskriva pojken gav uttryck för en kränkande syn på personer med mörk hy. Vidare konstaterade nämnden att A:s och B:s formuleringar var översatta rakt av till svenska. Nämnden ansåg att det sätt på vilket programmet var utformat var uppenbart kränkande mot personer med viss hudfärg och att programmet därför stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Ordföranden var skiljaktig och ansåg att det var i och för sig olämpligt att språkbruket förekom i programmet. Med hänsyn till det sätt på vilket formuleringarna användes och i vilket sammanhang de förekom kunde emellertid programmet inte anses ha varit kränkande på det sätt som krävs för att programmet skulle vara i strid med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### TV4Nyheter

TV4, 2019-01-28

Beslut 19/00709

Inslaget behandlade ett reportage i *Kalla fakta* som skulle sändas senare samma kväll. Reportaget skulle handla om att många svenskar upplevde att de misstänkliggjordes av polisen på grund av sin etnicitet. Inslaget påannonserades genom att programledaren sa följande.

*Om jag ser blonda grabbar köra runt i en stor dyr Merca så tänker jag så här: "bortskämda skitungar som kör pappas bil". Om jag ser unga mörkhyade killar köra runt i en likadan bil så tänker jag: "kriminella". Det betyder att jag rasprofilerar. Det är inget jag är stolt över, men till skillnad från svenska polisen så erkänner jag att jag gör det.*

Därefter följde bland annat en intervju med en person som ett flertal gånger ansåg sig ha blivit utsatt för etnisk profilering. I inslaget presenterades även en ny forskningsrapport där frågan om etnisk profilering inom polisen i Sverige togs upp. Upphovsmannen till rapporten intervjuades och sa att det var problematiskt att poliser inte reflekterade över varför de stoppade vissa individer i kontroller. Polischefen i Storgöteborg intervjuades och sa bland annat att det inte är etnicitet utan brottslighet som är utgångspunkten för dem.

Granskningsnämnden konstaterade att programledarens påannonsering hörde till ett inslag om förekomsten av etnisk profilering inom polisen. Nämnden hade förståelse för att syftet med påannonseringen var att exemplifiera den typ av fördom som kan ligga bakom etnisk profilering. Nämnden ansåg dock att programledarens uttalande om unga mörkhyade killar inom ramen för nyhetssändningen var uppenbart kränkande och därtill riskerade att befästa fördomar om personer med en viss hudfärg. Enligt nämndens mening stred inslaget mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Uppdrag granskning

SVT1, 2018-04-25

Beslut 18/01466

Programmet handlade om den man som senare kom att dömas för terrorattentatet på Drottninggatan. Under programmet intervjuades bland annat en kvinna som varit A:s närmaste granne. Hon berättade bland annat följande om att A vid ett tillfälle hade frågat henne om hon ville ha hjälp att slänga sina sopor.

*(Granne) – Jag sa "Nej, tack." Jag går. Jag vill inte kontakt i alla fall med, med arabiska. Jag orkar inte, jag är trött på folket. (Reporter) – Men han var inte arab? (Granne) – Ja, jag vet inte, det är samma skitjävvel. Det är samma. Det är "fanatic".*

Granskningsnämnden ansåg att grannen gav uttryck för en uppenbart kränkande syn på personer av arabiskt ursprung. Att det kränkande uttalandet förekom och lämnades okommenterat medförde att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### SVT Forum

SVT1, 2017-11-25

Beslut 17/03555

Programmet var en direktsändning från Sverigedemokraternas partikongress år 2017. Till största delen sändes kongressen utan kommentarer från SVT:s programledare eller reporter. Vid några tillfällen bröt dock programledaren och den chefredaktör som var bisittare in och kommenterade bland annat beslut som just fattats samtidigt som bilder från kongressalen visades. Under en debatt sa en politiker bland annat följande från talarstolen.

*(Politiker) – Man kan säga, det finns en skala, från noll till 100. I den ena änden av den skalan, då är man 100 procent, fullt ut människa, human... allt vi lägger in i det begreppet. I den andra änden, då är man 100 procent mohammedan. Och alla muslimer finns någonsans på den skalan. Är man IS då är man ganska nära 100 procent mohammedan.*

Granskningsnämnden ansåg att politikerns uttalande om att muslimer inte fullt ut är människor var uppenbart kränkande mot personer med muslimsk tro. Uttalandet gjordes i ett anförande på en partikongress som SVT sände från och löpande kommenterade. Eftersom SVT inte, med stöd av demokratibestämmelsen, i eller i nära anslutning till sändningen tog upp och bemötte uttalandet stred programmet mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Att SVT nästa dag kommenterade och markerade avståndstagande från uttalandet och att dessa sändningar hade fler tittare ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### Aktuellt

SVT2, 2016-09-28 och 2016-09-29

Beslut 16/02568 m.fl.

Inslaget den 28 september 2016 var en debatt mellan gruppledarna för Sverigedemokraterna (SD) och Centerpartiet (C). Under debatten sa gruppledaren för SD bland annat följande.

*När det handlar om säkerheten för Sveriges medborgare så under er tid i Alliansen så, så rustade ni ned [...] försvaret, ni rustade ned polisen, ni släppte in tiotusentals potentiella sexualförbrytare och terrorister [...] som inte hade giltiga ID-handlingar.*

I inslaget den 29 september 2016 sände SVT ett förtydligande där SVT tog avstånd från det som gruppledaren för SD sagt i inslaget dagen innan.

Granskningsnämnden ansåg att uttalandet i inslaget den 28 september 2016 var uppenbart kränkande mot personer som kommit till Sverige utan giltiga ID-handlingar. Att programledaren inte med stöd av demokratibestämmelsen, under eller i direkt anslutning till debatten, tog avstånd från uttalandet innebar en klar brist i förhållande till mediets särskilda genomslagskraft. Att redaktionen först dagen därpå sände ett inlägg med ett avståndstagande uppvägde inte till fullo den bristen. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Ring P1

P1, 2016-01-12

Beslut 16/00083

I inslaget läste programledaren upp mejl från lyssnare. Ett av mejlen som programledaren läste upp innehöll följande.

*Varför släpper ni fram senildementa kärringar att debattera den muslimska våldtäktspöbeln? Det är alldeles för allvarligt för att fortsätta att förvanska sanningen med inringare som överhuvudtaget inte är med på banan.*

Granskningsnämnden konstaterade att det upplästa mejlet gav uttryck för åsikter som var uppenbart kränkande mot personer med muslimsk tro. Att programledaren inte, med stöd av demokratibestämmelsen, tydligt tog avstånd från det som fördes fram i mejlet utan lämnade uppläsningen okommenterad medförde enligt nämnden att inslaget stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Rapport

SVT1 2015-10-22 och 10-23

Beslut 15/02902

Inslaget den 22 oktober handlade om en knivattack på en skola i Trollhättan. I inslaget intervjuades Trollhättan kommuns informationschef. Bland annat sades följande.

*(Reporter) – Det är en extremt segregerad skola med väldigt få svenska barn. Vad säger du om det? (Informationschef) – Jag kan konstatera att det är en kommunal gymnasieskola. Där många trollhättebor går. Och, ja det har funkat väldigt bra tidigare. Det är ingen, det brukar inte vara mycket extra dåd eller extra händelser eller extra, ja, indicier där jämfört med andra skolor. Det är en väldigt välskött verksamhet.*

Inslaget den 23 oktober handlade om att knivattacken på en skola i Trollhättan hade ett rasistiskt motiv. I inslaget intervjuades polisens kommenderingschef.

*(Polis) – Händelsen har nu konstaterat att det föreligger ett hatbrottsmotiv. Vi är helt övertygade om att det finns ett motiv där det finns rasistiska förtecken i den här gärningen. (Reporter) – Hur vet ni det?*



*(Polis) – Ah, dels så är det via de här fynden vi har gjort i gärningsmannens lägenhet som pekar på det. Det är också hur gärningsmannen rör sig, hur han klår sig på platsen under gåringen. Men det är också slutligen då på det sätt som han väljer ut sina offer. Hur han selekterar målsägande helt enkelt. (Reporter) – Väljer han alltså sina offer, hur då? (Polis) – Alltså det vi kan konstatera utifrån de vittnesmål och det som är angivet är att det, på platsen här så väljer han ut offer enligt ett, ett tydligt mönster. Det är utifrån etnicitet då. (Reporter) – Så han väljer bort helsvenska barn? (Polis) – Ja, exakt. De iakttagelserna som är gjorda som föranlägger vårt, föranleder vårt tydliga ställningstagande här, det kan jag inte gå in på. Men att, vi är i vart fall övertygade om att det finns ett hatbrottsmotiv.*

Granskningsnämnden ansåg att genom benämningarna ”svenska barn” respektive ”helsvenska barn” i det sammanhang som de förekom i inslagen befäste fördomar i fråga om vilka som kan anses som svenskar. Även med beaktande av att uttalandena gjordes i direktsändning och att syftet var att belysa att gärningen hade ett hatbrottsmotiv, ansåg nämnden att SVT genom benämningarna inte hade visat tillräcklig hänsyn till bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### Studio Ett

P1, 2014-03-04

Beslut 14/00583

Inslaget handlade om att svenska högerextremister reste till Ukraina för att stödja de nationalistiska krafter som fanns i landet under revolutionen. I inslaget blev NN, som sagt upp sig från sitt arbete för att stödja dessa nationalistiska krafter, intervjuad. Efter intervjun med NN intervjuade två programledare en docent i historia där de bland annat frågade om NN:s bild av situationen i Ukraina var korrekt.

Granskningsnämnden konstaterade att NN:s uttalanden om det etniska Ukraina var uppenbart kränkande mot människor med annan än vit hudfärg. Enligt nämndens mening måste det i och för sig vara möjligt för programföretagen att intervjua personer som har radikala och antidemokratiska åsikter utan att det strider mot kravet på opartiskhet. Att programledarna eller reportern inte tydligare tog avstånd från NN:s uttalanden under eller i nära anslutning till intervjun innebar en klar brist i förhållande till bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft. Det förhållandet att programledarna, genom intervjun med docenten, satte NN:s uttalanden i en kontext där det klargjordes att NN tillhörde en grupp radikala högerextremister, uppvägrade inte denna brist. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## Ring P1

P1, 2011-09-14, kl. 9.20, 2011-09-14 kl. 20.35 (kortversion)

med repris 2011-09-15 kl. 5.35

Beslut 11/02885

Följande debattinlägg från en man, A, som lämnat meddelande på programmets telefonsvarare spelades upp i programmet den 14 september 2011 kl. 9.20. Mannen sa följande.

*45 poliser i Malmös Rosengård erbjuds en sexveckorskurs i arabiska för att lära sig en del vardagsfraser och artighet. Jag upprepar, artighet. Polisen ska således bemöta ligisterna med artighet. Jag kan knappt tro att det är sant. Det vettiga vore ju att dräggen lärde sig artighet mot polisen. De enda svenska ord de bemästrar är väl svordomar, snutjävlar och liknande, för att nämna de vänligaste epiteten. De tidigare sju etablerade skurkpartierna håller med gemensamma krafter på att förvandla Sverige till ett nytt arabland. Ja, Herregud! A i Eskilstuna kommun.*

Efter det bandade inslaget uppmanade programledaren lyssnarna att besvara frågan om det var ovanligt smart att erbjuda polisen kurser i arabiska. Hon efterlyste särskilt kommentarer från poliser som anmält sig till den frivilliga kursen, från personer som talade arabiska och från personer som enbart talade svenska. En lyssnare som medverkade i programmet hänvisade till A:s debattinlägg och till A som ”uppgiven”. Hon sa att *Ring P1* var ett fantastiskt program där det fick komma fram så mycket olika åsikter. Programledaren höll med och sa att någonstans måste vi få lätta på trycket och få fart på debatten. Ingen av de övriga lyssnare som medverkade i programmet kommenterade debattinlägget.

På kvällen den 14 september kl. 20.35 sändes A:s lyssnarinlägg på nytt i en tio minuter lång kortversion med valda delar ur morgonens program. Det var placerat mellan två inslag med inringande lyssnare som diskuterade andra ämnen. Inslaget åtföljdes inte av några kommentarer från programledaren. Programmet sändes i repris följande morgon kl. 5.35.

Granskningsnämnden konstaterade att det förinspelade lyssnarinlägget gav uttryck för en uppenbart kränkande och fördomsfull syn på invandrare från arabisktalande länder. Att programledaren inte med stöd av demokratibestämmelsen kommenterade hätskheten i det förinspelade lyssnarinlägget eller på annat sätt tog avstånd från uttalandena i detta innebär en brist i förhållande till kravet på hänsyn till radions särskilda genomslagskraft. Nämnden ifrågasatte dock inte att SR hade till syfte att i samma program få till stånd en debatt i den då aktuella frågan om Malmöpolisens språksatsning. Nämnden, som ansåg att SR hade anledning att

utgå från att balanserande lyssnarinlägg skulle komma att sändas senare i programmet, fann därför att sändningen inte stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

I de två kortversionerna av programmet den 14 respektive den 15 september 2011 sändes lyssnarinlägget okommenterat och utan möjlighet till efterföljande diskussion i samma program. Granskningsnämnden ansåg därför att dessa kortsändningar stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Mediteve-chatt**

TV4, 2002-07-16

Beslut SB 827/02

*Mediteve* var en chatt i TV4:s ordinarie sändning där vem som helst kunde vara med genom att skicka in ett SMS-meddelande. På förmiddagen den 16 juli 2002 visades chattmeddelanden som dels innehöll sexuella anspelningar, dels hade ett rasistiskt innehåll.

Granskningsnämnden konstaterade inledningsvis att chatten *Mediteve* skulle bedömas som en vanlig tv-sändning. Den omständigheten att sändningen till övervägande del bestod av textmeddelanden eller att förhållandevis få personer tittade på sändningen inverkade inte på bestämmelsen om hänsyn till televisionens genomslagskraft. Nämnden ansåg att två rasistiska meddelanden var fördomsfulla och uppenbart kränkande mot människor med viss hudfärg eller utländsk bakgrund. Enligt nämndens mening stred även meddelandena med sexuella anspelningar mot bestämmelsen om hänsyn till mediets genomslagskraft.

Sändningen prövades även av JK som beslutade att väcka åtal mot programmets ansvarige utgivare på grund av de rasistiska meddelandena. Ansvarige utgivaren dömdes av Stockholms tingsrätt till dagsböter för hets mot folkgrupp.

## FRIAT

### **Korrespondenterna: Boermorden**

SVT2, 2018-11-27

Beslut 18/04200 och 4232

Programmet handlade om mord på vita lantbrukare i Sydafrika. Reportern intervjuade bland annat lantbrukare som var grannar till en lantbrukare vars man blivit mördad. Bland annat följande sades.

*(Reporter, speaker) – [Hennes] andra grannar säger att de välkomnar svarta lantbrukare. Men när jag ber dem att vara helt ärliga och öppna*

*med vad de egentligen tycker om svarta människor känns det plötsligt som att apartheid bara försvunnit på pappret. (Granne 1) – Jag har varit rasist och jag är rasist. Idag är jag en värre rasist än någonsin på grund av vad de gör mot oss. (Reporter) – Rasist i vilken bemärkelse? (Granne 1) – Om jag ser dem på vägen vet jag inte vem jag kan lita på. Om man ser någon vid vägen vet man aldrig när han tar fram en pistol och rånar en. Man vet inte om en besökare vill ha mat eller tänker våldta din fru och dina barn. (Reporter) – Det är väl snarare rädsla? (Granne 1) – Jag är inte rädd! Om en vit man kommer hit öppnar jag grinden. Hur kommer det sig? Gifter sig min son med en svart kvinna har jag ingen son längre. Tror du jag vill ha någon av blandras här? Det vill jag inte! (Granne 2) – De passar inte in. (Reporter) – När du säger det här i svensk tv framstår du som en galen gammal rasist. (Granne 1) – Må så vara. (Granne 3) – Vi har aldrig varit extremister. Men när de ställer sig upp och ropar eller sjunger att de ska komma och döda mig [...] – De hotar mig! Jag ser det som ett direkt hot. Vad ska jag då göra?*

Granskningsnämnden ansåg att några av de lantbrukare som intervjuades i programmet gav uttryck för rasistiska åsikter som var uppenbart kränkande. Enligt nämndens mening måste det samtidigt vara möjligt för SVT att i denna typ av reportage skildra personer med sådana åsikter. Mot bakgrund av detta, att reportern sa att det kändes som om apartheid bara försvunnit på pappret och att han bemötte en av lantbrukarna med att denne lät som en galen gammal rasist innebar uttalandena inte att programmet stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden ansåg inte heller att programmet i övrigt var utformat så att det stod i strid med denna bestämmelse.

## FRIAT

### Svenska nyheter

SVT1, 2018-09-21, 2018-09-22

Beslut 18/03331

I början av programmet skämtade programledaren om regeringsbildningen för att sedan prata om en politiker som i huvudsak vänt sig till svensk-somalier under sin valkampanj för att komma in i riksdagen. Programledaren sa bland annat följande.

*Det är väl toppen att svensk-somalierna nu skaffar sig politikerjobb och kommer in i riksdagen och blir superintegrerade och tjänar massor med pengar som de kan skicka hem så att deras släktingar slipper att sjöröva. Nä, för det här kanske luktar lite det som kallas för etno-röstning.*

Därefter konstaterade programledaren att det av någon anledning alltid varit mer accepterat att vara rasistisk mot asiater än mot andra och en rad olika klipp, bland

annat med olika sketcher där man skämtade om asiater, visades. Programledaren sa sedan att polis tillkallats till ett hotell då tre kinesiska turister inte ville lämna lobbyn. Programledaren sa bland annat att turisterna påstått att de blivit brutalt misshandlade av polisen, att den kinesiska ambassaden krävt att Sverige skulle be om ursäkt och att den kinesiska regeringen varnat sina medborgare för att åka till Sverige. Programledaren resonerade vidare kring vad Kinas, enligt honom överdrivna reaktion kunde bero på och sa att *Svenska Nyheter* tagit fram en informationsfilm för kinesiska turister så att de skulle känna sig välkomna.

Videofilmen spelades sedan upp och i den välkomnades de kinesiska turisterna och det sades att de skulle få några tips för att undvika kulturella krockar. Bland annat följande sades enligt översättningstexten i inslaget.

*Till exempel, så bajsar vi inte utanför historiska byggnader. Om du ser någon som är ute och går med sin hund så är det inte för att de just har köpt sin lunch. En annan stor kulturell skillnad, det är att ni kineser är rasister. Och här i Sverige, här bor det ju svarta, judar, araber och till och med homosexuella. För i Sverige värnar vi principen om alla människors lika värde. Denna princip gäller dock inte kineser. Kineser är hjärtligt välkomna till konungariket Sverige. Men om ni inte sköter er så kommer vi att spöa skiten ur er.*

Återkommande under filmen visades en gul förbudsskylt med kinesiska tecken samt en svart siluett av en människa som höll i en skål med pinnar och bajsade.

Granskningsnämnden hade förståelse för att programledarens kommentar om somalier som skulle slippa ägna sig åt sjöröveri kunde uppfattas som stötande. Innehållet i inslaget gick dock inte utöver vad som kunde accepteras i ett program med tydlig satirisk prägel. Vad gällde den film där SVT vände sig till kinesiska turister ansåg nämnden att det framgick tydligt att den satiriska udden i inslaget var riktad mot okunskap och fördomar om asiater och då främst kineser. Mot den bakgrunden och med beaktande av programmets tydliga satiriska karaktär, samt att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i televisionen, ansåg nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **Madame Deemas underbara resa**

SVT1, 2018-05-23

Beslut 18/01904

Programmet var ett avsnitt ur en serie i vilken en syrisk filmstjärna, A och hennes man B reste genom Sverige tillsammans med sin chaufför C. I en sekvens i början av programmet sades följande.

(A) – Jag hade hört att de riktiga svenskarna, de infödda, lever där.  
(C) – De har ett eget språk, egen kultur. (A) – Hur är de? (C) – De är som beduiner. De flyttar runt mycket. De har djur som kallas renar. Så de flyttar runt med dem. (A) – Även nuförtiden? (C) – Ja, en del gör det fortfarande. Men nu har de skolor, precis som vi. Så det är ingen skillnad. (A) – Hur ser de ut? Som du? (C) – Nej! De ser mer ut som, du vet eskimåer? (A) – Ja. (C) – De liknar dem. (B) – Med likadana ögon? (C) – Forskning visar att om man drar en linje runt jorden uppe i norr så finns det samer, eskimåer, Grönland och Nordamerika. Om man fortsätter neråt finns det indianer. Och på den här sidan finns det kineser. (B) – Är de svarta? (C) – Nej. Brunna. Brunaktiga. (A) – Är det säkert? (B) – De är inte ljusa? (C) – De blir mörka i hyn av solen [...]. (B) – Är de många eller en minoritet? (C) – Jag vet inte. (B) – Vi åker dit. (A) – Vi kan inte besöka Sverige utan att åka dit, även om vi inte köper ett hus där.

Något senare i programmet träffade A och B flera människor i en matbutik och bland annat följande sades.

(B) – Jag trodde att han var same. Vi hade ju fått höra att de har sneda ögon. (A) – Det där är så rasistiskt. (B) – Hur beskriver man dem då? Men han var från Afghanistan.

A, B och C träffade sedan en kvinna som berättade att hon var same. Hon bjöd in alla tre till sitt hem och berättade bland annat att samer inte längre bor i kåtor, att alla är bofasta och bara flyttar med renarna. B sa att kvinnan hade ett drag av ursprungsbefolkning och vid ett tillfälle, när A provade en samisk dräkt, sa C att A såg samisk ut i ansiktet.

Avslutningsvis i programmet pratade A och B om att de under sin resa träffat olika människor, att de lärt sig något om livet och att de nu såg på livet ur ett annat perspektiv.

Granskningsnämnden ansåg att det inledningsvis i programmet gavs uttryck för en stereotyp och fördomsfull syn på samer och samisk kultur, bland annat genom påståendet om samers utseende. Nämnden ansåg dock att det måste vara möjligt för programbolaget att i denna typ av program, med personligt färgade berättelser och en skildring av möten mellan människor och kulturer, kunna visa personer som hyser fördomar. I programmet utforskades och motsades senare de fördomsfulla uttalanden som gjorts. Det redogjordes också till viss del för samers situation i Sverige och därigenom problematiserades några av de föreställningar om samer som uttryckts tidigare i programmet. Nämnden ansåg att programmet överensstämde med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Bauta

SVT2, 2018-05-22

Beslut 18/01763

Inslaget var den sista delen i en sketch som var uppdelad i flera delar i humorprogrammet *Bauta*. Sketchen handlade inledningsvis om en kvinna som var besatt av homosexuella män. I inslaget träffade kvinnan en manlig vän och hon sa bland annat följande.

*Jag har slutat med bögar. Har varit clean i nu, ja, fem månader. Jag insåg att jag inte kunde hantera det. Men det är klart man saknade det, det var ett annat liv.*

Kvinnan sprang därefter exalterat till en lekplats där en annan man – iklädd kolt – satt på en vippunga. Följande sades.

*(Kvinna) – Nu kommer jag! Åh, är det inte min favvosame? Vill du ha lite renskav? (Man) – Aa. (Kvinna) – Vill du det? (Man) – Ja! (Kvinna) – Åh, ska du få! Åh, renskav är typ som vatten för dig. Åh, kan inte du samejoddla lite? (Man) – Okej! [mannen gjorde ett jojkljnkande läte]. (Kvinna) – Åh, du låter precis som han i Mello. Kan inte du fånga mig? (Man) – Okej! (Kvinna) – Låtsas att jag är en ren! (Man) – Okej, nu ska jag öronmärka dig!*

I sekvensen klappade kvinnan mannen på kinden och matade honom med något som skulle framstå som renskav. I slutet av sekvensen satte kvinnan ett troféhorn på huvudet varpå mannen använde ett lass för att låtsas som att han jagade och fångade henne.

Granskningsnämnden hade förståelse för att inslaget kunde uppfattas som stötande men konstaterade samtidigt att det enligt praxis inte är så att varje inslag som kan uppfattas som kränkande eller stötande strider mot sändningstillståndet. Nämnden ansåg att inslaget inte var utformat på ett sådant sätt att det passerade gränsen för vad som kan accepteras i ett humorprogram. Inslaget stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Rapport

SVT1, 2017-12-02 kl. 19.30 och 2017-12-09 kl. 18.00

Beslut 17/03756 och 3759

I de två inslagen förekom spraymålade hakkors i bakgrunden. I inslaget den 2 december syntes två hakkors på en vägg på en fiskmarknad i Gaza. I inslaget den 9 december syntes ett hakkors spraymålats på en plåtbit som satts upp som en skyddsmur under stridigheter i Betlehem.

Granskningsnämnden ansåg inte att inslagen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft mot bakgrund av att exponeringen av hakkorsen var förhållandevis kort och att de syntes i den miljö inslagen syftade att illustrera. Vid bedömningen av inslaget den 9 december noterade nämnden även att förekomsten av antisemitiska uttryck problematiserades i inslaget.

## Dox: Mogadishu soldier

SVT2, 2017-10-23

Beslut 17/03617

Dokumentären handlade om två burundiska soldater som fick en kamera för att själva skildra sin vardag under ett år som fredsbevarande soldater i Somalia. I en sekvens i dokumentären satt flera soldater i ett läger och samtalade med varandra. Då sa en soldat följande enligt svensk översättningstext.

*Somalierna har sin egen kultur. Till exempel, om en flicka är 20 år och inte har någon man är det hennes bror som prövar henne först. Han knullar henne, och de får ett barn. Barnet, resultatet av en synd, växer upp som terrorist.*

Granskningsnämnden konstaterade att uttalandet gav uttryck för en kränkande och fördomsfull syn på somalier. Nämnden ansåg dock att det måste vara möjligt att i denna typ av dokumentär spegla sådana fördomar som soldaten uttryckte. Dokumentären stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.



## Morgonekot, P1-morgon och P3 Dokumentär: Nazistattacken i Kärrtorp

P1, 2017-10-25 och P3 2017-11-13

Beslut 17/03040 och 3478

Inslagen i *Morgonekot* och *P1-morgon* handlade om en svensk politisk rörelse, Nordisk alternativhöger.

*P3 Dokumentär: Nazistattacken i Kärrtorp* handlade om en attack utförd av nazister mot en antirasistisk manifestation i Stockholmsförorten Kärrtorp. I programmet intervjuades bland annat Nordiska motståndsrörelsens (NMR) ledare.

Granskningsnämnden konstaterade att ledaren för NMR vid flera tillfällen i programmet yttrade starkt antidemokratiska åsikter samt att flera av hans uttalanden var uppenbart kränkande mot bland annat personer av judisk härkomst. Nämnden konstaterade dock att NMR och dess medlemmar, inklusive ledaren, genomgående beskrevs som bland annat nazistiska och antisemitiska samt att programmets utgångspunkt var att skildra hur nazister attackerat en antirasistisk demonstration. Mot den bakgrunden ansåg nämnden att SR varit tillräckligt avståndstagande och programmet stred därför inte mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

Nämnden ansåg vidare att *P1-morgons* programledare tog avstånd från Nordisk alternativhögers ordförandes uppenbart kränkande uttalanden och att det framgick av inslaget att rörelsen i det närmaste var att betrakta som en vit makt-gruppering. Mot den bakgrunden kunde inte nämnden finna att inslaget stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft. Vad gäller de kränkande uttalanden som förekom i *Morgonekot* konstaterade nämnden att reportern bland annat uppgav att rörelsen gav en tydlig bild av en vit makt-rörelse samt att programledaren hänvisade till det längre inslaget i *P1-morgon*. Mot den bakgrunden ansåg nämnden att inte heller inslaget i *Morgonekot* stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## Bygglov

TV4, 2016-09-23

Beslut 16/02513

I inslaget sa en snickare att han likt i en ”indianfilm” skulle göra en regndans för att kalla på en rörmokare. Han dansade och sjöng en ramsa med en improviserad fjäderskrud på huvudet, en hammare i ena handen och ett rör i den andra.

Granskningsnämnden uttryckte förståelse för att inslaget kunde uppfattas som smaklöst och kränkande. Det kunde diskuteras om TV4 hade tagit hänsyn till bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft genom att sända inslaget där en av programmets huvudpersoner skämtade på bekostnad av människor med ett visst ursprung på ett sätt som förmedlade en stereotyp uppfattning. Nämnden ansåg, med viss tvekan, att inslaget inte var uppenbart kränkande och friade därför inslaget.

En ledamot var skiljaktig och ville fälla inslaget.

## FRIAT

### Sommarkväll med Richard Olsson

SVT, 2016-08-13

Beslut 16/02165

I inslaget gästades programledaren av två komiker och en musiker som tillsammans med programledaren diskuterade det svenska humorklimatet och gästernas kommande projekt. I programmet visades även en klippkavalkad av gamla sketcher. En av dessa sketcher visade två nyblivna föräldrar som pratade med en sjuksköterska om deras nyfödda barn.

*(Pappa) – Han är ju pappa upp i dagen. (Mamma) – Han är det!  
(Pappa) – Ja! Är det en liten farfar? (Mamma) – Åh! (Pappa) – Är det en lite fafa? (Mamma) – Fafa. (Sjuksköterska) – Fattar du inte att din fru har haft samlag med en annan?! (Mamma) – Men hur skulle jag kunna haft det, jag har ju varit i Sydafrika? (Pappa) – Ja, där hör du!  
(Sjuksköterska) – Men för i helvete det är ju ett negerbarn!*

Granskningsnämnden ansåg att sketchen kunde uppfattas som kränkande. I sin bedömning beaktade dock nämnden att sketchen var från år 1994 och att den visades i samband med samtalet om det svenska humorklimatet. Mot den bakgrunden ansåg nämnden att inslaget inte utformats på ett sådant sätt att det stred mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

En ledamot var skiljaktig och ansåg att inslaget borde ha fällts.

## FRIAT

### Affären Ramel

SVT1, 2016-05-26

Beslut 16/01603

Inslagen var en del av ett avsnitt ur en humordramaserie från år 1986. Serien utspelade sig i en affär och innehöll mycket arkivmaterial från gamla Povel

Ramel-produktioner. Ett av inslagen innehöll en arkivfilm som skildrade en filminspelning i Afrika år 1955. En pålagd speakerröst kommenterade det som hände i arkivfilmen och sa bland annat följande.

*Pygméer. Detta är alltså pygméer som dansar och tutar och har sig. Vad står det här nu, jo de småvänligt sinnade djungelpersonerna ville inte börja dagens tagningar innan de utfört sin speciella frukostdans så filmsällskapet fick vackert vänta. Unge Gamlin ägnade sig åt att dekorera de små naturbarnen på alla upptänkliga sätt. [---] Här studeras en viktig nyckelscen in, med den vite huntern Mr. Thorpe som tolk och övervakare. [---] Filmstjärnan Marilyn Månsson, spelad av unga Bergquist, ska rövas bort av kannibaler och Gregory Persson, unge Ljung, hindras från att hjälpa henne. [---] Här tar man så sista scenen med pygméerna till höger om diket, dessa begrep sig inte på Knäppupps intrikata manuskript utan trodde att de andra längre infödingarna hade tagit deras arbete ifrån dem. Ett gräl uppstod som snart övergick till ett regelrätt stamkrig, vilket hart när hade kunnat få de våldigaste konsekvenser, och där bananstöld tillhörde de oskyldigaste inslagen. [---] Ingen fattade hur farlig situationen egentligen var, nej man var svensk och intet ont anande, som, som en struts.*

Granskningsnämnden konstaterade att vissa delar av programmet kunde uppfattas som kränkande mot människor på grund av deras etniska tillhörighet eller kön. Nämnden bedömde dock att programmets satiriska karaktär framgick tydligt och enligt nämndens praxis gäller vida ramar för vad som får sägas i ett program av denna karaktär. Nämnden beaktade även att programmet var från år 1986 och att den äldre huvudrollsinnehavaren och manusförfattaren fick anses ha gett uttryck för en redan då föråldrad humor. Inslaget om en filminspelning i Afrika var dessutom inspelat år 1955 och fick anses ha gett uttryck för ett förlegat synsätt på människor av viss etnisk tillhörighet. Nämnden konstaterade att det gick att diskutera om inslagen borde ha kommenterats eller på annat sätt problematiserats för sin otidsenliga syn på människor av viss etnisk tillhörighet eller kön. Nämnden ansåg dock, med viss tvekan, att programmet mot ovanstående bakgrund inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

FRIAT

## Rapport

SVT1, 2015-02-24, kl. 8.30

Beslut 15/00602

Inslaget i *Rapport* handlade om konflikten i Ukraina och illustrerades delvis med arkivbilder på strider. Under videosekvenserna syntes i högra övre hörnet ett gult och blått emblem med symboler och alfanumeriska tecken. En anmälare anförde att SVT spred nazistisk propaganda genom att visa emblemet för Azovbataljonen, ett högerextremt paramilitärt förband vars emblem innehåller en nazistisk symbol.

Granskningsnämnden ansåg att förekomsten av det aktuella emblemet inte kunde anses förenlig med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. SVT uppgav dock att det var ett misstag att visa emblemet och att bolaget tog bort arkivbilderna med emblemet från och med sändningarna klockan 9.30. Nämnden ansåg därför SVT visat hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft och att sändningen inte stred mot bestämmelsen.

## FRIAT

### **Uppdrag granskning samt trailer för Uppdrag granskning**

SVT1 och SVT2, 2015-02-18 respektive 2015-02-13, 05-14, 05-15, 05-16 och 05-17

Beslut 15/00521

Programmet handlade om Islamiska staten (IS) och bestod huvudsakligen av en intervju med NN, en svensk ung man som anslutit sig till terrororganisationen och som snart skulle åka till Syrien för att strida med IS för andra gången. NN var anonymiserad i programmet och hans uttalanden lästes upp av en skådespelare. NN talade bland annat om hans syn på en god muslim, martyrskap och avrättningar av krigsfångar han hade bevittnat. I programmet visades även bilder från filmer gjorda av IS.

I trailern för programmet visades bilder från intervjun med NN, klipp från filmer gjorda av IS samt två klipp där barn höll i vapen. I samband med att bilderna visades spelades uttalanden från intervjun upp. I anslutning till bilderna på barnen som höll i vapen sa NN följande. ”Jag skulle bli jätteglad om min son kom till mig och sa att: jag vill gå ut på jihad”.

Granskningsnämnden ansåg att NN gav uttryck för extrema antidemokratiska åsikter. Mot bakgrund av de avståndstaganden som gjordes av reportern och det efterföljande inslaget med en expert på islamistiska terrorgrupper ansåg nämnden att programmet inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft i detta avseende. Vad gällde de bilder som visades från filmer gjorda av IS hade nämnden förståelse för att dessa kunde uppfattas som stötande. Nämnden, som beaktade att programmet föregicks av en varning, ansåg dock att bildernas innehåll eller utformning inte medförde att programmet stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden hade förståelse för att bilder i trailern, speciellt de bilder på barn som hade vapen i händerna, kunde uppfattas som stötande av vissa tittare. Nämnden kunde dock inte finna att trailern propagerade för barnsoldater eller hade en sådan utformning som var skrämmande för barn. Trailern stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Historieätarna

SVT1, 2014-12-08

Beslut 14/03061

I programserien *Historieätarna* levde programledarna sig in i levnads- och matvanor från olika tidsperioder. Det aktuella avsnittet handlade om 1980-talet. Under en middagsdiskussion om matvanorna under den här tidsperioden sades bland annat följande.

*(Programledare 1) – Kan man säga att Sverige och svenskarna förändras under den här perioden? (Etnolog) – Det fanns väldigt mycket lek i det här. Nu leker vi smokingsmiddag, nu leker vi att vi har vinprovning. Alltså det fanns en ironi också i det där. Vi leker Downton Abbey i en tvårummare alltså det, ja. (Programledare 2) – Ja, alltså vanliga tattare som håller champagne i soppan. (Etnolog) – Haha, ja. (Programledare 1) – Haha, intressant.*

Granskningsnämnden hade förståelse för att ordvalet kunde uppfattas som smaklöst och stötande men ansåg att det – mot bakgrund av programmets karaktär och det sammanhang i vilket det förekom – inte var uppenbart kränkande. Programmet stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Minnenas television: Thomas von Brömssen

SVT1, 2014-10-09

Beslut 14/02484

Inslaget var en sketch i en show från 1986. I en dialog mellan Thomas von Brömssen och Sten Åke Cederhök sades bland annat följande.

*(Sten Åke Cederhök) – Du klarar det här utan mig du har ju massa repertoar du kan berätta historier. Nämen berätta, ta det till exempel om negern som kom till Sverige och badade så han blev vit. Först badade han i Ångermanälven och sen Ljusnan. (Thomas von Brömssen) – Nej jag kan inte, jag kan inte sådana. (Sten Åke Cederhök) – Låna den utav mig [...].*

Granskningsnämnden ansåg att den aktuella sketchen var kränkande, nämnden beaktade emellertid att sketchen var från år 1986 och att den äldre komikern fick anses ha gett uttryck för en redan då föråldrad humor. Nämnden ansåg mot den bakgrunden, med viss tvekan, att inslaget inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**Efter tio**

TV4, 2013-04-03

Beslut 13/00841

I programmet intervjuades en programledare som var aktuell med en ny bok. Under intervjun fick han en fråga om han i egenskap av programledare för programmet *Fuskbyggarna* tyckte att vetskapen om fuskbyggen hade gjort folk mer vaksamma. Programledaren svarade bland annat följande.

*Ja, men så slås man hela tiden av människans förmåga att dupera andra. Därför att ofta så kommer det då en, en väldigt värtalig, i 90 fall av 100, en svensk och sen så dagen efter börjar de bygga, då sitter det några moldavier eller ryssar där som inte kan ett ord svenska och som bygger fel därför att de faktiskt inte kan. Men de är billiga. Det är dem man ska akta sig för.*

Granskningsnämnden uttrycket förståelse för att programledarens svepande uttalande om icke svensktalande byggarbetare kunde uppfattas som stötande. Nämnden ansåg dock inte att det aktuella uttalandet var av sådan karaktär att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**Big Brother**

TV11, 2012-03-21

Beslut 12/01295

I ett inslag i programmet arrangerades en tävling som kallades "brud i vitt". Deltagarna delades upp i två lag och hade 20 minuter på sig att designa en brudklänning av toalettpapper. Ett av lagen gjorde en brudklänning som skulle likna en Ku Klux Klan-dräkt med en strutformad hatt och en ansiktsmask med hål för ögonen.

Enligt granskningsnämndens bedömning var deltagarnas beteenden inte av sådan karaktär att inslaget var uppenbart kränkande. Inslaget stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**Friidrott: VM**

SVT1, 2011-08-27

Beslut 11/02557

Under ett samtal mellan kommentatorerna om 100-meterslöparen Usain Bolt sa kommentatorn följande.

*Och vi har ju inför 100-meters tävlingarna under säsongen sagt att det kan bli tuffare än väntat för Usain Bolt att springa hem det där guldet. Men sen har det ju varit som de tio små negerpojkar, de har försvunnit en efter en, de främsta utmanarna och bara för några dagar sedan så lämnade också Asafa Powell dessvärre återbud och det var ju synd. För det hade ju blivit en av de stora duellerna vi såg fram emot på detta världsmästerskap.*

Granskningsnämnden uttryckte förståelse för att kommentatorns uttalande kunde uppfattas som smaklöst och stötande av många tittare. Enligt nämndens mening fanns det ingen anledning att anta annat än att kommentatorn refererade till den kända ramsan enbart i syfte att förmedla budskapet att flera av Usain Bolts motståndare hade fallit ifrån. Nämnden ansåg inte att kommentatorns uttalande – sett i sitt sammanhang – var av sådan karaktär att det medförde att inslaget stred mot bestämmelsen.

**Ring P1**

SR, P1, 2008-12-17

Beslut SB 331/09

En inringande lyssnare (NN) i *Ring P1* pratade om det aktuella ränteläget. När programledaren sa att den amerikanska centralbanken sänkt sin ränta till noll procent tyckte NN att det var bra och därefter utspelade sig följande dialog:

*(Pgl) – Är du muslim förresten? (NN) – Ja. (Pgl) – [...] muslimer är ju inte mycket för ränta. (NN) – Nej, och... (Pgl) – Medan judar är för ränta. (NN) – Ja, men det är en annan sak [...].*

Granskningsnämnden ansåg att lämpligheten i programledarens opåkallade uttalande om judar och muslimer kunde ifrågasättas. Nämnden hade förståelse för att uttalandena kunde uppfattas som stötande men ansåg inte att de var så uppenbart kränkande att inslaget stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## Rapport

SVT1, 2007-08-31

Beslut SB 52/08

Inslaget handlade om reaktionerna på tidningen Nerikes Allehandas publicering av Lars Vilks bilder på profeten Muhammed som rondellhund. I inslaget uppgavs att 300 personer hade protesterat utanför tidningsredaktionen med budskapet att teckningarna var en kränkning av islam. Tidningens chefredaktör och Lars Vilks kommenterade både demonstrationen och bilderna. Lars Vilks menade att det inte gick att visa bilder av profeten i samtidskonsten och att han ville visa att det fanns en gräns för vad man fick göra. Tre av teckningarna visades kort i bild.

Granskningsnämnden ansåg att det måste vara möjligt för SVT att i samband med en rapportering om reaktionerna på Lars Vilks bilder också visa dem. Även om bilderna kunde upplevas som kränkande av vissa tittare fann nämnden att publiceringen av dem inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Trälen

TV4, 2006-11-08

Beslut SB 77/07

I slutet av det aktuella avsnittet av realityserien *Trälen* visades några korta klipp ur nästa program i serien. I ett av klippet sa en av de medverkande "Som det är nu så är det ett äkta tattarläger" och en bild visades på ett hus med en massa skräp utanför. En anmälare ansåg att uttalandet innebar en kränkning av folkgruppen resande/romer.

Enligt granskningsnämndens mening måste det vara möjligt att spegla det språkbruk som används av deltagare i en realityserie, även om en del ord och uttryck kunde uppfattas som kränkande. Nämnden ansåg inte att det anmälda uttalandet stred mot bestämmelsen om televisionens genomslagskraft.

## Nyheter

TV4, 2006-04-11

Beslut SB 485/06

Inslaget handlade om insatser mot unga rånare i Malmö och Köpenhamn. Det avslutades med att reportern sa följande.



*Malmöpolisén gör inte systematiskt hembesök, de har inga jobb eller sportklubbar att erbjuda och de möter en komplicerad verklighet där de unga grabbarna fått papper på att de duger inte, för de har underkänt i skolan och jobb får de inga och bara att gå på McDonald's kostar ju pengar. Så man får väl råna någon rik svensk då. Det är ju gratis så att säga. 22 procent uppklarade rån i Malmö mot 70 procent i Köpenhamn.*

Granskningsnämnden ansåg att reporterns uttalande om att råna en rik svensk kunde diskuteras, men kunde inte finna att kommentaren var uppenbart kränkande mot människor med viss hudfärg, nationalitet eller religion eller mot unga invandrare som grupp. Inslaget stred därför inte mot genomslagskraftsbestämmelsen i sändningstillståndet.

## FRIAT

### **Dokument inifrån: I skolans våld 2**

SVT2, 2004-05-12

Beslut SB 513/05

Programmet var en uppföljning av ett tidigare *Dokument inifrån* om förhållandena vid några muslimska och arabiska friskolor i Sverige. Programmet anmäldes av rektorn för en av skolorna och av Friskolornas Riksförbund, som bland annat ansåg att det befäste gamla västerländska fördomar om araber och islam.

Granskningsnämnden ansåg inte att programmet var utformat på ett sådant sätt att det var uppenbart kränkande mot människor med viss hudfärg, nationalitet eller religion.

## FRIAT

### **Bumerang**

SVT1, 2003-04-04

Beslut SB 493/03

*Bumerang* var ett tävlingsprogram där deltagarna med hjälp av bland annat olika filminslag skulle gissa vilket år som avsågs. I det aktuella programmet visades en sketch från 60-talet där komikern Martin Ljung sa:

*Hör upp alla i Sverige, Norge, Danmark och Sydrhodesia. Det gäller att samla ihop så många negrer som möjligt på torget mitt i stan. Börja nu!*

En skylt med ländernas namn följt av ett räkneverk visades sedan. Sveriges, Norges och Danmarks räkneverk visade stigande siffror men Sydrhodesias stod stilla. Martin Ljung tog upp en telefonlur och ropade:

*Hallå Sydrhodesia! Stopp! Har ni inga negrer där? Vad säger ni?  
Jaså, de har inget torg.*

Granskningsnämnden ansåg att den aktuella sketchen visserligen hade utformats på sådant sätt att den kunde uppfattas som kränkande mot människor på grund av deras etniska tillhörighet. Vid sin bedömning beaktade nämnden emellertid att sketchen var från år 1965 och det sammanhang i vilket den förekom. Nämnden ansåg mot den bakgrunden inte att sketchen var uppenbart kränkande och att inslaget därmed inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Morgonpasset

SR, P3, 2003-01-29

Beslut SB 261/03

I inslaget som hade rubriken: "Özz är arg på det här" sades följande.

*Jag förstår inte de här ortodoxa judarna. Ja, men de säger alltid att de har rätten på sin sida och att de är Guds utvalda folk. Vem har sagt det? [---] Ja, men det står faktiskt i GT, kan några säga. GT, vad då, Göteborgstidningen eller? Jag skojar, jag vet att det är Gamla Testamentet men det är i alla fall en bok där de grövsta brotten mot människor skedde och där det syndades mer än i någon annan bok och där man gick efter regeln tand för tand och öga för öga. Så, man undrar faktiskt. Och då förstår man att de är blinda av hat och har tandlösa argument. Och förresten, varför har de en så liten mössa på huvudet? Ja, det är för att visa vår kontakt med Gud, säger de. Vad då? Är det som en miniparabol som rattar in Guds-tv eller? Och så kan de bli jättearga, då är det bara att säga, ja men du, då tycker jag du kan gå till klagomuren och lugna ner dig lite genom att gunga huvudet fram och tillbaka mot muren. Och var inte rädd för att gunga till ordentligt.*

Enligt granskningsnämnden kunde inslaget uppfattas som stötande av vissa lyssnare. Nämnden ansåg dock att det inte stred mot bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

## Expedition Robinson

SVT1, 2002-11-30

Beslut SB 161/03

I det aktuella avsnittet av *Expedition Robinson* förekom följande samtal mellan två tävlingsdeltagare:

*(A) – Alltså, vårt läger ser ut som ett Taikon. (B)– Ja, absolut. Det håller jag med om. (A) – Det ser för djävligt ut. Men det är ju egentligen bara vi själva som kan göra något åt det. (B) – Ja.*

Granskningsnämnden ansåg att uttalandet av många tittare sannolikt kunde uppfattas nedsättande för romer i det sammanhang det förekom. Med beaktande av omständigheterna, däribland att programföretaget hade bett den omnämnda familjen om ursäkt i anslutning till påföljande avsnitt av serien, kunde nämnden dock vid en samlad bedömning inte finna att inslaget stred mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

Två ledamöter ansåg att uttalandet var uppenbart kränkande för romer och ville därför fälla inslaget.

## Tredje makten

SVT2, 2002-06-26 m.fl. dagar

Beslut SB 156/03

Utgångspunkten för den samhällskritiska serien *Tredje Makten* var att samhällsfrågor och nyhetshändelser ofta rapporteras på ett likartat sätt i medierna. I programmen ville redaktionen ifrågasätta den gängse massmediala bilden. Programmen hade en ramhandling, där det förekom en guldfisk som med förvrängd röst höll monologer i olika ämnen. I en av monologerna sades bland annat följande.

*Värst av allt är ändå de tyska koncentrationslägren under kriget där miljontals judar avrättades. [Bilder från koncentrationsläger, en utmärglad man och flera döda personer visades] Men som sagt, det gäller att inte förfalla till bitterhet, förföljelsen gav ju faktiskt judarna ett eget land. Det är inte alltid illa att vara ett offer. [Bilder av jublande människor] Och den tyska staten och de schweiziska bankerna har fått betala skadestånd på hundratals miljarder dollar. Pengar som skulle gå till dem som satt i koncentrationslägren. [Bilder på guldackor] Men, eftersom de flesta redan var döda bildades i stället Fonden för det judiska folket. [Bilder av döda koncentrationslägerfångar] Hundratals miljarder dollar kan nu användas till att stärka staten Israel*

*och judarnas ställning i hela världen. Och det judiska folket har nog aldrig varit så starkt som nu." [Bilder av jublande judar och av Israels flagga].*

Granskningsnämnden ansåg att den aktuella monologen hade utformats på ett oklart sätt. Enligt nämndens mening framgick det således inte särskilt tydligt att guldfiskens betraktelse hade udden riktad mot den cynism som präglar människors resonemang kring bland annat dem som anser att judarna har fått fördelar av Förintelsen, vilket SVT hade anført. Nämnden saknade emellertid anledning att betvivla att monologen var avsedd att uppfattas på detta sätt. Vid sin bedömning beaktade granskningsnämnden även att SVT i efterhand hade beklagat utformningen av monologen och också offentligt bett om ursäkt härför. Vid en samlad bedömning fann nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

En ledamot var skiljaktig och ville fälla inslaget.

## FRIAT

### Smålandsnytt

SVT2, 2002-05-28

Beslut SB 707/02

Inslagen handlade om att Migrationsverket hade beslutat att avvisa ett 40-tal asylsökande romer från Moldavien och Rumänien med omedelbar verkan. Bakgrunden till beslutet var att ett tiotal romer hade gripits av polisen på olika orter i Småland misstänkta för bland annat rån och snatterier. Bilder visades från nerskräpade och vandaliserade lägenheter i den förläggning i Åseda där de avvisade romerna hade bott och en företrädare för Migrationsverket beskrev gruppens leverne som asocialt och normlöst. Inslaget fortsatte därefter med ett reportage från Ryd, där stölderna hade ökat kraftigt när en grupp asylsökande, som misstänktes vara romer, hade kommit till orten.

Enligt granskningsnämndens mening kunde det diskuteras om inte vissa av de uttalanden om kriminalitet bland romer som gjordes i inslagen blev väl generaliserande och om inte deras etniska tillhörighet betonades väl ofta. Det framgick dock samtidigt att det rörde sig om en mindre grupp personer som var misstänkta för att ha begått brott. Nämnden kunde vid en samlad bedömning inte finna att inslagen hade utformats på sådant sätt att de stred mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens genomslagskraft.

## Pippirull

SR, P3, 2002-02-06

Beslut SB 346/02

Inslaget i satirprogrammet *Pippirull* inleddes med att programledaren konstaterade att det var 20 år sedan Israels militär tillät en grupp libanesiska falangister att massakrera 800 försvarslösa människor till döds i de palestinska flyktinglägren Sabra och Chatila i Beirut. Programledaren sa vidare bland annat att Israels dåvarande försvarsminister Ariel Sharon hade kunnat förhindra slakten och att han hade tvingats att avgå efter händelsen. Härefter spelades följande telefonsamtal upp.

*(Man) – Hello, is it possible to speak to Ariel Sharon? (Kvinna) – What? (Man) – Is it possible to talk to Ariel Sharon? (Kvinna) – No. (Man) – OK. Can you please take a message? (Kvinna) – Yes, of course. (Man) – OK. I am sorry that we didn't meet in Auschwitz in 1942. Best wishes. (Kvinna) – Yes. (Man) – Der Weisse Engel. (Kvinna) – Best wishes from Weisse Engel. (Man) – Vielen Dank. Auf Wiederhören. Tschüss.*

Det var enligt granskningsnämndens uppfattning uppenbart att många lyssnare måste ha funnit det aktuella inslaget anstötligt och smaklöst. Enligt nämndens mening hade inslaget knappast getts en sådan utformning att satiren tydligt framgick. Anledning saknades dock att betvivla att inslaget var avsett som en satir i vilken udden riktades mot Sharons uttalande, och inte mot det judiska folket. Med beaktande härav fann nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

## Lorry

SVT1, 2000-01-05

Beslut SB 123/00

I ett beslut som rörde repriseringen av satirserien *Lorry* prövade nämnden på nytt den av Radionämnden fällda sketchen ”All skit försvinner”. I sitt beslut från 1990 (SB 97/90) fann dåvarande Radionämnden att sketchen stred mot den så kallade demokratibestämmelsen i radiolagen.

Sketchen var uppdelad i tre scener med mellanliggande bildillustrationer. I var och en av scenerna uppträdde en ung blond kvinna med en sprayflaska märkt med en svensk flagga och texten: ”Håll rent”. Med sprayflaskan rengjorde kvinnan i den första scenen ett frukostbord och i den andra en toalettstol. I båda fallen uttalade

hon förtjust: ”All skit försvinner”. I den tredje scenen promenerade hon på en gata och passerade en man med sydländskt utseende som sopade gatan. Hon knackade honom på axeln, han vände sig om och hon sprutade med sprayflaskan på mannen som försvann. Kvinnan uttalade förtjust: ”All skit försvinner”.

Granskningsnämnden konstaterade inledningsvis att SVT hade beklagat att det aktuella inslaget sändes på nytt. Liksom Radionämnden ansåg granskningsnämnden att sketchen hade utformats på ett oklart sätt. Risken för missförstånd var därmed påtaglig och lämpligheten att sända inslaget kunde diskuteras. Nämnden saknade dock anledning att betvivla SVT:s uppgift om att sketchen var avsedd som en satir i vilken udden riktades mot svenskens aningslöshet i frågor om rasism och främlingsfientlighet. Med beaktande av detta fann nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Pentagon

TV4, 1998-05-22

Beslut SB 387/98

I ett avsnitt av satir- och humorprogrammet *Pentagon* förekom en sketch som utspelade sig i matavdelningen på en stormarknad. Två till prostituerade utklädda män rörde sig i lokalen och försökte skaffa sig ”sexkunder”. I början av sketchen förekom följande dialog mellan en kund i butiken och en av de anställda.

*(A) – Det skulle finnas thaihoror här någonstans i dag? (B)– Ja, de står borta vid ostdisken. (A) – Okej, det är där borta det? (B) – Där borta. (A)– Ja. (B)– Trevliga tjejer. (A) – Det är det? Sjysst. Tack.*

TV4 uppgav i sitt yttrande att sketchen skulle belysa och kritisera att västerländska män reser till företrädevis Thailand för att köpa sex som om det var en handelsvara tillgänglig i snabbköpet. Avsikten hade varit att med humorns hjälp ifrågasätta de västerländska människors beteende och inte att uttrycka sig nedlåtande om thailändska kvinnor.

Granskningsnämnden ansåg att den satiriska karaktären framgick. Även om inslaget kunde ha verkat störande för vissa människor kunde nämnden inte finna att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## 4.3 SEXUELL LÄGGNING

### FÄLLT

#### Farmen Afrika

TV4, 2004-01-18 och 03-12

Beslut SB 380/04

I en trailer för dokusåpan *Farmen Afrika* den 18 januari 2004 sa en deltagare:

*Ja, det är ju inte naturligt för mig, homosexualitet. För att Gud skapade en kvinna och en man för att de skulle föröka världen. Så att det är ju något som är sjukt med det.*

I programmet den 12 mars 2004 pratade två av deltagarna om en kommande tävling och en av dem sa om en tredje person att han såg ut som ”en liten böggjäväl”.

Granskningsnämnden ansåg att det måste vara möjligt att visa även personer som uttrycker denna typ av fördomar i dokusåpor. Nämnden fann därför att uttalandet i inslaget den 12 mars inte stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft. Nämnden ansåg emellertid att programföretaget inte tillräckligt beaktat bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när man valt att lyfta ur ett sådant uttalande ur sitt programsammanhang och sända det som en trailer. Trailern stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

### FRIAT

#### Big Brother

TV4, 2012-03-21, kl. 22.00

Beslut 12/00735

Ett stort antal anmälare var kritiska mot programmet eftersom det förekom vad de ansåg var bland annat mobbning och kränkningar. De var särskilt kritiska mot ett inslag där en av deltagarna enligt anmälarna kränkte en annan deltagare på grund av hans sexuella läggning.

Granskningsnämnden konstaterade att det förekom uttalanden och beteenden mellan deltagarna som säkert kunde ha uppfattats som stötande och olämpliga av många tittare. Enligt nämndens bedömning innehöll programmet dock inte några inslag som var uppenbart kränkande eller utgjorde uppenbar psykisk misshandel eller mobbning. Sändningen stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden noterade också att det i sändningen gjordes vissa ansträngningar för att stävja den hätska stämningen mellan deltagarna och för att markera från programföretagets sida att deltagarnas uppförande var olämpligt.

**Pippirull**

SR, P3, 2000-10-07

Beslut SB 24/01

Inslaget inleddes med att programledaren sa följande.

*Socialdemokraternas interna kommitté som utrett hur partiet ska ställa sig i den laddade frågan om homosexuell adoption är nu färdig med sitt arbete. Riksdagsman Marianne Carlström, ledamot i kommittén, säger att man är positiv till att låta homosexuella par adoptera barn. Att Sveriges största parti nu tagit ställning kommer dock tyvärr inte stoppa fortsatta inskränkta fördomar.*

Programledaren ringde härefter upp Marianne Carlström och följande samtal utspelade sig.

*(Pgl) – Det är så att jag har ingått partnerskap med min vän, Bobbo. (MC) – Ja. (Pgl) – Jag vill alltså... (MC) – Ja. (Pgl) – ...bara tacka så hjärtligt för att... (MC) – Jaha. (Pgl) – ...ni har tagit ställning i frågan om homosexuell adoption. (MC) – Okej. Vad bra. Du är nöjd? (Pgl) – Ja. Vi funderar på att adoptera själva och så där. (MC) – Ja, så bra då. (Pgl) – Du, hur länge tror du man måste vänta innan man kan lära dem att suga kuk? (MC) – Vad då? Är du klok? [Luren lades på.]*

Enligt granskningsnämnden var det uppenbart att många lyssnare kunde ha funnit det aktuella inslaget anstötligt och smaklöst. Enligt nämndens mening hade inslaget knappast getts en sådan utformning att den satiriska karaktären tydligt framgick. Anledning saknades dock att betvivla att inslaget var avsett som en satir i vilken udden riktades mot de fördomar som finns mot homosexuella. Med beaktande härav fann nämnden, om än med viss tvekan, att inslaget inte stred mot bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

**Lennart**

TV4, 1995-12-14, kl. 9.15

Beslut SB 259/96

*Lennart* var en tecknad satirisk serie som sändes som julkalender i TV4. I det anmälda avsnittet spanade huvudpersonen Lennart i en kikare ut genom fönstret och vände sig sedan mot tittarna och sa:



*Hej! Misstänker du att din granne är en sån där homosexuell och det finns barnfamiljer i ditt område? Ring polisen och låt dem ta del av dina misstankar. Och du, tipsa dina bekanta om att göra detsamma!*

Lennart lyfte härefter en telefonlur och en röst svarade: ”Polisens sedlighetsrotel”.

Granskningsnämnden ansåg att inslagets satiriska karaktär visserligen torde kunna uppfattas av ungdomar och av den vuxna publiken. Nämnden konstaterade emellertid att inslaget sändes vid en tid då många mindre barn kunde antas titta på tv. För dem var den satiriska udden i inslaget sannolikt inte uppfattbar. Mot denna bakgrund ansåg nämnden att det med hänsyn till sändningstiden kunde diskuteras om det var lämpligt att sända det aktuella inslaget. Vid en samlad bedömning kunde nämnden dock inte finna att det stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### **Nyhetsmorgon**

**TV4, 1995-05-08**

**Beslut SB 509/95**

I *Nyhetsmorgon* avslutades ett avsnitt för barn med en sketch om partnerskap. Sketchen utspelade sig utanför Stockholms stadshus där en reporter iklädd kycklingdräkt intervjuade en man som var iklädd vit kostym och halssmycke och som uppträdde feminint. Mannen avsåg att registrera partnerskap med en hund som han hade med sig.

Granskningsnämnden ansåg att den aktuella sketchen innebar ett förlöjligande av homosexuella och av partnerskap. Det kunde ifrågasättas om TV4 genom att sända sketchen iakttagit den varsamhet som krävdes. Nämnden kunde dock vid en samlad bedömning inte finna att sketchen var så uppenbart kränkande mot homosexuella att det förelåg brott mot den aktuella bestämmelsen.

En ledamot var skiljaktig och ville fälla sketchen.

## 4.4 FUNKTIONSNEDSÄTTNING, SJUKDOM

### FÄLLT

#### Lilla Aktuellt

Kanal 1, 1994-11-11

Beslut SB 108/95

I *Lilla Aktuellt* visades en text i bild som innehöll olika slanguttryck för "dum".  
Texten löd:

*knäpp, körd, pucko, miffo, blåst, cp, IQ-befriad, slut, bränd, idiot,  
bäng, bombad, fläng, pantad, pundig, sänkt, hjärndöd, mesig, sjuk,  
seg, ärthjärna, korkad.*

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget innehöll en textad uppräkningslista i vilken "cp" angavs som ett slanguttryck för "dum". Med hänsyn till att inslaget ingick i ett program som riktade sig till barn och ungdom ansåg nämnden att den verkliga betydelsen av cerebral pares på något sätt borde ha klargjorts. Då någon sådan förklaring inte gavs ansåg nämnden att programföretaget inte hade iakttagit den varsamhet som krävs med inslag som kan uppfattas som uppenbart kränkande mot personer med olika former av handikapp och sjukdomar. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om televisionens genomslagskraft.

### FRIAT

#### Tankesmedjan

P3, 2013-11-21

Beslut 13/02686

Inslaget i satirprogrammet *Tankesmedjan* utgick från nyhetsrapporteringen om att staten inte längre subventionerade insulinpumpar och att diabetiker var kritiska mot detta. En programledare raljerade bland annat om att diabetiker ofta pratade om sitt blodsocker och att de gjorde en föreställning av att ta insulin.

Granskningsnämnden hade förståelse för att programledarens raljerande och tillspetsade formuleringar kunde uppfattas som smaklösa och stötande av många lyssnare. Enligt nämndens mening framgick det inte tydligt att den satiriska udden i inslaget var riktad mot människors attityder och fördomar. Lämpligheten i att sända inslaget kunde därför diskuteras, särskilt med hänsyn till den varsamhet som krävs med inslag som kan uppfattas som uppenbart kränkande mot människor med olika sjukdomar. Nämnden saknade emellertid anledning att ifrågasätta att inslaget inte var avsett att kränka personer med diabetes. Mot den bakgrunden och med beaktande av att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i radion ansåg nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

Tre ledamöter var skiljaktiga. Enligt deras mening passerade inslaget gränsen för vad som kunde accepteras inom ramen för satir mot bakgrund av den varsamhet som krävs med inslag som kan uppfattas som uppenbart kränkande mot människor med olika sjukdomar.

## FRIAT

### Humorhimlen Lab

P3, 2013-02-03

Beslut 13/00297

Inslaget var en sketch som handlade om en förskollärare som sjöng en sång om rullstolsburna. I inslaget sades följande.

*Hej alla barn. I dag har vi en ny kompis med oss här i gruppen och det är Miranda. Hon har flyttat hit från Västerås och som ni ser sitter hon i en rullstol. Det kallas att man är rullstolsbun... rullstolsburen. Men jag tycker att det är ett lite svårt ord. Så jag tänkte att i dag ska vi komma på ett nytt ord. Det blir väl kul? Är det någon som har någonting förslag? Nehej, det har i alla fall jag. Jag tänkte rullisar, det tycker jag är bra. Eller om det bara kommer en, då kan man ju säga rulle. För här på förskolan ska alla känna sig välkomna.*

Sedan sjöng förskolläraren en sång.

*Rullisar de måste åka hiss, hiss, hiss, hiss, hiss, hiss, hiss, hiss, hiss.  
De sitter i sitt eget kiss, kiss, kiss om ingen bytt deras blöja.*

Granskningsnämnden hade förståelse för att inslaget kunde verka stötande för vissa lyssnare. Mot bakgrund av inslagets satiriska karaktär och med beaktande av att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i radion kunde nämnden inte finna att inslaget stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Kontoret

TV4, 2013-02-04

Beslut 13/00199

*Kontoret* var en svensk komediserie med en brittisk förlaga, som utspelade sig på det fiktiva företaget Svensk kontorshygien AB. Det aktuella avsnittet innehöll flera scener med sketcher om bland annat cerebral pares och Downs syndrom. Granskningsnämnden hade förståelse för att innehållet i inslagen kunde uppfattas som smaklöst och stötande av många tittare. Enligt nämndens mening framgick det dock tydligt att udden i inslagen var riktad mot människors attityder och

fördomar. Lämpligheten i att sända inslagen kunde ändå diskuteras med hänsyn till den varsamhet som krävs med inslag som kan uppfattas som uppenbart kränkande mot människor med funktionsnedsättningar. Nämnden saknade emellertid anledning att betvivla att inslagen inte var avsedda att kränka personer med cerebral pares eller Downs syndrom. Mot den bakgrunden och med beaktande av att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i televisionen ansåg nämnden att inslagen inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Ring P1

SR, P1, 2008-12-12 m.fl. dagar

Beslut SB 352/09

I de aktuella *Ring P1*-programmen handlade flera av samtalen om elöverkänslighet. Programledaren sa bland annat följande:

*Jo, men det är ju toppen. Då kan man ju göra sig själv till ett offer och så pekar man på samhället och säger, där är massa elektricitet och ingen förstår mig, jag är jättespeciell, och så kan jag få pension också för att jag är så jättespeciell och inte vill jobba.*

Granskningsnämnden uttalade förståelse för att programledarens raljerande och ifrågasättande kommentarer om elöverkänslighet kunde upplevas som kränkande av personer med de beskrivna symtomen. Nämnden ansåg dock inte att uttalandena var av den karaktären att de stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

Tre ledamöter var skiljaktiga och ville fälla programmet.

## FRIAT

### Grotesco

SVT1, 2007-12-19

Beslut SB 287/08

En sketch i humorprogrammet *Grotesco* inleddes med att eftertexterna började skaka och sedan ersattes av en bild från operativsystemet Windows, där beteckningen XP var utbytt mot bokstäverna CP. I en dialog fick datoranvändaren instruktion om hur han skulle gå in på bildskärmsinställningar och avaktivera "CP-ryck" för att bli av med skakningarna på skärmen.

Granskningsnämnden hade förståelse för att sketchen kunde uppfattas som stötande. Med hänsyn till den varsamhet som krävs med inslag som kan uppfattas som uppenbart kränkande mot människor med funktionshinder kunde lämpligheten

att sända sketchen diskuteras. Nämnden betvivlade dock inte att sketchen inte var avsedd att kränka personer med CP-skada. Mot den bakgrunden och med beaktande av att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i televisionen ansåg nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Hjälp!

TV4, 2007-01-26 m.fl. dagar

Beslut SB 431/07

*Hjälp!* var en humorserie som handlade om personer som led av olika problem och därför besökte en psykolog. En av karaktären var Papa, en svårt stammande patient som också fungerade som psykologens assistent. Vid ett tillfälle skulle Papa berätta vad det fanns att dricka och lyckades till slut skrika "Vichy Noveau". Han sjönk sakta nedåt tills hakan nådde skrivbordet. Fradga kom från hans mun och hamnade på bordet som psykologen torkade rent med en trasa. Papa satt med hakan mot skrivbordet sa efter stor möda "citrus", "päron", "svarta vinbär" samtidigt som han dreglade.

I ett annat inslag knackade Papa på dörren hemma hos karaktären Örjan som hade problem med sin stora aggressivitet. Örjan tog tag i Papas slips, släpade in honom i lägenheten och sa att han hade fått nog av honom. Han satte Papa i en stol, lindade tejp runt Papas bål och armar och sa att han skulle blåsa rent Papas bihålor. Han satte ett signalhorn i Papas mun och tutade. Efter en stund började det ryka ur Papas näsa och det rann en kladdig vätska ur hans öra.

Enligt granskningsnämndens mening var det fråga om en humorserie som byggde på att överdriva och "skruva" situationer intill gränsen för vad som kan anses acceptabelt att skämta om. Nämnden ansåg inte att de aktuella inslagen var utformade på sådant sätt att de uppenbart passerade gränsen för vad som kunde accepteras. Med beaktande av att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i televisionen fann nämnden att inslagen inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Programmet som fortfarande inte får heta Bögradio

SR, P3, 2006-08-03

Beslut SB 812/06

Programmet innehöll ett inslag med ståuppkomikern Anders Celin, som sa bland annat följande.

*Hej allihopa, jag heter Anders Celin och jag tänkte läsa upp ett tal som jag blev ombedd att hålla när min systerdotter tog sin examen på gymnasiet. Kära avgångselever från gymnasiet 2006. Försök inte att ta allt som ni hör på för stort allvar. Om jag bara fick erbjuda er ett enda råd, så vore det detta. Det är bevisat av vetenskapsmän att det finns inga som betar sig så pinsamt och idiotiskt som de personer som tar allting på för stort allvar. Resten av mina råd kan jag bara dela med mig är baserade på mina egna erfarenheter och hoppas de ska förnöja er. [- - -] Förra veckan hade jag jättehäftig sex med en tjej som gick i åttonde klass. Ja, nu vill jag inte att ni missförstår mig, bara för att hon gick i åttonde klass så var hon inte minderårig, hon var över 20 år gammal, men i särskolan räknar man klasserna lite annorlunda. Ja, ni vet inte vad ni gått miste om förrän ni har provat att ha sex med en som har Downs syndrom, det är som de säger, större tunga, större nöje. [- - -] Ge aldrig upp, men kom ihåg att ett nej är alltid ett nej, så se till att välja tjejer som talar lite otydligt, som de med Downs syndrom till exempel. – Men framför allt ta inte allt ni hör på för stort allvar. Jag heter Anders Celin, tack för mig.*

Enligt granskningsnämndens mening framgick det inte helt tydligt att udden i Anders Celins framträdande var riktad mot människors attityder och fördomar. Lämpligheten att sända inslaget kunde därför diskuteras, särskilt med hänsyn till den varsamhet som krävs när det gäller inslag som kan uppfattas som uppenbart kränkande mot människor med handikapp. Nämnden saknade emellertid anledning att betvivla att uttalandena i inslaget inte var avsedda att kränka människor med funktionshinder. Mot den bakgrunden och med beaktande av att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i radion ansåg nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Ring P1

SR, P1, 2006-03-30 och 03-31

Beslut SB 634/06

I programmet *Ring P1* den 30 och 31 mars 2006 handlade flera av samtalen om elöverkänslighet. 13 anmälare ansåg att programledaren uttalade sig om elöverkänslighet på ett okunnigt och nedlåtande sätt och att programledaren var kränkande och diskriminerande.

Granskningsnämnden konstaterade att programledaren vid flera tillfällen uttalade sig på ett raljerande och tillspetsat sätt om elöverkänslighet och nämnden uttryckte förståelse för att detta kunde upplevas som kränkande av personer med de beskrivna symtomen. Nämnden ansåg dock inte att hans uttalanden var av den karaktären att de stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft i SR:s sändningstillstånd.

## Reklaminslag för Sibylla

TV4, vecka 40, 2002

Beslut SB 142/03

I reklamfilmen satt en man bakom ett skrivbord och vid sidan av det satt två poliser. Mannen sa till en av poliserna ”Säg Mongo från Kongo”. Polisen svarade då ”Mongo från Kongo” varvid den förste mannen sträckte ut sin hand och sa ”Lasse från Krim”. Därefter skrattade alla och texten ”Sibylla – värt en omväg” syntes.

Enligt granskningsnämndens mening kunde det ifrågasättas om TV4 iakttagit tillräcklig försiktighet genom uttrycket ”Mongo från Kongo”. Nämnden fann dock inte att uttrycket tedde sig uppenbart kränkande. Inslaget stred därför inte mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

## Pusselbitar

SVT1, 2001-11-19

Beslut SB 208/02

*Pusselbitar* var en svensk serie som handlade om olika relationer. I det aktuella avsnittet samtalade tre killar om tjejer. Två av killarna försökte uppmuntra den tredje att ringa en viss tjej, men han ville inte det eftersom den tjejen var bästa polare med hans syster. Då en av killarna sa ”Och?” svarade han ”Ditt jävla CP”.

Granskningsnämnden konstaterade att den aktuella serien var en SVT Drama-produktion. I program med skriven dialog fick ansvaret att undvika uttryck som kan bidra till att fördomar befästs anses vara särskilt tydligt, menade nämnden. Det kunde ifrågasättas om SVT genom repliken ”Ditt jävla CP” hade iakttagit tillräcklig försiktighet med ett uttryck som kunde uppfattas som uppenbart kränkande mot människor med handikapp. Granskningsnämnden fann dock, om än med viss tvekan, att förekomsten av uttrycket i detta fall inte medförde att det aktuella avsnittet stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Sen kväll med Luuk

TV4, 2000-01-27

Beslut SB 149/00

Programmet innehöll ett inslag med följande dialog mellan en skolpojke och hans mamma.

*(Mamma) – Vad lärde ni er i skolan i dag då? (Pojke) – Vi lärde oss att de feta förpestar våra vattendrag. (Mamma) – Tänka sig. Vad fick ni lära er om det då? (Pojke) – Att när de fetas kroppar kommer i kontakt med vatten så bildas det gifter som rinner ner i avloppet och ut i grundvattnet. De här gifterna dödar alla levande organismer och en dag kommer de fetas vatten också att döda oss. (Mamma) – Jaha, det visste jag inte. (Pojke) – Jo, så är det. Men det finns behållare i alla livsmedelsbutiker där de feta enligt lag måste hålla sitt badvatten. Det är samma behållare som normala människor slänger gamla batterier i. (Mamma) – Okej. [- - -] (Pojke) – Läraren sa att vi aldrig får sluta titta på de fetas vatten för de fetas vatten är en påminnelse om döden och livets förgänglighet. (Mamma) – Tänk vad litet man minns från skolan. Vill du ha en liten kaka till?*

Efter inslaget sa programledaren: ”Ja, det är viktigt med utbildning – skolan – läsa böcker.”

Granskningsnämnden ansåg att inslagets satiriska karaktär framgick. Även om inslaget kunde ha verkat stötande för vissa människor kunde nämnden inte finna att det stred mot bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Soda

SVT2, 1996-05-11

Beslut SB 435/96

Programmet *Soda* handlade om relationer och flera ungdomar berättade bland annat om hur de upplevt sin första kyss. En medverkande kvinnlig krönikör läste en egen dikt som började på följande sätt.

*Dregla inte, då kanske han tror att jag är mongoloid. Man kan vara mongoloid utan att veta. Om det råkar rinna slem nerför hakan, droppa ner på min tröja och på hans tröja då kanske han tror att jag är mongoloid. Skulle du kunna tänka dig att kyssa en mongoloid? Skulle du ha nåt emot det? Nej. Men tänk om han dreglar då, tänk om alla hans munblåsor skulle spricka när jag stoppar in den och hans papiller blir så upphetsade att han sväller upp. Då kräks jag. Tänk om jag spy i hans mun och han spy tillbaka. Bäst att spy innan.*

Efter diktuppläsningen följde en intervju med krönikören som också formulerade en kontaktannons som löd:

*Fin man sökes, fin bil, fint hus, fin släkt. Sökes av icke handikappad ung kvinna.*



Hon avslutade med att säga: ”Ja, just det, det måste man skriva, icke handikappad trevlig ung kvinna.”

Granskningsnämnden konstaterade att inslagen var mycket personligt utformade. Enligt nämndens mening kunde det ifrågasättas om programföretaget hade iakttagit den varsamhet som krävs med program eller inslag som kan uppfattas som uppenbart kränkande mot människor med handikapp. Mot bakgrund av inslagens självironiska ansats ansåg nämnden emellertid att det inte förelåg brott mot bestämmelsen.

## FRIAT

### Äntligen måndag

TV2, 1994-12-26

Beslut SB 201/95

Programmet *Äntligen måndag* innehöll återkommande nyhetsparodier på olika teman. I det aktuella inslaget berättade studioreportern Titt Olle Kalle Koskit om olika nyheter med anspelning på blinda. Det visades också inslag med bland annat blind ambulanspersonal som inte kunde hitta offret och en blind reporter som rapporterade om att Stockholms slott brann, samtidigt som man kunde se två män sitta vid en mindre brasa i bakgrunden.

Granskningsnämnden ansåg att inslagets parodiska karaktär framgick tydligt. Även om inslaget kunde ha verkat stötande för vissa människor kunde nämnden inte finna att det stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### Pernilla & Co

TV2, 1994-10-28

Beslut SB 196/95

Programmet *Pernilla & Co* innehöll ett återkommande inslag med en animerad lerfigur kallat Min åsikt som anknöt till temat för programmet. Det nu aktuella programmet hade boende och vräkningar som tema och i Min åsikt sa ”Lennart Frick, 35 år, Lidingö” följande.

*Tjena! Jag tycker döva inte ska få bo på Lidingö. Dom kan ju ändå inte höra hur tyst och fridfullt det är härute. Och för att få dom att förstå, kör med deras egna språk.*

Samtidigt gjorde han en obscen gest med fingret.

Granskningsnämnden ansåg att inslagets satiriska karaktär klart framgick och kunde inte finna att det utformats i strid med bestämmelsen om att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.



## 5. UPPMANING TILL BROTT M.M.

Bestämmelsen om mediets genomslagskraft innebär också att varsamhet måste iakttas när det gäller program eller inslag som kan uppfattas uppmana till brott eller annat särskilt hänsynslöst beteende eller som innebär ett förhålligande av brott och brottslingar.

### FÄLLT

#### Sverige!

SVT1, 2018-11-17

Beslut 18/04071

I inslaget berättade tre maskerade personer bland annat om hur deras graffiti tolkats av allmänheten och drivkraften bakom den. Under hela inslaget visades bilder på deras graffiti, bland annat bilder på en kråka, från en mängd olika miljöer och platser som den hade förekommit i.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget byggde på de medverkande personernas egna berättelser och uppfattningar om klotter och graffiti, utan att det förekom några kommentarer till eller ifrågasättanden av deras uttalanden. Vidare kom de medverkandes gärning enligt nämndens mening att legitimeras i inslaget genom sättet att skildra när de målade kråkan och genom att det utförligt visades på vilka platser som kråkan tidigare förekommit. Mot den bakgrunden ansåg nämnden att inslaget stred mot bestämmelsen om televisions särskilda genomslagskraft. Att programledaren i påannonseringen av inslaget sa att skaparna av kråkan riskerade både böter och fängelsestraff samt att det kunde handla om skadegörelse ändrade inte den bedömningen.

### FÄLLT

#### Rapport

SVT1, 2017-06-13, kl. 19.30

Beslut 17/01636

Inslaget handlade om två svenskar, A och B, som stred med respektive mot Islamiska Staten i Syrien. I inslaget visades bland annat sms som A skrivit där han uppmanade till terrorbrott i Sverige. Inslaget avslutades med att en terrorexperter intervjuades.

Granskningsnämnden ansåg att nyhetsinslaget innehöll en helt okritisk, i vissa avseenden nästan lättisam, skildring av hur A och B stred på olika sidor i Syrien, med meddelanden där A uppmanade till terrorbrott. Enligt nämndens mening var inslaget utformat så att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Det förhållandet att den medverkande terrorexperthen till viss del satte A:s uppmaning att begå terrorbrott i en större kontext ändrade inte den bedömningen.

## FÄLLT

### **Carin 21:30**

SVT2, 2003-03-05

Beslut SB 360/03

Ett inslag i talkshowen *Carin 21:30* handlade om saker som hör ungdomen till och som programledaren aldrig hade gjort. Hon sa bland annat följande: "Och högst upp på min lista över saker som jag absolut vill ha gjort när jag fyller 40 är att förverkliga den verkliga rockmyten." Därefter visades hur programledaren tillsammans med en annan person slog sönder delar av inredningen i ett hotellrum. I slutet av inslaget sa en speakerröst:

*En hotelltrashing kostar mellan 3 000 och 95 000 kronor beroende på hotellstandard. Den eventuella åtalspunkten är skadegörelse med böter som vanligaste påföljd. Och är du nybörjare rekommenderar vi att du följer med en van guide de första gångerna.*

SVT anförde i yttrande i ärendet att inslaget var avsett som en satir. Enligt granskningsnämnden hade inslaget dock utformats på ett sådant sätt att det satiriska syftet var svårt att uppfatta. I stället gav inslaget genom sin utformning legitimitet åt och uppmuntrade till vandalisering. Nämnden ansåg därför att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FÄLLT

### **Ursäkta röran (Vi bygger om)**

TV4, 2002-03-21 och 04-04

Beslut SB 563/02

I humorprogrammet *Ursäkta röran (Vi bygger om)* förekom två inslag som gick ut på att programledarna skulle utföra olika obehagliga uppdrag. I det första inslaget var uppdraget att "ta fem män på ballen". De båda programledarna begav sig till Sturegallerian i Stockholm, där en av dem gick fram till några förbipasserande män och tog dem i skrevet. En av männen reagerade mycket starkt på det inträffade och frågade i upprörda ordalag programledaren vad han höll på med.

I det andra inslaget var uppdraget att spruta brandskum på en polisbil som stod parkerad utanför en polisstation. Den programledare som skulle utföra uppdraget uttalade starka betänkligheter mot detta men manades på av sin programledarkollega. Efter stor tvekan började han att spruta brandskum på polisbilen men stoppades snart av två poliser som tog honom med sig in på polisstationen.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget från Sturegallerian visade hur en av programledarna antastade några för honom okända män. Även om hans agerande ledde till negativa reaktioner från en av männen ansåg nämnden att inslaget uppmuntrade till och gav legitimitet åt handlingar av detta slag. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

Inslaget med polisbilen hade enligt nämnden en annorlunda utformning. Programledaren gav i detta fall uttryck för starka betänkligheter mot det uppdrag han skulle utföra och inslaget avslutades med att han togs om hand av polisen. Nämnden kunde inte finna att inslaget stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Elbyl

SVT1, 1997-12-21

Beslut SB 238/98

Ungdomsprogrammet *Elbyl* innehöll ett inslag som handlade om graffiti.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget byggde på de medverkande ungdomarnas egna berättelser och uppfattningar om graffitimålning i bland annat Stockholms tunnelbana utan att det förekom några kommentarer till eller ifrågasättanden av detta. Det framgick inte ens att graffitimålning i tunnelbanan är straffbart såsom skadegörelse. Genom sättet att påannonsera inslaget och reporterns kommentarer kom gärningarna snarare att legitimeras och glorifieras. Enligt nämndens mening kunde även vissa av de uttalanden som gjordes i inslaget i övrigt uppfattas som mer eller mindre direkta uppmaningar till brott. Mot denna bakgrund fann nämnden att programföretaget handlat i strid med den hänsyn till mediets genomslagskraft som föreskrivs i sändningstillståndet.

## FÄLLT

### Emma

SR, P3, 1997-07-08

Beslut SB 473/97

I ungdomsprogrammet *Emma* sändes ett inslag med en busringning. Programledaren sa inledningsvis att ett perfekt uppdrag hade hittats för den här veckans tillfälliga panel och läste därefter upp ett brev från en 14-årig lyssnare som önskade att en god busringning skulle göras som inspiration. En av ungdomarna i program-

met ringde ett telefonnummer och ställde mycket närgångna och intima frågor till den 79-åriga kvinna som svarade.

Granskningsnämnden ansåg att bestämmelsen om mediets genomslagskraft måste kunna tillämpas inte bara på uppmaningar till brott utan också på uppmaningar till annat särskilt hänsynslöst beteende. I inslaget utsattes den uppringda kvinnan för närgångna och kränkande frågor. Nämnden ansåg att inslagets utformning var av sådan art att det uppmuntrade och gav legitimitet åt busringning av det här uppenbart hänsynslösa slaget. Mot den bakgrunden fann nämnden att inslaget stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i SR:s sändningstillstånd.

## FÄLLT

### **Stop! - om olydnad**

UR (SVT1), 1996-12-10

Beslut SB 259/97

I programmet *Stop! - om olydnad* medverkade ungdomar från organisationerna Antifascistisk Aktion (AFA) och den så kallade Djuralliansen. De gavs tillfälle att utan några kommentarer eller ifrågasättanden berätta om sina uppfattningar, aktioner som de deltagit i, hur de såg på de använda metoderna etc. Det framgick klart att dessa ungdomar var beredda att begå lagbrott för att nå sina och organisationernas mål och att flera av dem hade dömts för mer eller mindre allvarliga brott. Programmet innehöll också bilder från olika aktioner och demonstrationer, vid några tillfällen kombinerade med texter i rutan som bland annat framhöll att ”civil olydnad” gett oss sådant som allmän rösträtt, tryckfrihet och mötesfrihet samt att AFA och djurrättsaktivisterna var 90-talets ”rebeller”.

Granskningsnämnden ansåg att programmet behandlade starkt kontroversiella frågor så ensidigt att det stred mot kravet på opartiskhet. Den påtalade ensidigheten medförde också att programmet kunde uppfattas som förhårligande av eller uppmaning till brott. Härigenom innebar sändningen enligt nämnden också ett brott mot UR:s skyldighet att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

## KRITISERAT

### **Studio Ett**

P1, 2016-06-15

Beslut 16/01673

Inslaget handlade om att en grupp miljöaktivister hade tagit sig upp på taket på Rosenbad för att protestera mot ett statligt ägt energibolags planer att sälja sin brunkolsverksamhet i Tyskland. I inslaget intervjuades en kommunikatör från

polisen, statsminister Stefan Löfven och en talesperson för miljöaktivisterna. Talespersonen talade bland annat om civil olydnad och hur gruppen hade tagit sig upp på ett av Sveriges mest välbevakade byggnader. Statsministern fördömde aktionen och polisen sa att aktivisterna var misstänkta för bland annat grovt olaga intrång.

Granskningsnämnden konstaterade att utgångspunkten för inslaget var att en grupp miljöaktivister hade kunnat genomföra en aktion på en av Sveriges mest välbevakade byggnader. Nämnden konstaterade vidare att inslaget tog upp en kontroversiell fråga om civil olydnad som demokratiskt verktyg. Nämnden ansåg att programledarnas förhållningssätt mot aktivisternas olagliga aktion var bitvis aningslöst och kunde ge viss legitimitet åt sådan brottslig verksamhet. SR hade därför genom inslagets utformning visat en brist i förhållandet till bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft. Mot bakgrund av att statsministern medverkade och tydligt kritiserade aktionen samt att det framgick att aktivisterna var misstänkta för bland annat grovt olaga intrång stred inslaget dock inte mot denna bestämmelse.

Två ledamöter var skiljaktiga och ville att inslaget skulle frias utan kritik.

## KRITISERAT

### Eftermiddag

Sveriges Radio P4 Örebro, 2015-08-19

Beslut 15/02169

Inslaget var en debatt mellan en företrädare för djurrättsorganisationen Tomma Burar och distriktsordförande för Lantbrukarnas Riksförbund. Bakgrunden var att Tomma Burar genomfört en aktion där organisationen tagit med sig höns från en gård i Örebro län.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget tog upp en starkt kontroversiell fråga. Nämnden ansåg att programledarens förhållningssätt till det som företrädaren för Tomma Burar tog upp var bitvis aningslöst och saknade tillräckligt avståndstagande från organisationens gärning, det kunde snarare uppfattas ge viss legitimitet åt sådan brottslig verksamhet. Sveriges Radio hade därför genom inslagets utformning uppvisat en klar brist i förhållande till bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft. Sett till att representanten för Lantbrukarnas Riksförbund medverkade och tydligt tog avstånd från den brottsliga verksamheten ansåg nämnden dock att programledarens förhållningssätt inte medförde att inslaget stred mot bestämmelsen.

Två ledamöter var skiljaktiga och ville att inslaget skulle frias utan kritik.

## KRITISERAT

### Striptease

Kanal 1, 1995-10-04

Beslut SB 125/96

Den för morderna på Stureplan livstidsdömde A intervjuades i programmet *Striptease*. Intervjun, som var ca 30 minuter lång, hade delats upp i olika avsnitt med följande rubriker: Vägen till Stureplan, Dörrvakten som dödades, De dödande skotten, Flykten, Hoten, Det kriminella livet, Publiciteten, Barnen, Värnplikten, Våldsamheten och Straffet.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget inte handlade om de närmare omständigheterna kring själva morderna eller innehöll någon kritik av utredningar eller domskäl. A:s skuld ifrågasattes inte och intervjun handlade till stor del om hans känslor och upplevelser i samband med morderna och flykten. Han fick emellertid också okommenterat ge uttryck för värderingar som finns i de kriminella kretsar där han rört sig och han uttalade även en del mer eller mindre förtäckta hot. Nämnden ansåg att det härigenom förelåg en brist i förhållande till bestämmelsen om skyldigheten för programföretaget att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft. Vid en samlad bedömning kunde nämnden emellertid inte finna att denna brist var så allvarlig att det förelåg brott mot bestämmelsen.

## FRIAT

### Rapport

SVT1, 2018-02-11

Beslut 18/00515

Inslaget följde en milisledare och hennes milis som deltog i slutstrider mot Islamiska Staten (IS) i Irak. Inslaget hade anmälts av en person som främst var kritisk till framställningen av milisledaren och att det inte framgick att milisen begått en rad grova brott vilka kritiserats av Human Rights Watch.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget förmedlade en bild av att milisgruppen agerade på ett liknande sätt som terrorgruppen IS. Det förekom inga positiva beskrivningar eller något förhållande av A:s eller milisgruppens agerande. Enligt nämnden stred inslaget inte mot kraven på opartiskhet och saklighet eller mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.



## Tankesmedjan

P3, 2017-11-13

Beslut 17/03184

Inslaget i satirprogrammet *Tankesmedjan* handlade om en incident då en radio-kanal i Malmöområdet kapades och en IS-låt spelades. Programledarna pratade om händelsen och spelade även upp delar av låten.

Granskningsnämnden ansåg att mot bakgrund av uppdraget i allmänhetens tjänst bör SR visa särskild försiktighet med att i sändning förmedla sådant material som är framtaget i propagandasyfte, eftersom avsikten med sådant innehåll är att få spridning och i förlängningen påverka människors uppfattningar och handlingar. I det aktuella inslaget spelades vid två tillfällen några sekunder från en låt som enligt en programledare utgjorde jihadist- och terroristpropaganda. Syftet med uppspelningen föreföll vara att få lyssnarna att förstå hur lätt det kunde vara att tycka om eller fastna för melodin, eftersom det enligt en av programledarna var ”en svängig låt, med ett bra beat”.

Nämnden har i andra ärenden där det förekommit terrorbudskap av olika slag bland annat beaktat förekomsten av en varning inför sådana inslag och sammanhanget i vilket budskapen har presenterats. Någon varning förekom inte i det aktuella inslaget. Programledarna tydliggjorde dock allvaret i låtens budskap, problemet med att den just kunde tilltala musikaliskt och vad det var för slags organisation som stod som avsändare. Även om sammanhanget var lättsamt fick SR anses ha tagit tydligt avstånd från IS och låtens budskap på ett sådant sätt som för att visa hänsyn till bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft krävdes.

## Bubber granskar Danmark

TV4 Fakta, 2016-10-15, kl. 10.00

Beslut 16/02815

Programmet ingick i en programserie där programledaren besökte människor som levde ett annat liv än vad han själv gjorde och försökte sätta sig in i deras tillvaro. I det aktuella avsnittet besökte programledaren två danska män som ägde varsin bar i ett distrikt med mycket prostitution i en thailändsk stad.

I programmet samtalande programledaren med en dansk barägare i syfte att ta reda på om han bedrev prostitutionsverksamhet i sin bar. I en sekvens besökte programledaren den bar som den danske mannen ägde och frågade om han fick köpa en av hans tjejer. Programledaren satte sig därefter bredvid en thailändsk kvinna vid ett bord i baren och frågade om de skulle gå därifrån, kvinnan svarade ja och

programledaren och kvinnan gick ifrån baren. Programledaren sa följande (svensk textning).

*Det här känns inte bra, men [namn på A] verkar inte känna sig nedvärderad. Hon är faktiskt rolig, det är inga problem, men jag tycker att det här är fel. Jag vet att det är fel, min kropp vet att det är fel. Jag mår dåligt. Jag vill bara in och försvinna. Det är inget fel på [namn på A], men det känns inte bra att gå med henne på gatan.*

Programledaren och A gick därefter till ett hotellrum. På hotellrummet samtalande programledaren och den thailändska kvinnan om att hon bland annat sålde sexuella tjänster för pengar. Allra sist i programmet sa programledaren följande (svensk textning).

*Det har varit en blandad upplevelse i det danska ghetton i Pattaya. NN och [namn på den andre danska barägaren] verkar tycka att Pattaya är deras kungarike. Men det är falskt och oäkta. Tjejerna betalar priset. De har inga andra möjligheter. De sitter fast i en ovärdig situation.*

Granskningsnämnden ansåg att det måste vara möjligt för programföretagen att skildra och intervjua personer som är involverade i prostitutionverksamhet och lämpligheten att sända ett iscensatt köp av en prostitutionstjänst fick närmast ses som en sådan programetisk fråga som programföretaget fick ta ställning till. Sett till programmet som helhet skedde inte någon uppmaning till brott eller prostitution eller något förhålligande av köp av prostitutionverksamhet. I den bedömningen beaktade nämnden att programledaren i slutet av programmet konfronterade de två danska barägarna samt tydligt tog avstånd från prostitutionverksamhet. Programmet stred därför inte mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i detta avseende.

**FRIAT**

## **Stockholmsnytt**

**P4 Stockholm, 2015-12-06, kl. 8.30**

**Beslut 15/03363**

Det korta nyhetsinslaget handlade om ett återkommande gatukonstprojekt vid namn Kladdventskalendern. Programledaren berättade inledningsvis att projektet syftade till att uppmuntra stockholmarna att upptäcka mer gatukonst och att det var gatukonstnärer som stod bakom. I inslaget medverkade en anonym företrädare för gruppen bakom projektet och i inslaget sades bland annat följande.

*(Anonym företrädare) – Det funkar som så att varje dag så släpps det koordinater, vid tolvtiden och det är då en plats där ett verk finns, där dagens verk är. Och då kan vem som helst gå dit och kolla och sedan kan man då skicka in bilder på det här som vi sedan publice-rar. Och sen... De som är med och letar de är även med i en tävling där folk vinner priser, oftast konst av de konstnärer som är med då.  
(Reporter) – Vart i Stockholm har ni varit hittills? (Anonym företrädare) – Söder, Bromma, Blackeberg. Vi själva vet ju inte alltid var saker är utan det är ju konstnärerna själva som gör precis det de vill göra.  
(Reporter) – Så ni vet inte alls? (Anonym företrädare) – Nej, jag har ingen aning. Vi vet inte förrän konstnären skickar in koordinaterna till oss.*

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget berörde en kontroversiell fråga, och mot den bakgrunden kunde det diskuteras om programföretaget intog ett alltför okritiskt förhållningssätt till hur projektet presenterades av den anonyma företrädaren. Nämnden ansåg dock inte att inslaget i sig uppmanade till brottslig verksamhet eller att på ett annat sätt stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Sommar i P1

P1, 2014-07-21

Beslut 14/01724

Programmet var ett avsnitt av programserien *Sommar i P1* där en poet var programvärd. I programmet varvades inslag där programvärden talade och läste upp dikter med musikinslag. Programmet anmäldes av ett flertal personer som bland annat ansåg att det uppmanade till lagbrott.

Granskningsnämnden uttalade att det av nämndens praxis följer att varje uttalande eller annat inslag som kan uppfattas som kränkande eller stötande inte strider mot sändningstillståndet. Sådana uttalanden är otillåtna endast om det är uppenbart att de passerar gränsen för vad som kan accepteras. Nämnden ansåg inte att programvärdens uttalanden var av sådan karaktär. Nämnden kunde inte heller finna att programvärdens uttalanden innehöll någon tydlig uppmaning till brott eller något förhårligande av brott. Vidare hade granskningsnämnden förståelse för att lyssnare funnit texten i låten "Beväpna er" stötande. Mot bakgrund av den aktuella programformen och att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i radion ansåg nämnden att varken framförandet av låten eller programvärdens uttalanden i övrigt medförde att programmet stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## Verkligheten i P3

P3, 2013-03-21

Beslut 13/00892

Programmet handlade om en rappare från Borlänge som sjöng om att döda jägare och som spelat in en musikvideo där det såg ut som om han slog ihjäl en jägare. I programmet berättade rapparen att han och en vän brukade spåra jägare för att förstöra deras jakt. Delar av rapparens låtar spelades upp och han berättade om innehållet i sin musikvideo.

Granskningsnämnden konstaterade att programmet byggde på rapparens egen berättelse och uppfattning om sin verksamhet. Enligt nämnden framgick det att rapparens våldsamma musikvideo var en del av hans konstnärliga uttryck. Nämnden ansåg inte att rapparen uppmanade till brott och därför stred programmet inte mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## Musikguiden

P3, 2011-11-01, kl. 19.30

Beslut 11/03369

Hiphop-låten ”Tystas ner” innehöll bland annat följande textrader.

*Nu när nazister sitter i vår egen riksdag du vet hur det går för dom  
som kommer hit och låter som Jimmy Jokersson gå och slipa kniven  
och skicka grisen till slakten var på din vakt för jag vet folk som skulle  
sitta för en sverigedemokrat-fitta*

Efter att låten spelats berättade programledaren om producenten och den nya skivan och sa att ”här var ett av våra favoritspår på Musikguiden-redaktionen”.

Granskningsnämnden kunde inte finna att uppspelningen av låten eller programledarens kommentarer innebar en uppmaning till brott eller på annat sätt stred mot bestämmelsen om att ta hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

Programledarens omnämnande av låten som ”en favorit på redaktionen” kunde ifrågasättas eftersom låttexten hade ett politiskt budskap, men nämnden ansåg inte heller att inslaget stred mot opartiskhetskravet.

## Somaliska

Sveriges Radio International, 2011-08-25

Beslut 11/02771

Programmet handlade om personer med somalisk bakgrund som konverterat från islam till kristendomen. I programmets inledande del intervjuades dels en person som konverterat, dels personen A, som uttryckte sitt stöd för religionsfrihet. I programmets andra del diskuterades frågan om konvertiter med bland annat en imam och A. I denna del uttryckte imamen att påföljden enligt islam för en konvertit ska vara dödsstraff. A, som tidigare i programmet hade uttryckt motsatt åsikt, höll med imamen. Programledaren ifrågasatte imamens och A:s ståndpunkt. Programmet anmäldes av 17 personer som ansåg att det förekom uppmaningar att döda kristna.

Granskningsnämnden konstaterade att det inte förekom några direkta uppmaningar till brott i intervjun samt att programledaren vid ett flertal tillfällen ifrågasatte imamens och A:s åsikter i frågan. Vidare beaktade nämnden att programmet i denna del var direktsänt och att SR inte rimligen, mot bakgrund av vad programföretaget uppgett i sitt yttrande om förutsättningarna för intervjun, kunde ha förutsett den vändning samtalet tog. Sammanfattningsvis ansåg nämnden att programmet inte stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## Morgonpasset

SR, P3, 2009-09-23

Beslut SB 978/09

I inslaget samtalade de tre programledarna om det helikopterrån av en värdepeda som ägt rum i Västberga i södra Stockholm samma morgon. En av programledarna (A) beskrev målande hur rånet hade gått till och fortsatte.

*Det är ju skithäftigt! Jag vet att det är fler människor som läst det här och hört det här och är såhär, pretty impressive. Ja, nej, det är inte ganska coolt, eller jo, det är ganska coolt, eller nej det är fan, nej just det jag kan bara säga att det är ganska coolt. Jag vill inte uppmana till rån. Men jag säger, det är ganska häftigt.*

Under samtalet beskrev A rånet som ”coolt”, ”sjukt coolt” och ”ganska grymt” vid ytterligare några tillfällen. I samband med en diskussion om varifrån helikoptern kom sa han vidare att han skulle bli grymt besviken om det visade sig att rånarna hyrt helikoptern och lämnat pass eller legitimation i pant. En annan programledare framhöll att man inte behövde tycka rån är ok bara för att man tycker att tillvägagångssättet är imponerande.

Granskningsnämnden konstaterade att programledare A kommenterade gärningsmännens tillvägagångssätt i tillspetsat positiva ordalag i inslaget. Även om samtliga tre programledare var ense om att rånarnas tillvägagångssätt var imponerande, tog de samtidigt uttryckligt avstånd från den brottsliga handlingen. Nämnden, som även beaktade att *Morgonpassets* lyssnare torde vara väl medvetna om att programmet är ett lättare underhållningsprogram med en kommenterande och provokativ karaktär, fann vid en samlad bedömning att någon överträdelse inte skett av bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Verkligheten i P3

SR, P3, 2008-08-17

Beslut SB 132/09

Inslaget handlade om plogbillsrörelsen och dess syn på civil olydnad. Det innehöll ett reportage om 23-åriga NN som tillsammans med fyra andra aktivister hade brutit sig in på Saab Microwave Systems anläggning i Mölndal för att i protest mot företagets vapenexport plantera ett fikonträd inne på fabriksområdet. De var nu alla åtalade för detta intrång. Reportaget följde NN under en fest för plogbilsaktivister som hölls dagen före rättegången, under hans förberedelser inför rättegången och under förhandlingarna i tingsrätten. Inslaget innehöll även ett avsnitt där programledaren och reportern diskuterade syftet med den aktion NN hade deltagit i och om aktioner av detta slag var en effektiv protestmetod.

En anmälare ansåg att inslaget innehöll en okritisk hyllning av plogbillsrörelsen.

Granskningsnämnden konstaterade att reportaget skildrade NN:s förberedelser inför den rättegång som skulle äga rum mot honom och fyra andra aktivister dagen efter. Det framgick att NN själv kände en viss kluvenhet till den aktion han stod åtalad för och reportern beskrev också de negativa konsekvenser som en fällande dom skulle kunna få för honom. Nämnden ansåg inte att inslaget tog ställning för eller glorifierade plogbillsrörelsen och dess aktionsmetoder på ett sätt som stred mot bestämmelserna i SR:s sändningstillstånd.

## FRIAT

### Jackass: The movie

TV4, 2006-04-28, kl. 16.55

Beslut SB 715/06

I filmen *Jackass: The Movie* utsatte de medverkande männen sig själva och varandra för olika stunttrick, ibland filmade med dold kamera. Filmen innehöll bland annat följande inslag.

- En man snattade varor i en butik och fortsatte trots att han blev påkommen.
- En man gick en boxningsmatch, blev slagen till marken och tvungen att sy ett blodigt sår i huvudet.
- En man fyllde en glasstrut med snö, urinerade på den och åt sen upp den. Någon knuffade och sparkade till honom och därefter kräktes han.
- En av männen förde upp en leksaksbil i ändtarmen. Därefter gick han till en klinik och lät sig röntgas.
- En ”trailer” inför *Jackass son år 2063* visades. Bland annat kastades kroppar iväg, blod skvätte och ett huvud rullade efter att en bil hade kört på en person.

Granskningsnämnden ansåg att det fanns inslag med visst våld men att de inte var så skrämmande att de stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft. Nämnden konstaterade också att filmen innehöll inslag där brott begicks och inslag med hänsynslösa beteenden. Enligt nämnden kunde det antas att många barn tittar på tv under tidig kvällstid. Det kunde därför diskuteras om tidpunkten för sändningen av filmen var lämplig. Vid en samlad bedömning ansåg dock nämnden att inslagen inte stred mot bestämmelsen.

En ledamot var skiljaktig och ville fälla sändningen av filmen.

## FRIAT

### Rundgång

SVT2, 2006-02-01

Beslut SB 426/06

Ett inslag i hårdrocksprogrammet *Rundgång* innehöll en intervju med sångaren i black metalgruppen Marduk. Under intervjun pratade reportern och sångaren om Marduks musik och hur det var att bryta ny mark inom black metal-genren som de ansågs ha gjort. I inslaget spelades flera sekvenser upp med gruppens musik. Två sekvenser visade när gruppen framförde låten ”The hangman of Prague”.

En anmälare ansåg att det i låten framfördes en hyllning till nazistledaren Reinhard Heydrich och hon kritiserade att det inte förekom någon problematisering eller diskussion om Förintelsen i programmet.

Granskningsnämnden ansåg att texten i låten inte entydigt kunde sägas vara av propagandistisk art. Det sammanhang den förekom i ansåg nämnden inte heller var sådant att inslaget kunde anses innefatta en uppmaning till brott eller propaganda för det nazistledaren Heydrich stod för. Mot den bakgrunden ansåg nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## MTV – Up North

TV4, 2003-06-30

Beslut SB 717/03

I musikprogrammet *MTV-Up North* berättade programledaren att hon fått klagomål för att hon var för negativ mot artisterna och att hon därför skulle försöka säga något trevligt om artisterna i veckans program. Innan videon med gruppen Equicez visades sa programledaren:

*Nåt snällt om Equicez? Fem One ställer alltid upp för sina vänner.  
Titta här.*

Därefter visades ett klipp med artisten Fem One som sa (i svensk översättning):

*Min polare fick stryk av några vakter och polisen kom. Det var hysteriskt. Jag lappade till dem.[--] Jag lärde mig inget i fängelset. Jag nitar gärna en snut.*

Granskningsnämnden ansåg att inslaget visserligen framställde artistens inställning till våld mot polisen på ett positivt sätt. Inslaget kunde dock inte anses innehålla någon uppmaning till brott eller något sådant förhållande av brott och brottslingar att det stred mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

## Bästa formen

SVT2, 2003-01-14

Beslut SB 325/03

Programmet *Bästa formen* innehöll ett inslag med rubriken ”Veckans sämsta form”. Programledaren sa:

*Sämst form tycker vi att Postens nya färgfattiga postlådor får bli. Här försvann en av stadsbildens tydligaste signaler, den starkt lysande gula postlådan, till förmån för blyga dvärgar som nu kommer att ge alla brevbärare trasiga ryggar när de ska tömma lådorna.*

I bild visades en av Postens nya brevlådor och programledaren sa att alternativa användningsområden kunde dyka upp. En bildsekvens visades med programledaren som gick fram till brevlådan, ställde sig framför den med ryggen mot kameran och, enligt vad det föreföll, urinerade i brevlådans inkast.



Granskningsnämnden ansåg att det sätt på vilket betygsättningen av brevlådorna tog sig uttryck onekligen kunde ifrågasättas. Många tittare kunde ha funnit inslaget anstötligt. Nämnden ansåg emellertid att inslagets utformning inte var sådan att det innebar en uppmaning till eller gav legitimitet åt skadegörelse eller något annat brott. Inslaget stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Folkhemsdesperadon

TV4, 2001-08-29

Beslut SB 463/01

Programmet handlade om Clark Olofsson och hade enligt påannonseringen syftet att ge en bild av mediauppbådet kring Olofsson från 1966, då han för första gången förekom på löpsedlarna, fram till i dag.

Granskningsnämnden konstaterade att Olofsson gavs tillfälle att på ett raljant och självupptaget sätt berätta om sitt liv i grov kriminalitet. Även flera av de medverkande uttalade sig i positiva ordalag om Olofsson. Nämnden ansåg därför att det kunde diskuteras om inte programmet bidrog till en glorifiering av Olofsson och hans brottslighet. Det framfördes emellertid också en del kritik mot Olofsson och framförallt mot medierna som genom ett okritiskt förhållningssätt hade medverkat till den bild han lyckats skapa av sig själv. Vid en samlad bedömning kunde granskningsnämnden därför inte finna att programmet stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### Pippirull och Ketchup

SR, P3, 2001-03-02 och 03-05

Beslut SB 241/01

I båda programmen spelades hiphop-låten "Ring polisen!" med gruppen Sedlighetsroteln. Texten innehöll bland annat följande.

*Skjut snuten, ja, ja. Vi skickar dem till akuten blam, blam, blam. [- - -]  
Terrorister i uniform på uppdrag av Sveriges stat som håller dom när  
de spöar klottrare och går hem efter jobbet till en hobby som blottare.  
Jävla fascist! Jävla fascist!" [- - -] "När polisen kommer så får de sex  
skott genom vindrutan på Volvon och en kula genom motorhuven  
ut genom ratten. Genom snuten som satt där och han bakom blir  
skjuten i axeln. Stapplar ut och stupar i backen tappar vapnet som  
avlossas och kulan studsar han blir skjuten i nacken.*

Granskningsnämnden hade förståelse för att många lyssnare reagerat mot hip-hoplåten text och kunde finna den anstötlig. Nämnden kunde emellertid inte finna att den uppmanade till brott eller på annat sätt stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **P1-morgon och Studio 4, Radio Östergötland**

SR, P1/P4, 1999-06-02 och 06-08

Beslut SB 359/99

I inslagen intervjuades ett par interner på Hall om sina reaktioner på att två poliser skjutits av bankrånare i Malexander. De sa bland annat att de flesta interner hade tyckt att det som hänt var bra och att de inte tänkte på de dödade poliserna som individer utan endast att själva polismyndigheten förlorat några män. Vidare ansåg de att:

*[...] en sådan här händelse [...] ingår i det paketet man vill ha. Vill man ha hårdare straff [...] och om alla ska in då på så lång tid som möjligt, i det paketet ingår hårdare kriminalitet också [...] då får man acceptera att sådana här saker händer.*

De tyckte att poliserna kunde ha undvikit situationen genom att agera på ett annat sätt än de gjorde och hävdade att det vid lägre straffsatser var mindre troligt att man sköt en polis och riskerade livstid, än om man fick 10–14 års fängelse för ett rån.

Granskningsnämnden konstaterade att det av inslagen framgick att de intervjuade var grova brottslingar som uttalade sina egna åsikter. De två internerna fick dock relativt okommenterat ge uttryck för sina värderingar och fångarnas åsikter om polismorden. Nämnden ansåg att det kunde diskuteras om inte internernas uttalanden på något sätt borde ha kommenterats eller bemötts. Vid en samlad bedömning ansåg nämnden dock inte att det förelåg något brott mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### **Varan-TV**

SVT1, 1997-04-10

Beslut SB 360/97

*Varan-TV* var en serie underhållningsprogram som vände sig till ungdomar i åldern 16–30 år. Det anmälda programmet hade underrubriken ”Rollspel och sänt” och innehöll bland annat en sketch om gravskändning. I sketchen visades hur några män vält omkull gravstenar och hackade och grävde i marken. Medan detta

pågick uppträdde en sminkad man iförd vit kostym och tre vitklädda änglar på platsen och började dansa runt männen.

Enligt SVT:s yttrande var syftet med den aktuella sketchen bland annat att provocera till eftertanke kring vad tristess och sysslolöshet innebär i form av uppdämd destruktivitet. Enligt granskningsnämndens mening hade sketchen emellertid utformats på ett sådant oklart sätt att det avsedda syftet var svårt att uppfatta. Inslaget absurda karaktär fick dock anses ha framgått tillräckligt tydligt. Nämnden kunde vid en samlad bedömning inte finna att inslaget utformats på ett sådant sätt att det förelåg brott mot bestämmelsen om televisionens genomslagskraft.



## 6. FARLIGT/OLÄMPLIGT BETEENDE

### FÄLLT

#### Buskul

SVTB, 2011-04-22

Beslut 11/01049

I inslaget visades hur barn kunde busa med sin familj genom att gömma sig i soptunnan och skrämna dem när de skulle slänga soporna.

Granskningsnämnden ansåg att det bus som skildrades måste betraktas som klart farligt. Med beaktande av att programmets grundidé var att inspirera och uppmuntra barn till att utföra olika ”bus-streck” förelåg det stor risk att barn tog efter det beteendet som visades. Nämnden ansåg därför att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

### FÄLLT

#### Wild Kids

SVT1, 2010-04-10

Beslut 10/00024

*Wild Kids* var en äventyrsserie i vilken barn levde vildmarksliv och sattes på prov i tävlingar där problem av olika slag skulle lösas. Innan det anmälda programmet började sa programpresentatören.

*Hör ni, det här första programmet är väldigt spännande och lite läskigt. Ni vet att man aldrig ska leka på tågspår. Ni får inte pröva det själva. Den utmaningen i programmet var noggrant planerad och förberedd med hög säkerhet. Nu börjar äventyret.*

I programmet hade två barn fått i uppdrag att hitta och rädda andra barn som satt fastlåsta i skogen i anordningar av trä, vilka var placerade så att barnen hade armarna uppsträckta över huvudet. Huvor i material som såg ut att vara juteväv var trädgård över deras huvuden. Ett av barnen var fastlåst i ett träd invid en tågräls.

Över rälsen fanns en skylt med ett matematiskt problem, vars lösning gav rätt kod till låset. Barnen stod på rälsen och försökte räkna ut talet. De hann precis lista ut koden och befria barnet innan tåget passerade och skylten krossades. I samband med att eftertexterna visades vid programmets slut lästes följande text:

*Wild Kids är en äventyrsserie med dramatiska inslag och säkerheten var väldigt hög under inspelningen. Det förekommer inslag i programmet som du inte bör försöka göra själv.*

Granskningsnämnden uttalade att *Wild Kids*, som visade barn i verkliga situationer, var ett program som i högre grad än program med rent fiktiv handling kunde antas inspirera tittarna att pröva de beteenden som visades. Nämnden ansåg att programmet stred mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

Varningen som utfärdades för lek på tågspår var inte placerad i anslutning till den del av programmet där barn befann sig på tågspår. Därför var inte varningen tillräcklig för att tydliggöra för barn i målgruppen att lekar på eller i närheten av tågspår är mycket farligt. Det kunde heller inte förväntas att målgruppen insåg faran med att imitera lekarna med huvor och fastläsningsanordningar som visades. Varningen i slutet var inte tillräcklig för att upplysa om faran och att avskräcka barn från att ta efter beteendet.

Nämndens ordförande var skiljaktig och ville fria programmet i den del där fastlåsta barn visades.

## FÄLLT

### Hej hej sommar

SVT1, 2008-06-12

Beslut SB 825/08

I ett avsnitt av sommarlovsprogrammet *Hej hej sommar* berättade programledaren Sandra att hon hade planerat en ”torrsimskola”. Hon tog fram en hink fylld med vatten och sa åt programledaren Svante att han måste doppa huvudet fem gånger för att få märket Baddaren. Sandra tryckte ner Svantes ansikte i hinken två gånger. Andra gången tryckte Sandra med båda händerna och höll Svantes ansikte under vattnet i 4-5 sekunder.

Att trycka ner och hålla kvar en persons ansikte i en vattenfylld hink var enligt granskningsnämnden ett klart farligt beteende som det fanns risk att barn tog efter. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft. Att programledaren mycket kort kommenterade agerandet nästföljande dag och sa att det kunde vara farligt ändrade inte den bedömningen.

**Philofix****Barnkanalen, 2013-11-18, kl. 18.30****Beslut 13/02662**

I avsnittet som handlade om att göra fula pyssel, gjorde programledare om en docka till en lampa. I inslaget förklarade programledaren att man behövde en sax och en docka. Programledaren höll upp en docka och sa "för nu är slutet nära" samtidigt som hon stack ned saxen i dockan och klippte ett hål i dockans bakhuvud och bål. Därefter satte hon in en ljusslinga i dockans ögon och mage.

Anmälarna ansåg sammanfattningsvis att programledaren "torterade" och "styckmördade" en docka som var lik en riktig bebis. Flera anmälare ansåg även att det fanns en risk för att barn tog efter programledarens pyssel och kunde utföra samma sak på en riktig bebis.

Granskningsnämnden hade förståelse för att inslaget med dockan kunde uppfattas som obehagligt och skrämmande för vissa tittare. Nämnden ansåg emellertid att inslaget inte uppmanade till att skada andra människor eller att det i något annat avseende som anmälarna tog upp var utformat på ett sätt som medförde att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

**Philofix****SVTB, 2012-10-15****Beslut 12/02125**

I programmet bakade programledaren en kaka som förutom vanlig kaksmet, hackad choklad och kakbitar även innehöll ett par leksaksdinosaurier av hårdplast. SVT uppgav i sitt yttrande att redaktionen inför sändningen av det aktuella inslaget hade kontaktat en expert som förklarat att den typ av hårdplastleksaker som användes i kakan inte avgav giftiga gaser eller smälte när de gräddades i en ugn.

Granskningsnämnden ansåg att lämpligheten i att sända ett kakbak av det slag som skildrades i det aktuella inslaget kunde diskuteras. Vid en sammantagen bedömning kunde dock nämnden inte finna att beteendet var av sådant slag att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## För alla åldrar

SVTB, 2011-02-10

Beslut 11/00398

I ett inslag, med både verkliga skådespelare och dockor, blandade dockkarakteren Farfar en stor mängd medicin (tabletter och kapslar) med mjölk i en hushållsmixer. Därefter stoppade han ner sugrör i kannan och började dricka.

Granskningsnämnden ansåg inte att framställningen var sådan att risken för att barn skulle ta efter beteendet var så betydande att den medförde att programmet stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Rampljuset och Bobster

SVTB, 2008-11-07, kl. 19.30 och 11-11, kl. 17.30

Beslut SB 328/09

I barnprogrammen *Rampljuset och Bobster* visades ett inslag med en fakir som utförde konstner inför en barnpublik. Fakiren krossade och åt av en glödlampa, lät använda en häftpistol på sin överarm och stack en hattnål genom huden i underarmen.

Granskningsnämnden ansåg att fakirens agerande i barnprogrammen var ett farligt beteende. Upplevelsen av fakirkonsterna mildrades dock genom det sammanhang i vilka de förekom och inslagen hade inte utformats på ett sådant sätt att de uppmuntrade barn att ta efter beteendet. Dessutom betonades det vid upprepade tillfällen i programmen att detta inte var något som man skulle pröva hemma. Därför fann nämnden inte grund för slutsatsen att risken för att barn skulle ta efter beteendet var så betydande att inslagen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## Nu är det Nu

SVT1, 2000-02-19

Beslut SB 195/00

I ett inslag i barnprogrammet *Nu är det Nu* höll en liten flicka i sexårsåldern på med en räkneövning. Hon höll en pinne med fem marshmallows upprädda. Först räknade hon antalet nerifrån och upp från ett till fem varefter hon stoppade den ena efter den andra i munnen och de räknades därefter uppifrån och ner. Siffrorna visades också i bild.

En anmälare hade i ett *Oprah Winfrey*-program hört att en liten flicka hade omkommit av syrebrist i samband med en lek där det gällde att stoppa så många marshmallows i munnen som möjligt. Han ansåg mot denna bakgrund att liknande inslag inte skulle sändas i tv.

Granskningsnämnden ansåg att bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft också fick anses innefatta visandet av klart farliga beteenden i barnprogram. I detta fall visades ett beteende som i vart fall framstod som olämpligt. Programföretaget hade tydligt också varit av den uppfattningen eftersom man redigerat bort inslaget inför repressändningen. Nämnden kunde dock inte finna grund för slutsatsen att beteendet var så farligt och risken för att barn skulle ta efter beteendet så betydande att inslaget stred mot bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### **NU för unga döva**

UR (Kanal 1), 1995-04-27

Beslut SB 508/95

I programmet *NU - för unga döva* visades en videofilm producerad av några skolflickor med dolda kameran-teknik. Filmen innehöll några korta avsnitt där en flicka bland annat sprutade vatten i nacken på en äldre man med en sprayflaska och strax efter på en kvinnlig patrullerande polis, som av vad som framgick blev mycket arg. I det sista avsnittet spelade en av flickorna död och de andra flickorna chockade. Flera förbipasserande personer stannade och försökte hjälpa till. När en ambulans kom till platsen sprang flickorna därifrån. I en kommentar efter ambulansutryckningen berättades att någon person hade ringt efter ambulansen utan flickornas vetskap. Avslutningsvis framgick att programledarna blev positivt överraskade av videofilmen.

Granskningsnämnden konstaterade att flickornas beteende vid inspelningen hade föranlett en onödig ambulansutryckning. Detta borde på något sätt ha uppmärksamrats av programledarna i samband med uppspelningen. Programledarnas reaktion på filmen kunde enligt nämnden eventuellt tolkas som att flickornas agerande inte var olämpligt. Av den kommentar som en av flickorna gjorde efter avsnittet med ambulansen framgick dock att den vändning som händelsen fick inte hade varit deras avsikt. Nämnden kunde vid en samlad bedömning inte finna att den omständigheten att programledarna inte tog avstånd från flickornas handlande innebar något brott mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.





## 7. SPRÅKBRUK

Bestämmelsen om mediets genomslagskraft har tidigare ansetts innefatta ett krav på att svordomar ska undvikas i radio- och tv-program i andra sammanhang än där de är motiverade av konstnärliga krav eller ett äkthetsvärde. Granskningsnämnden bildades 1994 och har inte under sin tid fällt något inslag på grund av förekomsten av svordomar.

När det gäller inslag som innehåller könsord har nämnden ansett att det i första hand är en fråga för programföretaget att avgöra om och när denna typ av inslag kan sändas.

### FRIAT

#### Deluxe

SR, P3, 2006-10-11

Beslut SB 75/07

I humorprogrammet *Deluxe* förekom ett inslag där en person imiterade vinexperten Bengt Frithiofsson. Hans betygssättning gällde dock i detta fall inte viner utan kvinnliga könsorgan. ”Bengt Frithiofsson” berättade att han hade varit ute och ”slickat fitta” hela dan och att han bland annat haft nöjet:

*[...] att stiffta bekantskap med en mogen fitta från Bordeaux, en synnerligen svulstig upplevelse, en lätt underton av kiss som liksom dröjer sig kvar på läpparna*

Han berättade också att han i somras hade fått med sig ”ett par härliga fittor” hem från Tokajområdet i Ungern. På fråga hur de smakade svarade han att Tokaj kallades för det brända lädrets region och att det gick igenom i fittorna också. Han fortsatte:

*Till en början slås man av den näst intill sandiga strävheten som sedan bryts av brutalt av en källardoftande, jordig bouquet som slår emot en. Riskerar att bli lite sötslig i längden, men i små, små doser så är det här den perfekta fredagsfittan.*

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget innehöll ett språkbruk som säkert kunde uppfattas som smaklöst och stötande av många lyssnare. Lämpligheten i att sända ett inslag med detta innehåll på dagtid då det kunde höras av barn kunde enligt nämnden diskuteras. Inslaget gick dock inte så långt att det stred mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft. Enligt nämndens mening var det i första hand en fråga för programföretaget att avgöra om och när denna typ av inslag kan sändas.



## 8. MEDIETS GENOMSLAGSKRAFT – ÖVRIGT

### FÄLLT

#### Hej Domstol!

SR, P3, 2004-03-15

Beslut SB 428/04

En av programledarna för *Hej Domstol!* påstod att han hade fått ett mejl från TT enligt vilket kungen hade avlidit. De andra programledarna övertygades och uppmanade teknikerna att spela SR:s så kallade kungadöds-CD. Därefter hördes ljudsignalen för *Ekot* och en speakerröst sa.

*Detta är ett officiellt meddelande från Sveriges Radio. Hans Majestät Konungen har i dag hastigt avlidit. Sveriges Radio beklagar sorgen och spelar ett stycke andaktsmusik.*

Därefter följde musik som avbröts efter en kort stund och programledarna uppgav att det var fel att kungen skulle vara död och de kritiserade sin kollega för att han hade lurat dem.

Granskningsnämnden konstaterade att SR har ett public service-uppdrag från statsmakterna som bland annat innebär att förmedla viktiga nyheter och sända meddelanden av vikt för allmänheten. Nämnden ansåg att man genom att använda Ekosignaturen vid inledningen till meddelandena gav lyssnarna det felaktiga intrycket att det rörde sig om ett autentiskt meddelande, vilket kunde undergräva förtroendet för SR:s uppgifter i detta avseende. Nämnden ansåg att inslagen därigenom stred mot kravet att ta hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

>> Jämför nämndens bedömning i beslut 11/03877 (s. 166).

**Transit**

SR, P3, 2002-04-07

Beslut SB 610/02

Ett inslag i ungdomsprogrammet *Transit* handlade om frivillig tjänstgöring i den israeliska armén. En reporter intervjuade en företrädare för en stiftelse som organiserade frivilliga som arbetare i israeliska försvaret. Programledaren sammanfattade härefter stiftelsens verksamhet, vilken framhölls i mycket positiv dager. En företrädare för Sveriges kristna råd medverkade också i inslaget och berättade om sitt följeslagarprogram som innebar att ge stöd till både palestinier och israeler.

Enligt granskningsnämndens mening framhölls stiftelsens verksamhet, särskilt genom programledarens sammanfattning, i mycket positiv dager. Den efterföljande intervjun med företrädaren för Sveriges kristna råd gav intrycket av att volontärarbete i den israeliska armén var ett jämställt alternativ till annan frivillig hjälperksamhet. Enligt nämndens uppfattning kunde inslaget närmast liknas vid reklam för stiftelsens värnverksamhet eller i vart fall en uppmuntran till unga människor att ta tjänst i ett annat lands armé. Enligt nämndens mening måste ett inslag som närmast fick karaktären av en värnverksamhetsannons för en stridande armé anses stå i strid med bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

**SVT Nyheter**

SVT1, 2017-04-07, kl. 15.30-18.00

Beslut 17/01058

Sändningen var en direktsänd rapportering med anledning av att en lastbil kört på människor på Drottninggatan i centrala Stockholm. I sändningen framfördes av reportrar och programledare vid flera tillfällen uppgifter, bland annat om skottlossning runt om i Stockholm, som uppgavs vara obekräftade. Därtill uppgavs det att polisen bekräftat skottlossning och skjutningar vid Fridhemsplan.

Granskningsnämnden konstaterade inledningsvis att SVT har ett uppdrag att verka i allmänhetens tjänst vilket bland annat formuleras genom villkoren i sändningstillståndet. Att bedriva nyhetsverksamhet är ett centralt villkor för SVT och bolagets trovärdighet som nyhetsförmedlare har stor betydelse för allmänhetens förtroende för public service.

Nämnden uttalade att frågan om det var förenligt med kravet på saklighet och bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft, att i ett nyhetsprogram sprida obekräftade uppgifter på så sätt som skedde, borde bedömas utifrån den speciella situation som rådde. Nämnden konstaterade i detta avseende att SVT direktsände

med anledning av en exceptionell och dramatisk nyhetskändelse. I sändningen framgick det vidare klart att rapporteringen befann sig i ett inledningsskede. Nämnden ansåg att det i en sådan situation måste vara möjligt för SVT att förmedla uppgifter som inte kunnat verifieras, förutsatt att detta görs tydligt för publiken. Genom att det löpande och vid upprepade tillfällen uppgavs att uppgifter var obekräftade och att företrädare för programföretaget påpekade att redaktionen försökte reda ut vilka uppgifter som kunde bekräftas utifrån den stora mängd information som inkom till SVT, fick publiken tillräckligt tydligt anses ha informerats om uppgifternas beskaffenhet. Sändningen stred därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Sändningen fälldes dock i fråga om saklighet då en reporter och programledaren felaktigt uppgav att polisen bekräftat skottlossning.

## FRIAT

### Aktuellt

SVT2, 2015-11-17

Beslut 15/03189

Inslaget, som sändes fyra dagar efter terrorattentaten i Paris, handlade om hur tonen skärpts i Frankrike gällande hur man skulle komma åt Islamiska staten (IS). I inslaget intervjuades ordföranden för en säkerhetspolitisk tankesmedja. I slutet av intervjun sa ordföranden följande gällande hur unga européer som strider för IS i Syrien och Irak ska stoppas.

*Vi måste döda alla européer som strider mot oss i Syrien och Irak innan de återvänder och dödar oss. Det tar emot för politikerna att säga så, men dagens situation kräver det.*

Inslaget avannonserades på följande sätt av programledaren. ”[...] hårda ord i Frankrike.”

Granskningsnämnden konstaterade att ordföranden genom sin avslutande kommentar gav uttryck för en kontroversiell åsikt som kunde uppfattas som stötande och att det kunde diskuteras om SVT genom att sända inslaget så okommenterat som skedde, tagit tillräcklig hänsyn till bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden ansåg dock inte att inslaget stred mot bestämmelsen.

## Borås – Mitt i smeten med Mikael Olmås

Sveriges Radio P4 Sjuhärad, 2011-12-21

Beslut 11/03877

I årets sista program av *Borås – Mitt i smeten med Mikael Olmås* gick programledaren och hans bisittare igenom årets viktigaste händelser och hur de hade avtecknats i programmet. De sände då ett inslag som handlade om att kungen abdikerade. Inslaget lät till sin utformning som ett autentiskt nyhetsinslag och det var inte omedelbart uppenbart för lyssnarna att det var ett påhittat inslag. Granskningsnämnden konstaterade att det aktuella inslaget till sin utformning kunde ge det felaktiga intrycket av att det var fråga om ett autentiskt nyhetsinslag. Nämnden ansåg dock att det på ett tillräckligt tydligt sätt framkom att inslaget förekom i ett humoristiskt sammanhang och att inslaget därför inte stred mot kravet på saktlighet eller bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

>> *Jämför nämndens fällande bedömning i SB 428/04 (s. 163).*

## Världens konstigaste plastikoperation – och jag

TV4, 2011-03-06, kl. 18.00–19.00

Beslut 11/00582

I den brittiska dokumentären träffade en reporter tre personer som hade gått till överdrift med plastikkirurgi. De medverkande personerna redogjorde för operationer som de genomgått och som de planerade att genomgå. Programmet innehöll även en sekvens där en av de medverkande visade upp bilder på sig själv som förekom i en porrtidning.

Enligt nämndens mening kunde lämpligheten i att sända ett program som på ett spektakulärt och sensationellt sätt skildrade människor med extrema beteenden och som ”missbrukade” plastikoperationer – på en tid då barn kunde ta del av det – diskuteras. Programmet innehöll dock ett problematiserande kring de medverkande personernas extrema fixering vid sitt utseende och innebar enligt nämnden inget förhålligande eller uppmaning till ett ohälsosamt beteende. Nämnden kunde mot den bakgrunden inte finna att programmet i det avseendet stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

De sekvenser där bilder från en porrtidning förekom som hastigast i programmet innebar heller inte någon överträdelse av bestämmelsen.

>> *Jämför nämndens fällande bedömning av ett avsnitt i serien *Min förstörda kropp*, 16/02816 (s. 49).*

## Bingo Royale

SVT1, 2006-11-18

Beslut SB 76/07

I programmet förekom bingodragningar, sketcher och musikunderhållning. I en av sketcherna satt en tjej i knäet på en man och de kysstes. Följande sades.

*(Man) – Men vad är det? (Tjej) – Åh, strunt i det. [De fortsatte kyssas.] (Man) – Men vad är det? (Tjej) – Det är bara, det känns lite konstigt. (Man) – Vad då? (Tjej) – Men, att du är min pappa. (Man) – Nä men, vi har ju snackat om det här innan. (Tjej) – Jag vet. Jag vet. Förlåt, förlåt. Vi struntar i det. Förlåt. [De fortsatte kyssas.] (Tjej) – Vad härlig du är pappa.*

Enligt granskningsnämndens mening gav den aktuella sketchen uttryck för en aningslös syn på incest och sexuella övergrepp. Nämnden kunde emellertid inte finna att inslaget var sådant att det omfattades av bestämmelsen om mediets genomslagskraft enligt den praxis som har utbildats kring bestämmelsen. Enligt nämndens mening skulle det bära för långt att utsträcka tillämpningsområdet till att omfatta detta slag av innehåll. Det måste i stället vara en fråga för programföretaget att avgöra om sådana inslag bör sändas.

## Pippirull

SR, P3, 2000-02-05

Beslut SB 178/00

I inslaget "Veckans nyhetssammanfattning med Mikael Persbrandt", i vilket en av programledarna imiterade skådespelaren Mikael Persbrandt, spelades det upp ett uttalande av handelsminister Leif Pagrotsky rörande den så kallade Boforsaffären. Detta uttalande kommenterades sedan av den fiktive Mikael Persbrandt. Inslaget hade följande lydelse.

*(Persbrandt) – Ja, ursäkta. I dag arrangeras ett nytt storseminarium i Stockholm. Internationella vapenhandlare, höga militärer och regeringsrepresentanter ska diskutera världens vapenhandel. Handelsminister Leif Pagrotsky säger så här apropå den fortfarande mörkade Bofors/Indien-affären. (Pagrotsky) – Att svenska regeringen skulle ha låtit bli att göra vad den kan eller att jag ska – som är ansvarig minister för det här området – skulle ha medverkat eller att hemlighålla det här det betraktar jag som en förolämpning. (Persbrandt) – Du ska få för förolämpning! Kom hit så ska jag pissa på dig din lilla jävla dvärg. Bu! Ha, ha, ha.*

Granskningsnämndens ansåg att det var uppenbart att många lyssnare kunde ha funnit inslaget anstötligt och smaklöst. Det hade också utformats på ett sådant sätt att det inte var klart vem eller vad som var föremål för inslagets satiriska udd. Granskningsnämnden saknade dock anledning att betvivla att inslaget – som programföretaget anfört i sitt yttrande – framförallt tog fasta på Mikael Persbrandts osympatiska, grova och vulgära rollgestalter. Med beaktande av detta fann nämnden att inslaget inte stred mot bestämmelsen om hänsyn till radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### 263 dagar kvar till jul

SR, P4, 1994-04-04

Beslut SB 59/95

I ett inslag om kristna högtider gjorde programledaren bland annat följande uttalanden om Marie Bebådelsedag:

*Då när hon den heliga jungfrun fick veta att hon nyss hade blivit påsatt av en helig ande (...) Har ni tänkt på att Jesus Kristus, Guds enfödde son, är resultatet av en, ursäkt att jag säger det, våldtäkt.*

Granskningsnämnden ansåg att inslagets karaktär av personligt kåseri framgick tydligt. Även om vissa uttalanden i inslaget kunde ha varit stötande för många människor kunde nämnden inte finna att det stod i strid med bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Synk

TV2, 1994-04-07

Beslut SB 18/95

Ungdomsprogrammet *Synk* hade underrubriken *Bad taste*. I påannonserna uppgavs att programmet kunde ”få det att vända sig i magen på den mest härdade” och att de tittare som var ”kvackelmagade” fick ”sitta beredda med fjärrkontrollen”.

Programmet innehöll bland annat en sketch där några unga män deltog i en ”lek” kallad ”runkbulle”. Leken gick ut på att männen skulle onanera tillsammans och få utlösning på en bulle. Den som var klar sist skulle äta upp bullen. I bild visades hur männen drog ned sina gylfar varefter de stoppade ned händerna i byxorna och under olika utrop, stönanden och minspel föreföll onanera. Därefter syntes hur en vätska sprutade över bullen. Vidare visades några avsnitt av serien *Knubbes värld*. I ett av avsnitten satt Knubbe vid en toalettstol som var fylld med brunt



innehåll. Knubbe, som berättade att han var på picknick, grävde runt i toaletten och tappade en smörgås i den. Han tog upp smörgåsen och åt av den.

Granskningsnämnden ansåg att de här beskrivna inslagen säkerligen uppfattades som stötande och provocerande av många människor. Nämnden kunde dock inte finna att inslagen var av sådan karaktär att brott förelåg mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FRIAT

### Hurra

TV2, 1994-01-24

Beslut SB 1/94

I programmet förekom en sketch som ingick i serien *Knubbes värld* och som handlade om självstympning. Titelfiguren Knubbe var en man klädd i blöja och i den nu aktuella sketchen visade han hur man med hjälp av pappas tång, mammas sax och systemns strumpbyxor kunde byta kön genom att klippa av sin penis. Sketchen föregicks av följande varning från programledaren:

*Hurras utsände i Mariannelund ... har lyckats komma över en av dom videovåldsfilmer som en av medlemmarna i Militärligan brukade varva upp med innan dom gav sig ut på olaglighetsturnéer. Jag vill varna känsliga tittare för kommande inslag. Vi visar ett avsnitt ur Knubbes värld.*

Granskningsnämnden ansåg att inslagets burleska och parodiska karaktär framgick mycket tydligt. Även om sketchen kunde ha varit stötande för många människor kunde nämnden inte finna att inslaget stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.



## 9. VÅLDSSKILDNINGAR OCH PORNOGRAFI

Ett tv-program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder får inte sändas under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmet, om det inte av särskilda skäl är försvarligt (5 kap. 2 § radio- och tv-lagen). Ett program med denna karaktär ska föregås av en varning i ljud eller bild, eller innehålla en löpande varning i bild. Motsvarande bestämmelse enligt tidigare radio- och tv-lag fanns i 6 kap. 2 §. Beslut tagna innan den 1 augusti 2010 refererar till denna paragraf.

Program som tillhandahålls i beställ-tv och som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder får inte tillhandahållas på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt (5 kap. 3 § radio- och tv-lagen).

Det är Justitiekanslern (JK) som övervakar om en sändning i tv eller beställ-tv innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med bestämmelserna. Om granskningsnämnden finner att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller sådant material i strid med 5 kap. 2 -3§§ ska nämnden anmäla detta till JK.

Granskningsnämnden ska självständigt bedöma om programföretaget har följt bestämmelsen om varning. Det innebär att nämnden först måste pröva om sändningen innehåller sådant som avses i bestämmelsen.

Enligt lagstiftningens förarbeten betyder uttrycket ”ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär” skildringar som upplevs som realistiska av åskådarna och har en illusorisk verkan. Det innefattar också skildringar som är detaljerade, antingen genom att man ser våldet i närbild eller genom att det är fråga om långa eller upprepade sekvenser (prop. 1995/96:160 s. 94 f., prop. 1980/81:176 s. 14 och prop. 1986/87:151 s. 95).

Programföretag eller tillhandahållare som bryter mot bestämmelserna i 5 kap. 2-3 §§ kan föreläggas vid vite att följa dessa bestämmelser.

## 9.1 VÅLDSSKILDNINGAR ENLIGT 5 KAP. RADIO- OCH TV-LAGEN

### 9.1.1 Sändningar anmälda till JK

#### FÄLLT

#### Trailer för filmerna *Escape from Cannibal Farm* och *Playing With Dolls*

Plejmo, [www.plejmo.com](http://www.plejmo.com), 2017-12-15 respektive 2018-02-09  
Beslut 18/00500 och 17/03905

Trailrarna bestod av flera snabba korta sekvenser med skrikande och blodiga karaktärer från filmerna. Trailern för filmen *Escape from Cannibal Farm* innehöll bland annat scener där en person avlägsnade en mask från ett flått ansikte, ett barn med flått ansikte skrek, människor stängdes in i små burar, en kedja fästes runt en persons hals och blod sprutade, en person sprang över en äng och blev skjuten så att blod sprutade och en brännskadad person kröp ut ur en ugn.

Trailern för filmen *Playing With Dolls* innehöll bland annat en scen där en person i mask slog en man i huvudet med ett tillhygge. Blod skvätte och mannens blodiga ansikte visades. Därefter visades en kvinna som stod bunden vid ett träd, hon blev huggen i magen med ett spetsigt föremål och när föremålet drogs ut ur magen syntes blod och ett köttssår. Därefter drog mannen med masken kvinnans inälvor ur hennes mage.

På Plejmo fanns information om de program som tjänsten tillhandahöll. Informationen bestod av bland annat en kort text om respektive programs handling, de skådespelare som medverkade i programmet, betyg samt en knapp med texten ”Trailer” där en trailer för programmet tillhandahölls. Informationen och trailers till programmen var kostnadsfria och fanns att tillgå dygnet runt utan att användaren var inloggad.

Granskningsnämnden ansåg att de aktuella trailrarna innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och därmed föll under bestämmelsen i 5 kap. 3 § radio- och tv-lagen. Nämnden ansåg också att programföretaget inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra att barn tog del av trailrarna. Tillhandahållandet av dessa program stred därmed mot bestämmelsen i 5 kap. 3 § radio- och tv-lagen.

Nämnden konstaterade därtill att nämnden och Justitiekanslern tidigare fällt tillhandahållandet av *Playing with Dolls* på tjänsten Plejmo (beslut 16/01711). Tillräckliga åtgärder för att hindra barn att ta del av trailern för filmen hade då inte vidtagits.

JK delade nämndens bedömning att trailrarna innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och att de tillhandahållits på sådant sätt att det hade funnits en betydande risk att barn kunnat se dem. JK förelade programföretaget vid vite om 200 000 kronor att inte på [www.plejmo.com](http://www.plejmo.com), utan att användaren loggar in på tjänsten eller vidtar en liknande åtgärd som försvårar för barn att ta del av innehållet, tillhandahålla trailrar med våldsskildringar av ingående och verklighetstrogen karaktär.

## FÄLLT

### Hitlers sista tid

Kunskapskanalen (SVT), 2017-12-05, kl. 18.25

Beslut 17/03724

Programmet handlade om de sista elva månaderna av andra världskriget och förgicks av texten ”Det här programmet innehåller skildringar som kan verka skrämmande”, vilket också lästes upp. Under programmet visades autentiska filmer och bilder från bland annat strider och inifrån koncentrations- och arbetsläger. I flera bildsekvenser syntes svårt utmärglade personer och döda och ibland delvis nakna kroppar där flera av kropparna delvis hade blurrats. Vid ett tillfälle visades en sekvens med huvuden i en trähink vid sidan av flera huvudlösa kroppar. Vid ett annat tillfälle visades en sekvens där en schaktmaskin skyfflade undan döda kroppar.

Granskningsnämnden ansåg att flera av de sekvenser som förekom i programmet kunde verka skrämmande för barn och att sändningen, med hänsyn till tidpunkten, därför stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden ansåg därtill att sekvensen där kroppar skyfflades undan samt sekvensen med avhuggna huvuden och huvudlösa kroppar var av sådant slag som avses i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen och anmälde därför sändningen till JK.

JK delade granskningsnämndens bedömning men beslutade att inte vidta någon ytterligare åtgärd eftersom programbolaget inte visat våldsskildringar av denna karaktär vid upprepede tillfällen.

## FÄLLT

### Gomorra säsong 1: avsnitt 1 och 2

SVT Play, 2016-10-14

Beslut 16/02905

Den italienska tv-serien *Gomorra* handlade om en brottslig organisation i Neapel. I de granskade avsnitten förekom bland annat en scen där en man slog ihjäl en annan man med hjälp av en statyett samt scener där människor blev skjutna och sprängdes.

Granskningsnämnden ansåg att de aktuella avsnitten innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och därmed föll under bestämmelsen i 5 kap. 3 § radio- och tv-lagen. Nämnden konstaterade vidare att SVT Play tillhandahöll ett så kallat barnskydd med hjälp av vilket användaren kunde spärra program som programföretaget märkt som olämpliga för barn genom att välja en personlig pin-kod. Barnskyddet var dock inaktiverat som standard och var tvunget att aktiveras av användaren. Mot bakgrund av ovanstående ansåg nämnden att SVT inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra att barn tog del av de granskade programmen via tjänsten. Tillhandahållandet stred därmed mot bestämmelsen i 5 kap. 3 § i radio- och tv-lagen och nämnden beslutade att göra en anmälan till Justitiekanslern.

JK delade nämndens bedömning att avsnitten innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och att de tillhandahållits på sådant sätt att det hade funnits en betydande risk att barn hade kunnat se dem. JK ansåg att det saknades skäl att vidta några ytterligare åtgärder.

**FÄLLT**

**FRIAT**

## **Trailer för filmen *Playing With Dolls* *The Hateful Eight***

Plejmo, [www.plejmo.com](http://www.plejmo.com), 2016-06-16

Beslut 16/01711

Granskningsnämnden ansåg att programmen innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och därmed föll under bestämmelsen i 5 kap. 3 § radio- och tv-lagen. För att ta del av hela program på Plejmo behövde användaren registrera ett användarkonto, logga in och därefter betala för varje enskilt program med kreditkort, faktura eller SMS-betalning. På Plejmo fanns information om de program som tjänsten tillhandahöll. Informationen bestod av bland annat en kort text om respektive programs handling, de skådespelare som medverkade i programmet, betyg samt en knapp med texten ”Trailer” där en trailer för programmet tillhandahölls. Informationen och trailers till programmen var kostnadsfria och fanns att tillgå utan att användaren var inloggad.

Nämnden konstaterade att tjänsten krävde ett användarkonto med lösenord som enligt nämndens mening kunde likställas med ett personligt identifieringsnummer samt att användaren betalade för varje program med kreditkort, SMS-betalning eller faktura. Nämnden ansåg därför att programföretaget vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra att barn tog del av filmen *The Hateful Eight* som tillhandahållits via Plejmo. Tillhandahållandet av detta program stred därmed inte mot bestämmelsen i 5 kap. 3 § radio- och tv-lagen.

Nämnden ansåg dock inte att programföretaget hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra att barn tog del av trailern till filmen *Playing with Dolls*. Tillhållandet av detta program stred därmed mot bestämmelsen i 5 kap.3 § radio- och tv-lagen.

JK delade nämndens bedömning att trailern för *Playing with Dolls* innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och att de sänds under sådan tid och på sådant sätt att det hade funnits en betydande risk att barn har kunnat se dem, men beslutade att inte vidta någon ytterligare åtgärd.

>> Jämför med beslut 17/03905 och 18/00500 (s. 171).

## FÄLLT

### Super

TV4, 2016-01-31, kl. 13.55

Beslut 16/00264

Filmen var en amerikansk actionkomedi som handlade om Frank som efter att hans fru lämnat honom valde att leva ett dubbelliv som superhjälten The Crimson Bolt. Filmen innehöll våldsamma scener där Frank tog ett grilljärn och högg en man i halsen, slog ner tjuvar med en skiftnyckel och en utdragen slutscen där Franks kompanjon fick ansiktet bortskjutet och Frank upprepade gånger slog en mans huvud i ett golv.

Granskningsnämnden ansåg att filmen innehöll flera våldsamma scener av verklighetstrogen karaktär och kunde vara skrämmande för barn. Sändningen av filmen stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden ansåg vidare att den utdragna slutscenen var av sådant slag som föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Nämnden beslutade därför att anmäla den aktuella sändningen till JK.

JK delade granskningsnämndens bedömning men beslutade att inte vidta någon ytterligare åtgärd.

## FÄLLT

### The Leftovers

C More Series, 2014-10-13 och 2014-10-16, kl. 17.00

Beslut 14/02591

Tv-serien utspelade sig i en nordamerikansk småstad tre år efter att en oförklarlig händelse skett, där två procent av jordens befolkning försvunnit spårlost. Ett avsnitt innehöll en scen där en kvinna bands fast vid ett träd och stenades till döds. Ett annat avsnitt innehöll en scen där en kvinna skar halsen av sig med en glasskärva.

Granskningsnämnden ansåg att det våld som förekom i avsnitten var av sådant slag att det föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Nämnden beslutade därför att anmäla sändningen till JK.

JK delade nämndens bedömning att avsnitten innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och att de sånts under sådan tid och på sådant sätt att det hade funnits en betydande risk att barn hade kunnat se dem. JK förelade C More Entertainment AB vid vite om 200 000 kronor att inte mellan klockslagen 6.00 – 21.00 sända program med sådana våldsskildringar.

Ytterligare sju avsnitt av serien stred enligt nämnden mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

>> *Beslutet refereras i kapitel 1.1. Våld – Fiktivt.*

## FÄLLT

### TV4Nyheter

TV4, 2014-08-26, kl. 8.30

Beslut 14/02010

Inslaget handlade om ett eventuellt förbud mot att lämna Sverige för att strida i utländska konflikter. Inslaget illustrerades med korta filmsekvenser och stillbilder från väpnade konflikter. I inledningen av inslaget visades en filmsekvens där en knästående man avrättades med pistolskott mot huvudet. Inslaget föregicks inte av någon varning.

Granskningsnämnden konstaterade att inslaget visade en filmad avrättning där en man sköts i huvudet med en pistol. Nämnden konstaterade vidare att inslaget sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas i fråga om våldsskildringar. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Nämnden ansåg vidare att det våld som förekom i inslaget var av sådant slag som avses i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Med hänsyn till sändningstiden var risken att barn skulle se inslaget stor och så betydande att sändningen enligt nämnden stod i strid med bestämmelsen. Nämnden beslutade därför att anmäla den aktuella sändningen till JK.

JK delade granskningsnämndens bedömning men beslutade att inte vidta någon ytterligare åtgärd.

## FÄLLT

### G. I. Jane

Viasat Film Classic, 2014-05-19, kl. 16.00

Beslut 14/01632

Med start kl. 16.00 sändes långfilmen *G. I. Jane*, ett amerikanskt actiondrama som handlade om en kvinnlig soldat som genomgick en elitutbildning med ett flertal manliga soldater. Filmen utspelade sig huvudsakligen på en militärbas. Filmen innehöll ett antal våldsamma och obehagliga scener, bland annat en längre scen där en manlig soldat torterades och den kvinnliga soldaten slogs med sin överordnade.

Granskningsnämnden ansåg att scenen var en lång sekvens med ingående våldsskildringar av sådant slag att den föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Med hänsyn till sändningstiden var risken att barn skulle kunna se filmen stor och så betydande att sändningen enligt nämnden stod i strid med bestämmelsen. Nämnden beslutade därmed att anmäla sändningen till JK.

JK delade granskningsnämndens bedömning men beslutade att inte vidta någon ytterligare åtgärd.

## FÄLLT

### Let me in och Banshee

C More Hits, 2013-02-20, kl. 18.05 och C More Series, 2013-02-23, kl. 15.00

Beslut 13/00477 och 13/00476

*Let me in* var en amerikansk långfilm som handlade om en pojke som blev vän med en vampyr. Filmen innehöll flera scener där vampyren attackerade personer och bland annat bet dem i halsen. Vidare förekom en scen där en man skar halsen av en person som hängde upp och ner i ett träd och lät blodet rinna ner i en plastbehållare.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen innehöll flera obehagliga och våldsamma scener som kunde verka skrämmande för barn. Mot den bakgrunden borde den inte ha sänts före kl. 21.00. Sändningen stred därför mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i sändningstillståndet. Även om flera scener hade övernaturliga inslag så ansåg nämnden att det förekom scener som innehöll närgångna våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär. Med hänsyn till sändningstiden var risken för att barn skulle se de aktuella scenerna stor och så betydande att sändningen enligt nämnden stod i strid med bestämmelsen om våldsskildringar i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Nämnden anmälde därför den aktuella sändningen till JK.

Med start kl. 15.00 sändes ett avsnitt av den amerikanska tv-serien *Banshee*. Avsnittet innehöll flera scener där karaktären Lucas mindes sin tid från fängelset.



Bland annat förekom scener där kraftiga slag och sparkar utdelades. Vidare förekom en scen där Lucas blev kraftigt misshandlad av flera personer och därefter fick en rakkniv instucken i ryggen. Avsnittet innehöll vidare en scen där Lucas bland annat skar en annan man flera gånger med en rakkniv i buken och stack in tummarna i mannens ögon. Scenen avslutades med att Lucas la mannens nacke över en skivstång och tog en stor vikt och slog mannen i huvudet.

Granskningsnämnden ansåg att avsnittet innehöll scener med närgånget och mycket verklighetstroget våld och att avsnittet inte borde ha sänts före kl. 21.00. Sändningen stred därför mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft. Nämnden ansåg vidare att det våld som förekom var av sådant slag att det föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Med hänsyn till sändningstiden var risken för att barn skulle kunna se filmen stor och så betydande att sändningen enligt nämnden stod i strid med bestämmelsen. Nämnden beslutade därför att anmäla den aktuella sändningen till JK.

JK delade nämndens bedömning att både *Banshee* och *Let me in* innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och att de sänts under sådan tid och på sådant sätt att det hade funnits en betydande risk att barn kunnat se dem. JK förelade C More Entertainment AB vid vite om 200 000 kronor att inte mellan klockslagen 6.00 – 21.00 sända program med sådana våldsskildringar.

## FÄLLT

### Gränsen

Canal+ First, 2012-06-16, kl. 12.45  
Beslut 12/01346

Myndigheten för radio och tv granskade på eget initiativ sändningarna i Canal+ First med utgångspunkt i bestämmelserna i radio- och tv-lagen och sändningstillståndet.

Med start kl. 12.45 visades långfilmen *Gränsen* som utspelade sig år 1942 under andra världskriget och handlade om ett par svenska soldater som lämnade sin postering i Värmland och begav sig mot det nazistockuperade Norges gräns. Soldaterna blev tillfångatagna av nazisterna. Filmen utspelade sig i huvudsak utomhus i ett snötäckt landskap.

Filmen innehöll flera våldsamma scener med bland annat skottlossning, tortyr och slagsmål. I en scen visades bland annat hur två soldater slogs med knivar och andra tillhyggen. En av soldaterna tog en avbruten stav och tryckte in den i halsen på sin motståndare. Motståndaren blödde kraftigt och soldaten släppte inte taget om staven förrän motståndaren låg livlös.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen *Gränsen* innehöll flera scener med närgånget och mycket verklighetstroget våld. Med hänsyn till det våld som förekom i filmen borde den – vilket programföretaget även medgav – inte ha sänts före

kl. 21.00. Sändningen av filmen stred därför enligt nämnden mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Den omständigheten att filmen föregicks av en rekommendation om att filmen inte var lämplig för personer under 15 år ändrade inte den bedömningen.

Nämnden ansåg vidare att det våld som förekom i filmen var av sådant slag att det föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Med hänsyn till sändningstiden var risken att barn skulle kunna se filmen stor och så betydande att sändningen enligt nämnden stod i strid med bestämmelsen. Vid denna bedömning beslutade nämnden att göra en anmälan till JK.

JK delade nämndens bedömning att *Gränsen* innehöll ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär och att den sänds under sådan tid och på sådant sätt att det hade funnits en betydande risk att barn kunnat se dem. JK ansåg dock inte att det fanns skäl att utfärda ett föreläggande.

## FÄLLT

### The Expendables

Canal+ Hits, 2011-09-05, kl. 13.00–16.00

Beslut 11/02756

Med start kl. 13.00 sändes den amerikanska filmen *The Expendables* som handlade om en grupp legosoldater som fick i uppdrag åka till en ö i mexikanska golfen. Syftet med uppdraget var att störta och döda en general som styrde landet och en tidigare CIA medarbetare som gått över till att tillverka och sälja stora mängder narkotika. Filmen innehöll flera våldsamma scener med bland annat sparkar och slag, skottlossning, amputering, knivar instuckna i strupe och förhör under tortyrliknande former.

Med hänsyn till det närgångna och verklighetstroga våld som förekom i filmen borde den – vilket programföretaget medgav – inte ha sänds före kl. 21.00. Den omständigheten att filmen föregicks av en rekommendation om att filmen inte var lämplig för personer under 15 år ändrade inte den bedömningen. Nämnden ansåg att det våld som förekom i filmen var av sådant slag att det föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Med hänsyn till sändningstiden var risken att barn skulle kunna se filmen stor och så betydande att nämnden beslutade att anmäla den till JK.

JK delade nämndens bedömning att filmen innehöll scener av sådan karaktär som avses i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. JK konstaterade att sändningen visserligen var krypterad, vilket innebar att endast de hushåll som aktivt hade valt att abonnera på kanalen hade tillgång till den. Det var emellertid ett stort antal hushåll som har gjort detta val och som hade tillgång till kanalen. JK fann vid en samlad bedömning av detta och sändningens innehåll att det inte var försvarligt att sända filmen vid den aktuella tidpunkten.

**The Pacific, två avsnitt**

SVT Play, 2011-02-09—2011-02-16 och 2011-02-23—2011-03-02

Beslut 11/00535

*The Pacific* handlade om USA:s krigsinsats i stilla havsområdet under andra världskriget. I de granskade programmen förekom bland annat scener där en soldat skar ut guldänder ur munnen på en japansk soldat som var vid liv och sedan avrättades i närbild, kvinnor och barn som sköts och sprängdes och soldater som visades i närbild när de dödades i strider. Granskningsnämnden konstaterade att de granskade avsnitten innehöll ett flertal obehagliga scener med verklighetstroget och närgånget våld.

Granskningsnämnden konstaterade inledningsvis att SVT Play är en sådan beställ-tv-tjänst som omfattas av bestämmelserna i radio och tv-lagen. SVT hade enligt nämndens mening inte visat att programföretaget vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra att barn tar del av programmen som tillhandahållits via SVT Play och tillhandahållandet stred därmed mot bestämmelsen i 5 kap. 3 § i radio- och tv-lagen. Nämnden beslutade därför att göra en anmälan till JK.

JK delade granskningsnämndens bedömning att sändningarna innehöll sådant våld som avses i 5 kap. 3 § radio- och tv-lagen. Vid en samlad bedömning fann JK att det kontrollsystem som SVT hänvisat till inte innebar att de aktuella filmavsnitten tillhandahölls på ett sådant sätt att de inte funnits en betydande risk för att barn kunnat se filmerna. Det aktuella tillhandahållandet innebar således en överträdelse av bestämmelsen i 5 kap. 3 § radio- och tv-lagen.

Avsnitten sändes även i SVT1 med start kl. 22.00. Granskningsnämnden fällde dessa program för utebliven varning.

*>> Beslutet gällande SVT1, refereras i avnitt 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning.*

**Långfilmer i TV1000 Action**

Dawn of the Dead, 2009-02-16, kl. 18.00

Hostel 2, 2009-02-20, kl. 20.00

Gisslan, 2009-03-09, kl. 12.00

Beslut SB 782/09

Mot bakgrund av en anmälan från den norska mediemyndigheten Medietillsynet beslutade granskningsnämnden att granska sändningarna av bland annat filmerna *Dawn of the Dead*, *Hostel 2* och *Gisslan* med utgångspunkt i bestämmelsen om våldsskildringar i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen.

- *Dawn of the Dead* var en nyinspelning av en zombiefilm från 1978 och handlade huvudsakligen om att zombier höll på att ta över jorden. I filmen förekom många blodiga scener med grovt våld, bland annat med en man som dog med blod sprutande ur halsen och en scen där en kvinna sågades ihjäl med en motorsåg.
- I *Hostel 2* blev personer torterade till döds på utstuderade och grymma sätt. En kvinna skar upp en annan kvinnas kropp med en lie och badade i blodet och en person fick sitt ansikte söndersågat med en elektrisk såg. Genom hela filmen förekom grymt och utstuderat våld.
- I *Gisslan* misslyckades polisen med en gisslansituation och tre människor sköts till döds. Bilder visades på skjutna och döende personer, bland annat ett barn som dog i armarna på en polis.

Enligt granskningsnämnden innehöll samtliga filmer våldsscener av sådant slag att de föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 §. Med hänsyn till att filmerna sändes på dagtid respektive tidig kvällstid var risken att barn skulle se filmerna stor och så betydande att sändningarna enligt nämndens mening stod i strid med bestämmelsen. Nämnden beslutade därför att anmäla dessa till JK. JK delade granskningsnämndens bedömning att sändningarna stred mot 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen. JK fann inte skäl att utfärda något föreläggande mot programföretaget.

## FÄLLT

### Carrie

SHOWTIME, 2008-06-19, kl. 13:00

Beslut SB 857/08

*Carrie* var en skräckfilm regisserad av Brian De Palma från 1976 och handlade om den isolerade och mobbade tonåringen Carrie White som upptäckte att hon kunde släppa loss övernaturliga och förödande krafter. I en scen använde sig Carrie av sina krafter när hennes mamma förföljde henne med en kniv, scenen slutade med att mamman hängde i dörröppningen med knivar genom händerna och med ett flertal knivar instuckna i överkroppen. Hon jämrade sig av smärta innan hon dog och Carrie grät och kramade om henne.

Granskningsnämnden konstaterar att filmen *Carrie* innehöll ett flertal obehagliga scener. Även om flera av dem hade övernaturliga inslag så innehöll i synnerhet scenen där Carries mamma knivhögs till döds våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär. Med hänsyn till sändningstiden, kl. 13:00, var risken att barn skulle se filmen så stor att sändningen enligt nämndens mening stod i strid med bestämmelsen. Granskningsnämnden beslutade därför att göra en anmälan till Justitiekanslern. JK delade granskningsnämndens bedömning att sändningen stred mot 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen. JK fann inte skäl att utfärda något föreläggande mot programföretaget.

## The Ultimate Fighter m.fl. program

TV4 Sport

Beslut SB 98/08

Nämnden granskade efter flera anmälningar satellitkanalen TV4 Sports sändningar av programmen *The Ultimate Fighter*, *The Ultimate Fighting Championship*, *IFL Fight Night*, *UFC-gala* och *IFL Battleground*. I programmen visades tävlingar i kampsporten mixed martial arts, där deltagarna boxades, brottades, sparkade och knäade varandra och utdelade kraftiga och upprepade slag mot ansikte och huvud. Det förekom också blodvite och försök till strypning. Granskningsnämnden ansåg att det våld som förekom i programmen var av sådant slag att det föll under bestämmelsen om våldsskildringar i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen.

Eftersom programmen *The Ultimate Fighter* sändes med start kl. 18.00 var risken enligt granskningsnämnden stor att barn skulle se programmen. Nämnden beslutade därför att anmäla dessa sändningar till JK.

Eftersom övriga granskade program sändes på sen kvällstid ansåg nämnden inte att risken för att barn skulle se programmen var så stor att sändningarna stred mot bestämmelsen. Däremot borde sändningarna, med hänsyn till sitt innehåll, ha föregåtts av en varning. Eftersom varning saknades före alla program utom ett (*IFL Fight Night*) fann nämnden att dessa sändningar stred mot bestämmelsen om varning.

JK delade granskningsnämndens bedömning att sändningarna av *The Ultimate Fighter* stred mot 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen. Eftersom TV4 Sport hade upphört med dessa sändningar på tidig kvällstid fann JK inte skäl att utfärda något föreläggande mot programföretaget.

Granskningsnämnden fällde i beslutet SB 500/08 och SB 819/08 ytterligare kampsportprogram i TV4 Sport för utebliven varning.

## Nattbuss 807

TV4 Film, 2006-02-22, kl. 20.00

Beslut SB 473/06

Den svenska långfilmen *Nattbuss 807* handlade om motsättningar mellan två ungdomsgång. Cirka fyra minuter in i filmen visades en scen där tre gängmedlemmar bröt sig in i en lägenhet och utsatte en person för brutal misshandel. Personen i lägenheten blev huggen med en yxa i överkroppen och föll till golvet. Han utsattes därefter för upprepade slag med baksidan av yxan samt flera sparkar och blödde ymnigt från magen och huvudet. Mot slutet av filmen förekom en

sekvens där filmens huvudperson blev misshandlad och till sist dödad genom flera knivhugg i ryggen. Filmen innehöll också flera kortare scener med hot, slagsmål och misshandel.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen innehöll flera våldsscener av mycket verklighetstrogen karaktär. Våldet visades i närbild och särskilt den inledande misshandelsscenen var mycket utdragen. Med hänsyn till det våld som förekom i filmen borde den – som TV4 också medgett – inte ha sänts före kl. 21.00. Sändningen stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Granskningsnämnden ansåg att det våld som förekom i misshandelsscenen var av sådant slag att det föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen. Med hänsyn till sändningstiden var risken stor att barn skulle se filmen och nämnden beslutade därför att anmäla sändningen till JK.

JK delade nämndens bedömning att sändningen av filmen stred mot 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen men fann inte skäl att utfärda något föreläggande mot TV4.

## FÄLLT

### Cutting Class

TV4 Film, 2004-04-24, kl. 18.30

Beslut SB 667/04

Filmen *Cutting Class* utspelade sig i en amerikansk skola och skildrade flera brutala överfall och mord på elever och lärare vid skolan. Den avslutande scenen innehöll ett längre och våldsamt slagsmål där en hammare högs i huvudet på gärningsmannen. Han knuffades därefter mot en elektrisk sågklinga och bilder visade honom skakande vid maskinen, blodig och med hammaren kvar i huvudet.

Granskningsnämnden ansåg att våldsscenerna var av verklighetstrogen karaktär. De var relativt långa och utgjorde det bärande temat i filmen, som sändes vid en tidpunkt då varsamhet ska iaktas ifråga om våldsskildringar. Nämnden ansåg att filmen på grund av det våld som förekom inte borde ha sänts före kl. 21.00. Sändningen stred därför mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Granskningsnämnden ansåg också att filmen stred mot bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen genom att ingående våldsscener sändes när det fanns risk att barn kunde se filmen. Nämnden beslutade därför att anmäla sändningen till JK.

JK delade nämndens bedömning att sändningen av filmen stred mot 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen men fann inte skäl att utfärda något föreläggande mot TV4.

## 9.1.2 Sändningar som var försvarliga

### FRIAT

#### Uppdrag granskning - sommarspecial

SVT1, 2010-07-28, kl. 20.00, 07-29, kl. 10.00, 07-30 kl. 01.00, 07-31, kl. 13.35, 08-01, kl. 04.20 samt SVT24, 2010-08-02, kl. 21.30  
Beslut 10/00308

Programmet handlade om farorna med kampsporten MMA. Två professionella kampsportare och deras förberedelser inför sina respektive matcher på en MMA-gala skildrades. Ett flertal matchbilder med knockouter, strypningar, slag och sparkar mot huvuden, visades. I några sekvenser förekom upprepade huvudslag mot avsvimmade motståndare. I reportaget talades det om riskerna med sporten och en hjärnforskare medverkade och kommenterade bildsekvenserna. Programmet föregicks av varningar.

Granskningsnämnden har i tidigare beslut ansett att våldsscenerna i program med kampsport var av sådant slag att de skulle sändas efter kl. 21.00 och med en varning i ljud och bild. I det aktuella programmet visades scener med liknande innehåll. Samtliga program föregicks av en varning. Två av programmen sändes efter kl. 21.00 och stred därmed inte mot 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Nämnden konstaterade att scenerna förekom i ett kritiskt samhällsprogram som handlade om farorna med sporten. Sändningarna som skedde före kl. 21.00 var därmed försvarliga och stred inte heller mot bestämmelsen.

Nämnden ansåg också mot bakgrund av programmets karaktär att sändningen av programmet före kl. 21.00 inte heller stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. Nämnden noterade också i denna bedömning att programmet föregicks av varningar.

## 9.1.3 Sändningar fällda för utebliven varning

### FÄLLT

#### Hacksaw Ridge

C More Hits SD, 2017-10-23, kl. 22.00  
Beslut 17/03907

Filmen var en amerikansk krigsfilm som utspelade sig under andra världskriget. Filmen innehöll ett flertal scener med bilder på soldater som blev nedskjutna och söndersprängda kroppar som låg på marken.

Granskningsnämnden ansåg att de våldsskildringar som förekom i filmen var av sådant slag att de föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen och att filmen därför borde ha föregåtts av en varning. Då så inte skedde stred

sändningen enligt nämnden mot bestämmelsen om varning i radio- och tv-lagen. Nämnden förelade C More Entertainment AB att följa bestämmelsen om varning i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen.

## FÄLLT

### **Gangs of New York**

TV4 Film, 2017-10-26, kl. 21.00

Beslut 17/03906

*Gangs of New York* var en amerikansk långfilm som utspelade sig i New York på 1860-talet och handlade om rivaliteten mellan kriminella gäng och korrupta politiker. Filmen innehöll flera våldsamma scener, bland annat en stor slagsmåls-scen som varade i flera minuter där bland annat knivar och yxor användes som vapen.

Granskningsnämnden ansåg att de våldsskildringar som förekom i den aktuella filmen var av sådant slag att den föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen och att filmen därför borde ha föregåtts av en varning. Eftersom så inte skedde stred sändningen enligt nämndens bedömning mot bestämmelsen om varning i radio- och tv-lagen och även mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft i 11 § i TV4:s sändningstillstånd.

## FÄLLT

### **Conan**

TV4, 2015-10-24, kl. 22.15

Beslut 15/02923

Filmen var en amerikansk fantasy-film som handlade krigaren Conan under en fiktiv historisk tidsepok. Filmen innehöll flera strids- och våldsscener. I en sekvens mitt i filmen bröt Conan sig in i en tortyrkammare där en fiende med en avskuren näsa befann sig. Conan attackerade fienden och höll sedan fast honom i ett tortyrredskap. Conan petade sedan in sitt finger i fiendens avhuggna näsa. Därefter krävde Conan fienden på information och tvingade honom att svälja ett halsband. Filmen föregicks inte av någon varning.

Granskningsnämnden ansåg att särskilt den våldsskildring som förekom i sekvensen i tortyrkammaren, där Conan petade in ett finger i en avhuggen näsa, var av sådant slag att den föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen och att filmen därför borde ha föregåtts av en varning. Eftersom så inte skedde stred sändningen enligt nämndens bedömning mot bestämmelsen om varning i radio- och tv-lagen och även mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i 11 § i TV4:s sändningstillstånd.



## FÄLLT

### Den fria viljan

SVT2, 2012-08-30, kl. 23.15

Beslut 12/01721

I inledningen av den tyska långfilmen visades hur en man överföll en kvinna som cyklade och drog iväg henne i håret till en sanddyning. Han tog bland annat stryptag på kvinnan och slog henne flera gånger i ansiktet med knytnäven. Därefter våldtog han kvinnan. Den aktuella våldtäktsscenen varade i drygt sex minuter. Filmen, som inte föregicks av någon varning, avbröts drygt 40 minuter in i handlingen på grund av ett tekniskt fel.

Granskningsnämnden konstaterade att den våldtäktsscen som förekom i filmen var mycket obehaglig och brutal. Händelseförloppet var utdraget och skildrades på ett närgånget sätt. Nämnden ansåg att filmen innehöll våldsskildringar av sådant slag som föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen och filmen borde därför föregått av en varning. Sändningen stred därför enligt nämnden mot bestämmelsen om varning i radio- och tv-lagen och även mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i SVT:s sändningstillstånd.

## FÄLLT

### Eddie

SVT2, 2011-08-23, kl. 21.30

Beslut 11/02509

Novellfilmen handlade om Eddie som levde under fattiga förhållanden och som bland annat tog hjälp av sin son i 11-års åldern för att stjäla mat. Filmen skildrade Eddie och hans sons vardagsliv med bland annat stölder, bråk och alkoholproblem. Filmen innehöll bland annat scener där Eddies son högg en säkerhetsvakt ett flertal gånger i ögat och där en man misshandlades med en flaska.

Granskningsnämnden ansåg att de våldsskildringar som förekom i den aktuella filmen var av sådant slag att de föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen och att filmen därför borde ha föregåtts av en varning. Då så inte skedde stred sändningen enligt nämnden mot bestämmelsen om varning i radio- och tv-lagen och även mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i SVT:s sändningstillstånd.

## FÄLLT

### The Cell

TV11, 2011-08-21, kl. 22.50

Beslut 11/02481

Den amerikanska långfilmen *The Cell* handlade om en seriemördare som fångade kvinnor och placerade dem i en glascell. Cellen fylldes därefter med vatten med hjälp av ett tidur och kvinnorna dränktes. Granskningsnämnden för radio och tv fällde i mars 2004 en sändning av den amerikanska långfilmen *The Cell* i TV4 med starttid kl. 21.00 (se SB 219/04). Nämnden ansåg att det våld som förekom i filmen var sådant att det föll under dåvarande bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio och tv-lagen och att filmen därför borde ha föregåtts av en varning. Beskrivningen av filmen som gjordes i påannonseringen var enligt nämnden inte utformad så att den på ett godtagbart sätt kunde anses ha uppfyllt varningskyldigheten. Avsaknaden av godtagbar varning innebar också att sändningen stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft i TV4:s sändningstillstånd.

Myndigheten för radio och tv granskade på egen initiativ den aktuella sändningen, som påannonserades på följande sätt: ”Nu ska vi se Jennifer Lopez i *The Cell*”. Drygt en halv minut in i filmen visades en skylt i det övre vänstra hörnet med texten ”Från 15 år”.

Nämnden gjorde samma bedömning av den nu aktuella sändningen av filmen i TV11 som i beslutet SB 219/04. Då TV4 AB tidigare hade fällt för utebliven varning vid sändningen av filmen *The Cell* beslutade nämnden att förelägga TV4 AB vid vite om 100 000 kronor att följa bestämmelsen om varning i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen vid sändning av filmen *The Cell*.

## FÄLLT

### The Pacific

SVT1, 2011-02-09 och 02-23, kl. 22.00

Beslut 11/00535

Enligt nämnden var det våld som förekom i programmen sådant att det föll in under bestämmelsen i 5 kap. 2 § i radio och tv-lagen. Programmen som sändes i SVT1 borde därför ha föregåtts av en varning. Eftersom sändningen inte föregicks av någon varning stred programmen också mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i SVT:s sändningstillstånd.

Granskningsnämnden beslutade att anmäla sändningarna av motsvarande avsnitt i beställ-tv-tjänsten SVT Play till JK.

>> *Beslutet refereras i kapitel 9.1.1 Sändningar anmälda till JK.*

## FÄLLT

### UFC79 Nemesis

TV4 Sport, 2009-08-02, kl. 20.55

Beslut SB 885/09

*UFC79 Nemesis* bestod främst av tävlingar i kampsporten mixed martial arts. Matcherna innehöll stundtals grovt våld såsom upprepade slag mot huvud och ansikte medan motståndaren låg på rygg, upprepade slag mot blödande ansikte, stryptag och knäsparkar mot huvud. Programmet föregicks inte av någon varning. Däremot visades vid ett tillfälle, en minut efter programmets början, en textslinga med följande lydelse: ”Vi varnar känsliga tittare för obehagliga scener i det kommande programmet.”

Granskningsnämnden konstaterade att *UFC79 Nemesis* innehöll sådant våld som enligt 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen borde ha föregåtts av en varning i ljud eller innehållit en varning i text löpande under hela sändningstiden. Då någon varning i ljud inte förekom innan programmet och då varningen i text endast visades under några sekunder ansåg nämnden att sändningen stred mot bestämmelsen i radio- och TV-lagen.

## FÄLLT

### The Ultimate Fighter m.fl. program

TV4 Sport

SB 98/08, SB 500/08, SB 819/08

>> *Besluten refereras i avsnitt 9.1.1 Sändningar anmälda till JK.*

## FÄLLT

### Den osynlige

TV4, 2004-06-20, kl. 21.00

Beslut SB 798/04

Den svenska långfilmen *Den osynlige* handlade om Niklas som misshandlades, till synes till döds, av en ungdomsliga. Filmen innehöll flera detaljerade våldsscener av verklighetstrogen karaktär, varav en scen var relativt lång och utdragen.

Granskningsnämnden ansåg att det våld som förekom i filmen var sådant att det föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 § i radio- och TV-lagen och att filmen därför borde ha föregåtts av en varning. Avsaknaden av varning innebar också att sändningen av filmen stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i TV4:s sändningstillstånd.

## FÄLLT

### 24

TV4, 2004-03-18, kl. 21.00

Beslut SB 796/04

I det aktuella avsnittet av den amerikanska actionserien *24* blev seriens huvudperson Jack Bauer överfallen och bortförd av några män. Därefter visades i tre scener hur Bauer, avklädd och hängande i armarna, utsattes för tortyr för att förmås att lämna ifrån sig ett datachip. I den första scenen skar torteraren med en skalpell i Bauers ena bröstvärta och Bauer skrek av smärta. I den andra scenen hälldes en vätska över Bauer och torteraren stötte ett föremål i hans mage. Torteraren tog därefter ett glödgat föremål som han förde mot olika delar av den skrikande Bauers kropp. I den tredje scenen torterades Bauer till syns till döds med elchocker.

Granskningsnämnden ansåg att det våld som förekom i programmet var sådant att det föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen och att programmet därför borde ha föregåtts av en varning. Avsaknaden av varning innebar också att sändningen av programmet stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i TV4:s sändningstillstånd.

Tre ledamöter var skiljaktiga och ansåg att våldet inte var av sådan karaktär att det föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen.

## FÄLLT

### The Cell

TV4, 2003-12-07, kl. 21.00

Beslut SB 219/04

Långfilmen *The Cell* innehöll flera surrealistiska drömscener där en psykolog utforskade en massmördares inre. I en scen stack en ond härskare i ett palats en sax i magen på en man och drog ut en bit blodig tarm som därefter bevades upp på en stång. I en annan scen visades hur psykologen stack ett svärd i härskarens bröst och vred om det flera gånger.

Granskningsnämnden ansåg att det våld som förekom i filmen var sådant att det föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen och att filmen därför borde ha föregåtts av en varning. Den beskrivning av filmens innehåll som gjordes i påannonseringen var enligt nämnden inte utformad så att den på ett godtagbart sätt kunde anses ha uppfyllt varningsskyldigheten. Avsaknaden av godtagbar varning innebar också att sändningen av filmen stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i TV4:s sändningstillstånd.

## FÄLLT

### **From Dusk till Dawn**

TV4, 2001-07-22, kl. 21.00

Beslut SB 401/01

Långfilmen *From Dusk till Dawn* innehöll inledningsvis en scen med kraftigt våld. Filmen innehöll även en våldsscen med bland annat skjutande och dödande av vampyrer som pågick oavbrutet i ca 45 minuter. I anslutning till påannonsens presentation av regissör och skådespelare sades med ett leende: ”Och som ni säkert förstår så innehåller filmen en hel del blodiga och våldsamma scener.”

Granskningsnämnden ansåg att det våld som förekom i den inledande delen av filmen var sådant att det föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen och att filmen därför borde ha föregåtts av en varning. Nämnden fann att påannonsen inte var utformad så att den på ett godtagbart sätt kunde anses ha uppfyllt varningsskyldigheten. Avsaknaden av godtagbar varning innebar också att sändningen av filmen stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i TV4:s sändningstillstånd.

## FÄLLT

### **Rumble in the Bronx**

TV4, 2000-06-18, kl. 21.00

Beslut SB 21/01

Actionfilmen *Rumble in the Bronx* innehöll en mängd våldsamma slagsmålsscener, skjutande, knivhot, explosioner med mera.

Granskningsnämnden konstaterade att det fanns sekvenser i filmen som var av verklighetstrogen karaktär, bland annat scener där huvudpersonen bombarderades med flaskor och en scen där en rullstolsbunden pojke misshandlades. Nämnden ansåg att det våld som förekom i filmen var sådant att det föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen och filmen borde därför ha föregåtts av en varning. På grund av avsaknaden av varning stred sändningen även mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft i TV4:s sändningstillstånd.

## FÄLLT

### **Bound**

TV4, 1999-07-25, kl. 21.00

Beslut SB 368/99

Långfilmen *Bound* handlade om två kvinnor som beslutat sig för att stjäla pengar från maffian. I filmen förekom ett antal scener med misshandel, hot och mord. I en av scenerna misshandlades en man som hade lurat maffian på pengar. Hans

ansikte slogs blodigt mot en toalett kant och han fick ett finger avklippt med en sekator.

Granskningsnämnden ansåg att filmen innehöll realistiska, detaljerade och relativt långa våldsscener. Sändningen borde med hänsyn till sitt innehåll ha föregåtts av en varning. Då så inte skedde stred sändningen mot föreskriften om varning och mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## FÄLLT

### Scarface

Kanal 1, 1994-05-18, kl. 21.45

Beslut SB 74/95

Långfilmen *Scarface* handlade om narkotikahandeln mellan Sydamerika och USA. I filmen förekom flera våldsscener, bland annat en uppgörelse mellan några narkotikahandlare i vilken en man mördades med en motorsåg. Mordet visades inte direkt i bild men framgick genom att tittaren fick se en person med motorsåg närma sig offret varefter blod syntes komma i offrets ansikte och på väggarna och golvet. Scenen innehöll även skottlossning vid vilken ett flertal människor dödades eller skadades.

Granskningsnämnden konstaterade att filmen innehöll flera våldsscener av realistisk och påträngande natur. Med hänsyn härtill borde filmen ha föregåtts av en tydlig varning. Då någon sådan varning inte förekom fann nämnden att det förelåg brott mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

## 9.2 PORNOGRAFI

### FRIAT

### Filmklubben: Blå är den varmaste färgen

SVT2, 2016-10-14, kl. 21.45

Beslut 16/02814

Programmet var en långfilm som utspelade sig i Paris på 1990-talet och skildrade en kärleksrelation mellan två kvinnor. Fem sekvenser i filmen innehöll samlags-scener och vid ett tillfälle onani och fantiserat oralsex. Samtliga av dessa sekvenser innehöll nakenhet och i två av sekvenserna skymtades könsdelar. Den längsta sekvensen som skildrade ett samlag var cirka sex och en halv minut lång och den kortaste drygt en minut. En programpresentatör påannonserade filmen genom att säga bland annat följande.

*[...] de många sexscenerna är minst sagt explicita, här gäller det att ha skämskudden redo om man är lagd åt det hållet alltså. Ja, i den här mest omtalade långa sexscenen så rör det sig faktiskt nästan om ett slags gynekologisk akrobatik. Man blir onekligen lite obekväm när man tittar, man tänker mest på att det måste ha varit jäkligt jobbigt att göra den här scenen [...]*

Granskningsnämnden ansåg att de sexuella framställningar som förekom i filmen inte var av sådan art att de föll under bestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Till följd av den bedömningen tog nämnden inte heller ställning till frågan om den påannonsering som föregick filmen utgjorde en varning. Mot bakgrund av tidpunkten för sändningen kunde nämnden inte heller finna att den stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

## FRIAT

### Närkontakt på kontoret

TV6, 2000-07-11, kl. 22.15

Beslut SB 390/00

*Närkontakt på kontoret* var en erotisk film som innehöll scener av ”mjukpornografisk” karaktär. I ett tiotal scener visades huvudpersonen och hennes väninnor samt några män och några modeller nakna. De kysstes och smektes. Samlag antyddes, kvinnliga könsorgan skymtade men inga manliga könsorgan syntes.

Granskningsnämnden ansåg inte att de sexuella framställningar som förekom i filmen var av sådan art att de föll under bestämmelsen i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen. Någon skyldighet att sända en varning före filmen hade programföretaget således inte haft.

## FRIAT

### Hell on Heels

TV1000, 2000-04-27, kl. 00.00

Beslut SB 297/00

Filmerna *Hell on Heels* hade ett klart pornografiskt innehåll. Samtliga medverkande var kvinnor som penetrerade varandra vaginalt och analt med hjälp av diverse sexhjälpmedel. I några scener var kvinnorna bundna med rep eller halsbojor. Före filmen sa en speakerröst: ”Den här filmen innehåller erotiskt material och är inte lämplig för barn.” Samtidigt visades en svart triangel i det nedre högra hörnet av bildrutan, vilket var den markering TV1000 använde för filmer med erotiskt innehåll.

Då filmerna hade föregåtts av en varning i ljud och bild, var kodad och sändes sent på natten kunde granskningsnämnden inte finna att sändningen stred mot

bestämmelserna i 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen. Nämnden beslutade därför att inte göra någon anmälan till JK.

FRIAT

## **Dirty tricks 1**

Canal +, 1997-10-04, kl. 00.00

Beslut SB 496/97

Filmen *Dirty Tricks 1* hade ett klart pornografiskt innehåll men innehöll inte några inslag med sexuellt våld eller tvång. Eftersom programmet sändes krypterat och med början vid midnatt fann nämnden inte skäl att anmäla sändningen till JK.



# PROGRAMREGISTER

## 7 EN DEL AV TV4-GRUPPEN

Trailer för Det okända **39**

## AXESS

Sändningar i Axess **51**

Verkligheten bakom skräckfilmer: Dracula **18**

Verkligheten bakom skräckfilmer: Frankenstein **18**

Verkligheten bakom skräckfilmer: Varulven **18**

## AXESS TV

Tillbaka från döden **59**

## BARNKANALEN/SVTB

Barda **40**

Buskul **156**

För alla åldrar **159**

Grand Prix – Utmanarna **98**

Lilla aktuellt **60**

Philofix **158**

Ramplyuset och Bobster **159**

Zombie-Lars **11**

## C MORE FIRST

After Earth **36**

Apornas Planet: Uppgörelsen **37**

Pacific Rim **36**

Star Trek: into Darkness **37**

Transformers: Age of Extension **37**

## C MORE HITS

Hacksaw Ridge **183**

Let me in **16, 176**

London Boulevard **16**

Road to Perdition **16**

## C MORE SERIES

Banshee **16, 176**

Boardwalk Empire **17**

Concrete Blondes **14**

The Leftovers **14, 174**

## **CANAL +**

Dirty Tricks 1 **192**

## **CANAL + FIRST**

Gränsen **177**

Reno 911 – Miami **71**

Rosemary´s baby **26**

## **CANAL + HITS**

Batman Returns **71**

Skamgrepp **71**

The Expendables **178**

## **FILMMAX**

Housewife on heat **81**

## **KANAL GLOBAL**

Vishnu-Devaa **19**

## **KANAL LOKAL GÖTEBORG**

Trailer för filmen 300 **24**

## **NONSTOP FILMFESTIVAL**

Getting Any? **43**

## **PLEJMO**

Trailer för filmerna Escape from Cannibal Farm och Playing with Dolls **171**

Trailer för filmen Playing with Dolls **173**

The Hateful Eight **173**

## **SHOWTIME**

Carrie **180**

Final Combination **19**

Program om skapandet av filmen Priest samt en trailer **19**

## **SILVER**

Easy **70**

El Callejón de los Milagros **17**

Trailer för filmen The Machinist **15**

## **SJUAN**

Född i fel kropp **48, 74**

Hawaii-five-0 **10**

## **STAR**

Best! Movies! Ever! Best Fights **20**  
Ed The Sock **98**  
Star! Special. Forbidden films **76**  
What I learned from the movies? **20**

## **SVERIGES RADIO**

263 dagar kvar till jul **168**  
Alexänder, Radio Stockholm **72**  
Barda **40**  
Borås- Mitt i smeten med Mikael Olmås **166**  
Deluxe **161**  
Emma **141**  
Eftermiddag **143**  
Eftermiddag i P4 Gävleborg **62**  
Ekot **59**  
Hassan **93**  
Hej domstol! **163**  
Humorhimlen Lab **131**  
Junior i P4 **75**  
Ketchup **153**  
Klara Tolv, Radio Väst **86**  
Kulturfredag **89**  
Ligga med P3 **76**  
Morgonekot **113**  
Morgonpasset **85, 88, 122, 149**  
Morgonpasset helg **22**  
Musikguiden **148**  
Nyheterna i P4 Gävleborg **62**  
P1-morgon **59, 113, 154**  
P3 Dokumentär: Nazistattacken i Kärrtorp **113**  
P3 med Sofie Nustad **75**  
Pippirull **99, 125, 128, 153, 167**  
Pohjoiskalotti, Radio Norrbotten **99**  
Polback, Radio Kronoberg **57**  
PP3 **38**  
P3 Star **78, 98**  
Programmet som fortfarande inte får heta Bögradio **133**  
Ring P1 **88, 104, 106, 119, 132, 134**  
SM i nidvisor **46**  
Somaliska **149**  
Sommar i P1 **147**  
Sommar med Alexander Bard **90**  
Sommar med Henrik Wallgren **90**  
Sommar med Kjell Sundvall **79**  
Stockholmsnytt **146**  
Stormvarning **91**

Studio Ett **105, 142**  
Studio 4, Radio Östergötland **154**  
Tankesmedjan **130, 145**  
Transit **164**  
Verkligheten i P3 **148, 150**  
Världshistorien **40**

## **SVERIGES TELEVISION**

Affären Ramel **114**  
Aktuellt **58, 103, 165**  
Anna på nya äventyr **84**  
Bauta **111**  
Bella bland kryddor och kriminella **93**  
Bingo Royale **167**  
Bobster **159**  
Bokhandlaren som slutade bada **44**  
Bruksanvisning **23**  
Bumerang **121**  
Bästa formen **152**  
Carin 21:30 **140**  
Den fria viljan **185**  
Det ondas vetenskap **55**  
Dokument inifrån: I skolans våld 2 **121**  
Dox: Mogadishu soldier **112**  
Eastbound and Down **70**  
Eddie **21, 185**  
Elbyl **141**  
En våldsam uppväxt **63**  
Expedition Robinson **68, 123**  
Faktum **89**  
Filmklubben: Blå är den varmaste färgen **190**  
Flygplanskrascher **52**  
Flykten **41**  
Friidrott: VM **119**  
Girl **69, 82, 87, 92**  
Grotesco **132**  
Hammarkullen eller vi ses i Kaliningrad **31**  
Hej hej sommar **157**  
Herrens vägar **73**  
Historieätarna **117**  
Hitlers sista tid **172**  
Hornblowers äventyr **29**  
Hurra **169**  
Härlig är jorden! **10**  
I huvudet på Stockholm **79**  
I skuggan av solen **59**  
Iris med tittarkontakt **67**

Kamera: Bildbevis **56**  
Kniven i hjärtat **25**  
Kobra **56, 71**  
Korrespondenterna: Boermorden **107**  
K-special – At night I fly **52**  
Kulturnyheterna **87**  
Kultursöndag **57**  
Lilla Aktuellt **60, 130**  
Livshunger **84**  
Lokala nyheter Uppsala **92**  
Lorry **125**  
Lögnen **37**  
Lördags-STEK **80**  
M **43**  
Madame Deemas underbara resa **109**  
Matiné: Deadline **12, 73**  
Minnenas television: Thomas von Brömssen **117**  
Mittnytt **96**  
Mänsklighetens historia **15**  
Mörkrets furste **30**  
Nu är det Nu **159**  
Offer och gärningsmän **79**  
Packat & klart **87**  
Pernilla & Co **137**  
Pusselbitar **135**  
Rampljuset **159**  
Rapport **49, 50, 62, 63, 64, 104, 112, 115, 120, 139, 144**  
Rundgång **151**  
Scarface **190**  
Score – den ultimata filmmusiken **11**  
Sefyr **91**  
Skattjägarna **100**  
Skärgårdsdoktorn **39**  
Smålandsnytt **124**  
Soda **136**  
Sommarkväll med Richard Olsson **114**  
Spisa med Price på tur **97**  
Sportnytt **62**  
Sportspegeln **63**  
Striptease **144**  
Svenska Nyheter **108**  
Sverige! **139**  
SVT Forum **102**  
SVT Nyheter **164**  
SVT Nyheter Stockholm **49**  
Synk **35, 168**  
Söndagsöppet **32**

Tjockare än vatten **38**  
Trailer för Midnattssol **35**  
Trailer för sommarens skräckfilmer **21**  
Trailer för Uppdrag granskning **116**  
Tredje makten **123**  
Uppdrag granskning **102, 116**  
Uppdrag granskning - sommarspecial **183**  
Upp till kamp **93**  
Varan-TV **154**  
Varför döda sin familj? **55**  
Violinspelet **25**  
Våroffer **46**  
Våld i tv-trailrar **34**  
Världens fakta: Världskrigen **14**  
Världens modernaste land **77**  
Världens största kinarestaurang **64**  
Wild Kids **156**  
Äntligen måndag **137**

## **SVERIGES UTBILDNINGSRADIO**

A la sombra del sol **65**  
Anaconda **42**  
Garagefilm **26**  
Nu för unga döva **160**  
Sex på kartan **77**  
Stop! – om lydnad **142**  
Trailer för Stop! **80**

## **SVT PLAY**

Gomorra **172**  
The Pacific **179, 186**

## **TNT**

Crossing Lines **74**

## **TV4**

24 **27, 188**  
Andromeda **27**  
Annonser för organisationerna UNHCR, Unicef och Röda Korset **48**  
Anomalisa **74**  
Bakom kulisserna: Jägarna **47**  
Batman **33**  
Baywatch **34**  
Big Brother **67, 70, 82, 95, 118, 127**  
Bound **31, 189**

Bruksanvisning **23**  
Buffy och vampyrerna **28, 45**  
Bygglov **113**  
Conan **184**  
Den enda chansen **32**  
Den osynlige **27, 187**  
Efter tio **118**  
En kvinna av stål **33**  
Farmen **45**  
Farmen Afrika **127**  
Folkhemsdesperadon **153**  
Frivolt **78**  
From Dusk till Dawn **30, 189**  
Ghost Whisperer **23**  
Gomorrön Sverige **86**  
Historiens farligaste krigare **22**  
Hjälp! **133**  
House **13**  
Jackass: The Movie **150**  
Kalla fakta **66**  
Kim Novak badade aldrig i Genesarets sjö **18**  
Kontoret **131**  
Lara Croft – Tomb Raider **15**  
Lennart **128**  
Malcolm – ett geni i familjen **43**  
Man Show **96**  
Meditveve-chatt **72, 107**  
Men in Black **42**  
Merlin **29**  
Moll Flanders **31**  
MTV – Up North **152**  
Nyheterna **51, 58, 120**  
Nyhetsmorgon **9, 53, 61, 83, 92, 129**  
Nyhetsmorgon lördag **64**  
Pearl Harbor **22**  
Pentagon **126**  
Reklam för Comviq Kompis **67**  
Reklamslag för Sibylla **135**  
Reklamslag för Thorn **100**  
Rumble in the Bronx **31, 189**  
Sen kväll med Luuk **135**  
Showgirls **72**  
South Park **44**  
Sprit **85**  
Sunset Beach **28**  
Super **13, 174**  
Svenska hjältar-galan **53**

Söndagsmorgon **83**  
The Cell **27, 188**  
The Visitor **30**  
Tittarnas Television, TV Botnia **34**  
Trailer för filmen Beck – Skarpt läge **38**  
Trailer för Det grymma barnet **57**  
Trailer för filmen Hypnotisören **17**  
Trälen **120**  
Turn it up **24**  
TV4 Mitt **65**  
TV4Nyheter **51, 60, 73, 101, 175**  
Ursäkta röran (Vi bygger om) **140**  
Våld i tv-trailrar **34**  
Världens konstigaste plastikoperation – och jag **166**

#### **TV4 FAKTA**

American Swing **69**  
Batman Begins **13**  
Bubber granskar Danmark **145**  
De omisstänkta **13**  
Hashtag mord **12**  
Kvinnor som mördar **61**  
Min förstörda kropp **49**  
Mordutredarens egna fall **11**  
Överleva **50**

#### **TV4 FILM**

Beetlejuice **36**  
Cutting Class **27, 182**  
Gangs of New York **184**  
Nattbuss 807 **25, 181**  
Trailer för filmen Hypnotisören **17**  
Rosemary's baby **26**

#### **TV4 PLUS**

Bowling for Columbine **54**  
Man Show **96**  
Sum of All Fears **41**

#### **TV4 SPORT**

Nära döden **54**  
Road Wars **54**  
The Ultimate Fighter **181, 187**  
UFC79 Nemesis **187**



**TV6**

Närkontakt på kontoret **191**

**TV11**

Big Brother **67, 70, 82, 95, 118, 127**

The Cell **21, 186**

**TV1000**

Hell on Heels **191**

**TV1000 ACTION**

Dawn of the Dead **179**

Gisslan **179**

Hostel 2 **179**

**VIASAT FILM CLASSIC**

G.I Jane **176**

**ZTV**

Hård rock **47**

